

Ὁ ὉΣΙΟΥΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥΣ

Ὁ ὉΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ
ΟΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄ ΕΤΟΣ 2010 ΑΡΙΘΜ. 35

Εἰς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ καὶ τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, Ἐφόρου τοῦ Ἀγιωνύμου Ὁρους.

Εἰς κοινήν ἀπάντων τῶν Ὁρθοδόξων ὠφέλειαν.

* * *

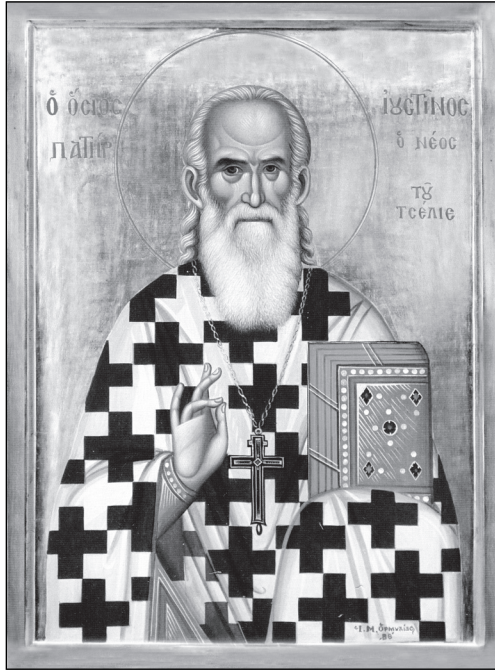
Περιέχει κείμενα ὀρθοδόξου δογματικῆς καὶ ἠθικῆς διδασκαλίας, ὡς καὶ κείμενα περὶ ὀρθοδόξου Μοναχισμοῦ, νήψεως καὶ νοερᾶς προσευχῆς, κατὰ τὴν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει παράδοσιν, δι' ᾧν ἡ καρδιά τοῦ Χριστιανοῦ καταλύσεται καὶ ἔρχεται εἰς πόθον Χριστοῦ.

* * *

Δαπάνη καὶ προνοία τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς καὶ συνεργασία καὶ ἐτέρων εὐλαβῶν λογίων Πατέρων.

ΑΓΙΟΚΑΤΑΤΑΞΙΣ
ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΠΟΠΟΒΙΤΣ

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου μας εἶναι «ἡ δόξα τῆς Ἐκκλησίας» καί «ὁ πλοῦτος τῆς Βασιλείας» (Ὁκτώηχος, ἦχος Βαρύς). Καί οἱ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας, ἐπειδή ἔγιναν υἱοὶ τῆς Ἀναστάσεως, Χριστοειδεῖς καί Φωτόμορφοι, εἶναι ἐπίσης δόξα καί πλοῦτος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἔτσι αἰσθανόμαστε κάθε φορά πού ἓνας νέος ἅγιος ἀνατέλλει στό νοητό στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι αἰσθανθήκαμε καί ἐφέτος, ὅταν γιά πρώτη φορά τήν 1η/14η Ἰουνίου τοῦ ἔτους 2010 ἐορτάσαμε τήν μνήμη τοῦ Ὁσίου καί θεοφόρου Πατρός ἡμῶν Ἰουστίνου, τοῦ νέου Ὁμολογητοῦ, τοῦ Σέρβου.

Ἀπό χρόνια περιμέναμε μέ ὀλοφάνερη λαχτάρα νά γίνη ἡ ἐπίσημη κατάταξις τοῦ π. Ἰουστίνου στό Ἄγιολόγιο τῆς Ὁρθοδόξου Μιάς Ἀγίας Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Τό περιμέναμε, ἐπειδή ὁ π. Ἰουστίνος ἔγινε στήν ἐποχή μας τό στόμα τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἐκφραστής τῆς αὐτοσυνειδησίας της.

Ἡ ἀγιοκατάταξις τοῦ π. Ἰουστίνου ἔδωσε, Θεοῦ εὐδοκίᾳ, τήν ἀπάντησι στό πάντοτε ἐπίκαιρο ἐρώτημα τοῦ πῶς δεῖ θεολογεῖν. Ἡ θεολογία του ἀποτελεῖ τό πρότυπο τοῦ Ὁρθοδόξως θεολογεῖν, δηλαδή ἀποστολικῶς καί ἀγιοπατερικῶς, ἀλιευτικῶς καί ὄχι ἀριστοτελικῶς, μακρῶς ἀπό τά ἐκκοσμικευμένα σχήματα τῶν διανοουμένων μᾶλλον παρά θεολογούντων. Ἡ τρίτομη Δογματική του φανερώνει ὅτι ὁ συγγραφέας της εἶναι ἐλεύθερος ἀπό τά δεσμά τῆς σχολαστικῆς θεολογίας καί τοῦ θεολογικοῦ ὀρθολογισμοῦ, ὅτι εἶναι ἀπλανῆς ἐρμηνευτής τῆς ἀποστολικῆς Πίστεως.

Ἡ Ἐκκλησία, κατατάσσοντας τόν π. Ἰουστίνου στό Ἄγιολόγιο, φανερώνει καί πιστοποιεῖ τήν αὐθεντικότητα τῆς πνευματικῆς ὁδοῦ, τήν ὁποία ἐκεῖνος μέ ἀποστολική ἀπλότητα ἔζησε καί μέ εὐαγγελική γλῶσσα

ἀποτύπωσε στό πλουσιώτατο συγγραφικό του ἔργο. Ἡ ὁδός τῆς σωτηρίας, κατά τόν π. Ἰουστίνου, εἶναι ἡ ὁδός τῆς εὐαγγελικῆς ἀσκήσεως τῶν θείων ἐντολῶν καί τῆς ἀποκτήσεως τῶν θεοποιῶν ἀρετῶν. Ἡ πίστις, ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, ἡ προσευχή, ἡ ἀγάπη, ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ κάθαρσις τοῦ νοῦ καί τῆς καρδιᾶς, εἶναι μερικές ἀπό τίς ἀρετές καί ταυτόχρονα ἀγωνίσματα πού ὁ π. Ἰουστίνος ἰδιαίτερα τονίζει, ὥστε ὁ Ὀρθόδοξος Χριστιανός νά βαδίζει τήν ὁδό τῆς ἀληθινῆς θεογνωσίας, πού ὀλοκληρώνεται στήν θεοπτία (βλ. Ἀρχιμ. Ἰουστίνου Πόποβιτς, Ἡ γνωσιολογία τοῦ ἁγίου Ἰσαάκ τοῦ Σύρου, Θεσσαλονίκη 1980).

Στό ὁμιλητικό-κηρυκτικό του ἔργο ὁ π. Ἰουστίνος χρησιμοποίησε λόγο πηγαῖο, δυναμικό, προφητικό, προδρομικό καί χρυσοστομικό. Τό κήρυγμά του ἦταν κήρυγμα μετανοίας καί ταυτόχρονα παρηγοριᾶς, βαθεῖα διείσδυσις στό ἀπύθμενο σκοτάδι τῆς ἀμαρτωλῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς καί συνάμα λεπτή αὖρα ἐλπίδος καί ἀναπαύσεως στό πέλαγος τῆς ἀγάπης τοῦ Ἐσταυρωμένου καί Ἀναστάντος Κυρίου. Δημοσιευμένες στά σερβικά οἱ ὁμιλίες του περιμένουν τόν μεταφραστή τους στήν ἐλληνική.

Ὁ π. Ἰουστίνος ἀνέδειξε στίς ἡμέρες μας τήν μεγάλη σημασία πού ἔχει νά ζοῦμε «σύν πᾶσι τοῖς ἁγίοις». Ὁ πολύτομος Συναξαριστής του, μέ τόν ἀπαράμιλλης ἀξίας πρόλογό του, εἶναι τό ἀπαύγασμα τῆς ἀγιοφιλοῦς ψυχῆς του. Εἶναι βέβαιο ὅτι οἱ ἐν οὐρανοῖς δεδο-

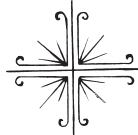
ξασμένοι και περί τόν Θρόνον τοῦ Ἀρνίου ιστάμενοι βιογραφούμενοι Ἅγιοι θά ἔλεγαν γιά τόν π. Ἰουστίνου: «καί αὐτός εἶναι ἀπό τό γένος μας».

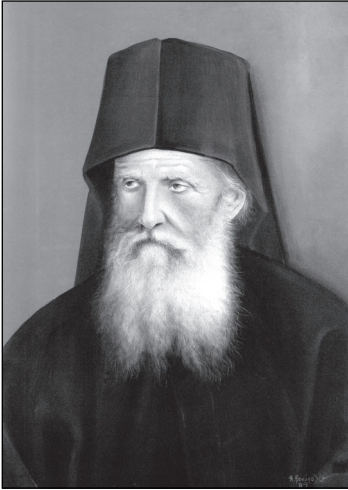
Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀποκλειστικῶς μόνη αὐτή ἀπό τίς ἄλλες χριστιανικές «ἐκκλησίες», ἔχει κατά τόν ἅγιο Ἰουστίνου τόν νέο τά γνωρίσματα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ (βλ. Ἀρχιμ. Ἰουστίνου Πόποβιτς, Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καί Οἰκουμενισμός, ἐκδ. Ὁρθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη 1974). Αὐτή ἀκριβῶς ἡ θεολογική ἀρχή τοῦ π. Ἰουστίνου εἶναι φάρος ὁδηγητικός γιά τήν ἐποχή μας, ἡ ὁποία ἐμφανίζει ἔντονα συμπτώματα διαχριστιανικοῦ καί διαθρησκειακοῦ συγκρητισμοῦ. Ἡ Ἐκκλησιολογία τοῦ π. Ἰουστίνου δέν ἀφήνει περιθώρια γιά πεποιημένες καί πεπλανημένες θεωρίες περί διηρημένης Ἐκκλησίας καί περί δύο πνευμόνων, περί διαστολῆς ἐκκλησιολογικῆς καί ἰδεολογικῆς ὀρθοδοξίας καί περί συναφειακῆς καί μεταπατερικῆς θεολογίας, ἀπόψεις πού ἐκφράζουν τήν «θεολογία» τοῦ συγχρόνου συγκρητιστικοῦ διαχριστιανικοῦ οἰκουμενισμοῦ.

Ὁ Θεάνθρωπος Χριστός εἶναι τό μέτρον τοῦ ἀνθρώπου, τῆς φιλοσοφίας του, τῆς θρησκείας, τῆς τεχνικῆς καί τοῦ πολιτισμοῦ του: «Μέτρον πάντων Θεάνθρωπος», τονίζει ὁ ἅγιος Ἰουστίνος ὁ Πόποβιτς (βλ. Ἀρχιμ. Ἰουστίνου Πόποβιτς, Ἄνθρωπος καί Θεάνθρωπος, ἐκδ. Ἀστήρ, Ἀθήναι 1981). Μέ αὐτόν τόν ὀρισμό, βαθειά εὐαγγελικό καί ἀγιοπατερικό, ὁ π. Ἰουστίνος λαμ-

βάνει θέσι ἔναντι ὄλων τῶν παλαιῶν καί συγχρόνων θεολογικῶν, φιλοσοφικῶν καί πολιτιστικῶν ρευμάτων. Σοβαρότατα ἠθικά, βιοηθικά, κοινωνικά, κ.ἄ. ἐρωτήματα καί διλήμματα βρίσκουν τήν ὀριστική ἀπάντησί τους μέ τήν εἰλικρινῆ βάσανό τους στό κριτήριο τοῦ μέτρου τοῦ Θεανθρώπου. Ἦδη ἓνας θεανθρώπινος, ἀληθινά χριστιανικός καί ἀληθινά ἀνθρώπινος, πολιτισμός προβάλλει ἀπό τήν ζωή καί ἀπό τό ἔργο τοῦ π. Ἰουστίνου, ἐλπίδα γιά τήν βαβέλ τοῦ μετανεωτερικοῦ κόσμου μας.

Ὁ π. Ἰουστίνος, ὁ ἅγιος θεολόγος καί ὁμολογητής, ὁ ἐξόριστος καί ἔγκλειστος, ὁ ἀσκητής, ὁ φιλόσοφος, ὁ κῆρυξ τοῦ θείου λόγου, ὁ ἱερουργός καί πνευματικός πατήρ, εἶναι στήν συνείδησι τοῦ ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας καί ἐπισήμως πλέον ὁ ἀπλανής διδάσκαλος καί ὁδηγός της. Ἐπιβεβαιώνεται πλέον ὁ προφητικά ἀληθινός λόγος τοῦ σεβαστοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας, Ἀρχιμανδρίτου Γεωργίου, λεχθεῖς κατά τό 40θήμερο μνημόσυνο τοῦ π. Ἰουστίνου στό Μοναστήρι Τσέλιε τῆς Σερβίας τό 1979 μπροστά στόν τάφο τοῦ π. Ἰουστίνου: «Σέ αὐτό τό μνημα ἀκουμπᾶ ὅλη ἡ Ὁρθοδοξία». Καί αὐτή εἶναι μία πραγματικότητα, ἰδιαίτερα σήμερα!

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΟΡΤΗΝ
ΤΩΝ ΟΣΙΩΝ
ΑΘΩΝΙΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΟΝ
ΚΤΗΤΟΡΑ ΤΟΥ
ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΤΩΝ ΔΑΝΙΗΛΑΙΩΝ
ΔΑΝΙΗΛ ΜΟΝΑΧΟΝ
ΤΟΝ ΣΜΥΡΝΑΙΟΝ^(*)

*Μοναχοῦ Μωϋσέως
Γέροντος τῆς ἐν τῇ Κουτλουμουσιανῇ σκῆτῃ
Καλύβης τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου*

Σεβασμία τῶν Πατέρων ὁμήγουρις,

Ἡ ἅγια μήτηρ ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐορτάζει καί πανηγυρίζει φαιδρῶς σήμερον πάντων τῶν ὁσίων Πατέρων τῶν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει τούτῳ τοῦ Ἄθω διαλαμφάντων τὴν ἱεράν μνήμην. Ὁ ὄσιος πατήρ ἡμῶν Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, τοῦ ὁποίου ἐφέτος ἐορτάζομεν τὰ διακόσια ἔτη ἀπὸ τῆς ὁσιακῆς κοιμήσεώς του, ἔ-

(*) Πανηγυρικός λόγος ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν Πανήγουριν τοῦ Ἱεροῦ Ἡσυχαστηρίου τῶν Δανιηλαίων, τιμωμένου εἰς τοὺς Ἁγίους Πατέρας τοὺς ἐν Ἄθῳ διαλάμφαντας, τῇ 8η/21ῃ Ἰουνίου 2009, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 80 ἐτῶν ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ μακαρίου Κτήτορος τοῦ Ἡσυχαστηρίου, Γέροντος Δανιὴλ τοῦ Σμυρναίου.

πλεξεν τερπνόν καί γλαφυρόν ἐγκώμιον πρὸς πάντας τούς ὁσίους Ἁγιορείτας Πατέρας. Εἰς τόν ἱερόν καί κατανουκτικόν αὐτόν ναόν, τήν παροῦσαν ἐσπέραν συναθροισθέντες πανταχόθεν, ἀγρυπνῶμεν ψαλμοῖς καί ὕμνοις, γεραίροντες τά αὐτῶν λαμπρά κατορθώματα ἐνώπιον τῆς σεβασμίας αὐτῶν εἰκόνας καί τῶν τιμίων καί χαριτοβρύτων λειψάνων.

Οἱ ὅσιοι τοῦ Ἁγίου Ὁρους Πατέρες ἡμῶν εἶναι οἱ φιλόστοργοι προστάτες πάντων ἡμῶν, οἱ διδάσκαλοι, οἱ ὁδηγοί, οἱ κτήτορες, οἱ ἀγαθοί σύμβουλοι, οἱ διηνεκεῖς πρεσβευταί, οἱ ἀκοίμητοι φύλακες, οἱ ταπεινοί βοηθοί, οἱ δυνατοί φρουροί, οἱ θαυματουργοί ἰατροί, οἱ παρήγοροι σκεπασταί καί θερμοί συναντιλήπτορες. Ἠγάπησαν ὑπερβαλλόντως τόν Θεόν καί τόν συνάνθρωπον, τήν ἀρετήν, τήν ἄσκησιν καί τήν σοφίαν. Ἠσκήθησαν ἥρωϊκῶς ὡς ἔγκλειστοι, σπηλαιῶται, σιωπῶντες, ἀκτῆμονες, νηστεύοντες, ἀγρυπνοῦντες, ὀρθοστατοῦντες καί χαμευνοῦντες. Τήν μεγίστην αὐτῶν φιλοθεΐαν ἀπέδειξαν τρανῶς διὰ τῆς ξενιτείας, διὰ τῆς ἀνάου καρδιακῆς εὐχῆς, διὰ καρδιοσταλάκτων ἀφθόνων δακρύων, χαρμολύπης καί ἄκρας ταπεινοφροσύνης. Τήν φιλανθρωπίαν, φιλαδελφίαν καί φιλοτεκνίαν των ἔδειξαν διὰ συνεχῶν πράξεων ἐλεημοσύνης, προσφορᾶς, θυσιῶν καί κενώσεως. Πολυχρόνιοι καί ἀδιάκοποι ἀσκητικοί ἀγῶνες τούς ἐκάθαραν καί τούς κατέστησαν δεκτικά δοχεῖα τῶν ὑπερφυῶν χαρίτων τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Οὕτως ἀνεδείχθησαν φῶτα διακρίσεως,

διοράσεως, προοράσεως, προφητείας, διδασκαλίας, σοφίας, χάριτος, θαυματουργίας, μυροβλυσίας και άπειρων θεοσημειών.

Ώρισμένοι, κατόπιν θείας έπαγγελίας, έξήλθον του πανσεβάστου και περιλημένου τούτου Όρους εις τον κόσμον προς υπεράσπισιν των όρθών δογμάτων της άμώμου ήμων Όρθοδόξου πίστεως, προς διδασκαλίαν, κατήχησιν, νουθεσίαν, έξομολόγησιν, ίδρυσιν μονών, ναών, σχολών, έπιστροφήν άλλοπίστων, προς έκχυσιν του αίματος υπέρ της φιλτάτης Όρθοδοξίας. Τό άθωνικόν νεομαρτυρολόγιον αριθμεί δεκάδας ήρωϊκών, ένδόξων όσιομαρτύρων έξ όλης της ιεράς χερσονήσου.

Έκ των άγιων οικητόρων του ώνομάσθη ό Άθωνας Άγιον Όρος. Σήμερον έχομεν γνωστούς περί τούς 450 όσίους Άγιορείτας Πατέρας. Κατά τον όσιον Νικόδημον τον Άγιορείτην, Άγιον Όρος σημαίνει «τόπος άγιότητος· τόπος καθαρότητος· τόπος όπου έπάτησαν τόσων Άγιών πόδες. Τόπος, όστις έχει έξυμωμένα τά χώματα από τά αίματα, από τούς ιδρωτας και από τά δάκρυα εκατοντάδων και χιλιάδων όσίων Πατέρων· έν ένί λόγω, τό Άγιον Όρος είναι τόπος άρετης και άγαθοεργίας».

Η άγιότης, σεβαστοί ήμων πατέρες και άγαπητοί άδελφοί, δέν είναι φαινόμενον μόνον των παρελθόντων αιώνων, αλλά και των χρόνων και των ήμερών ήμων. Οί πλείστοι έξ ήμων έγνώρισαν και εις την δύσκολον έποχήν ήμων θερμούς φίλους της άρετης και της άσκήσεως. Ένας τοιούτος φιλόθεος, φιλάγιος, Θεοτο-

κοφιλής, φιλήσυχος, φιλάρετος, φιλόκαλος, φιλοπάτωρ, φιλότεκνος, φιλάδελφος, φιλοδίκαιος, φιλόανθρωπος, φιλαλήθης καὶ φιλόχριστος ὑπῆρξεν καὶ ὁ κτήτωρ τοῦ ἐνταῦθα ἱεροῦ ἡσυχαστηρίου, τοῦ ἀφιερωθέντος εἰς τὴν μνήμην τῆς Συνάξεως τῶν ὁσίων Ἄγιορειτῶν Πατέρων, τῶν ὁποίων τοὺς βίους ἠθέλησε νὰ μιμηθῆ καὶ νὰ παρουσιάσῃ ὡς πρότυπα εἰς τὴν συνοδείαν του.

Ὁ ἀείμνηστος, αἰοίδιμος, ἀξιομνημόνευτος καὶ ἀξιωμακάριστος πάππος τῆς ἐνταῦθα πιστῶς ἀκολουθούσης τὰ ἴχνη του φιλοξένου συνοδείας του συμπληροῖ ὀγδοηκονταετία ἀπὸ τῆς μακαρίας ἐκδημίας του ἐκ τῶν προσκαιρῶν γῆινων πρὸς τὰ οὐράνια καὶ μόνιμα σκηνώματα. Παρακληθέντες εὐγενῶς ἐκ τῆς φίλης συνοδείας νὰ σκιαγραφήσωμεν τὸν πρῶτον ἱερόν ἄνδρα τῆς ἀδελφότητος ταύτης, τῆς πολλὰ προσφερούσης ἀπὸ δεκαετιῶν εἰς τὸν ἱερόν ἡμῶν τόπον, ἀφήσαντες κατὰ μέρος ἀναστολάς καὶ δισταγμούς δεδικαιολογημένους, ὑπερνικήσαντες τὴν τρεμαμένην χεῖρα καὶ ἐλπίσαντες εἰς τὰς ἐνισχυτικὰς πρεσβείας τῶν Ὁσίων Ἀθωνιτῶν Πατέρων καὶ τὰς εὐχὰς τοῦ διακριτικοῦ Γέροντος Δανιήλ, ἐσύραμεν τὰς ἀκόμψους καὶ ἀτέχνους γραμμάς ταύτας, τὰς ὁποίας καὶ ἐκφέρομεν μετὰ δισταγμοῦ εἰς τὰς συμπαθεῖς ἀκοάς ἡμῶν, ἐλπίζοντες συγκαταβατικῶς εἰς μεγάλοκαρδον συγχώρησιν.

Ἐφέτος, λοιπόν, ἀδελφοί καὶ πατέρες, συμπληροῦνται ὀγδοήκοντα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκδημίας τοῦ ὁσίου κτή-

τορος τοῦ ἑνταῦθα ἱεροῦ σεμνείου καί ἑκατόν τριάκοντα ἔτη ἀπό τῆς ἰδρύσεώς του.

Ὁ ἀείμνηστος Γέρον Δανιήλ Κατουνακιώτης ἐγεννήθη κατά τό σωτήριον ἔτος 1846. Εἰς τήν ἀγίαν κολυμβήθραν ἔλαβεν τό ὄνομα τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου. Ἡ πόλις ἣ ὁποία τόν ἐγέννησεν καί ἀνέθρεψεν ἦτο ἡ περίφημος Σμύρνη, ἡ ἀλησμόνητος πρωτεύουσα τοῦ μικρασιατικοῦ ἑλληνισμοῦ. Ὁ εὐσεβής, εὐλαβής καί θεόφιλος πατήρ του, Σταμάτιος Δημητριάδης, εἶχε τρεῖς υἱοῦς καί τρεῖς θυγατέρας. Ἡ καλοκάγαθη μήτηρ του προήρχετο ἐκ τῆς μικρασιατικῆς Μαγνησίας, τῆς πατρίδος τοῦ ἀγίου ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους, ἀλλά καί τῆς μακαριστῆς μητροῦς τοῦ ταπεινοῦ ὀμιλοῦντος.

Ἀνατραφεῖς ὁ φιλόσιος παῖς ἐν παιδείᾳ καί νουθεσίᾳ Κυρίου ἠῤῥξανε καί προέκοπτε σοφία καί χάριτι δοξάζων τόν Θεόν, ὁ ὁποῖος τόν εἶχε κοσμήσει δι' ἐξαιρέτων χαρισμάτων ὀξυνοίας, εὐφυΐας, μνήμης, ἰσχυρᾶς θελήσεως, διά τῶν ὁποίων προώδευσεν εἰς τά γράμματα καί ἀπεφοίτησεν τῆς περιωνύμου Εὐαγγελικῆς Σχολῆς τῆς Σμύρνης ἀριστοῦχος. Εἰς τήν Σχολήν ταύτην εἶχεν φοιτήσει ὁ ὄσιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης καί εἶχεν διδάξει ὁ ὄσιος Ἀθανάσιος ὁ Πάριος, οἱ ἀρχηγέται τοῦ ἀθωνικοῦ κολλυβαδικοῦ κινήματος.

Ἡ ἐπίδοσις τοῦ νέου Δημητρίου εἰς τά γράμματα ἦτο ἀξιοθαύμαστος ὡς καί εἰς τήν καλλιέργειαν τῶν ἀρετῶν. Ἐνωρίς ἐφάνησαν εἰς αὐτόν αἱ περικοσμοῦσαι

ἔνθεοι ἀρεταί· σπανίου ἀγαθότητος, ἐλεήμονος καρδίας, εὐλαβοῦς ψυχῆς, φιλακολούθου καί φιλομονάχου. Μόνη ψυχαγωγία του αἰ ἐντεύξεις εἰς ναούς καί παρεκκλήσια, εἰς ἀγρυπνίας καί ψαλμωδίας, εἰς μελέτας καί ἀναγνώσεις. Πρῶτον του πνευματικόν ἀνάγνωσμα ἡ περίφημος Φιλοκαλία, ἐντός τῆς ὁποίας ἠὺφράνθη τό πνεῦμα του καί ἠγαλλιάσατο ἡ φιλόθεος καρδία του. Ἐντός τῆς εὗρεν ὕδωρ ζωῆς, πόμα καθαριστικόν, ἀνυφοποιόν καί χαροποιόν. Ἡ ἀκόρεστος ἐντρύφησίς του εἰς αὐτήν ἀπετέλεσε καθημερινήν φιλόθεον ἀδολεσχίαν, συνέκδημον ἀχώριστον, κηρήθραν ἀκόρεστον θείων θησαυρισμάτων. Ἀπεδελτίωνε εἰς τά βάθη τῆς καθαροῦς καρδίας του καί ἀπεμνημόνευε εἰς τά βάθη τοῦ διακριτικοῦ νοός του ἀγιοπατερικά χωρία, θεολογικά λόγια, νηπτικά παραγγέλματα καί τά ἀπεστήθιζε καί συχνάκις ἐπανελάμβανε, μέ ὅλον ἐκεῖνον τόν ὠραῖον καί ἀδάπανον πλοῦτον τῆς μεστότητος, πυκνότητος καί σαφηνείας τῶν ὑψηλῶν, θείων νοημάτων. Ἀνεδείχθη οὕτω φιλοκαλικός πατήρ ὁ μακάριος παιδαριογέρον.

Φίλους εἶχεν συνήθως μεγαλυτέρους τῆς αὐτοῦ ἡλικίας, ἵνα πάντοτε διδάσκεται καί μαθητεύῃ εἰς αὐτούς, ὡς τόν σαπwnοποιόν Ἀναστάσιον, τοῦ ὁποίου τό πενιχρόν κατάστημα εἶχεν μετατραπεί εἰς παρεκκλήσιον καί μετά τοῦ σάπwnος προσέφερεν θυμίαμα καί κηρία. Ἐκ τοῦ Ἀναστασίου ἤκουσεν διά πρώτην φοράν περιγραφὴν τοῦ θαυμαστοῦ Περιβολίου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τοῦ περιωνύμου Ἁγίου Ὁρους τοῦ Ἄθωνος

καί τῶν ἐνταῦθα διαβιούντων ὀσίων πατέρων. Ἡ νεανική του ψυχὴ ἠγαλλιᾶτο σφόδρα μόνον ἐπὶ τῷ ἀκούσματι περὶ αὐτοῦ καί ἐφαντάζετο τοὺς ἀγῶνας τῶν μοναστῶν, τὰ παλαίσματα καί τὰ κατορθώματα. Τόν ἱερόν Ἄθωνα ἐθεώρει ὡς τήν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, τήν Σιών καί τήν Ἱερουσαλήμ.

Ἡμέρα τῇ ἡμέρα ὁ ἔνθεος καί διακαῆς πόθος τῆς νεανικῆς ψυχῆς του ἠϋξάνεν καί ἐκραταιοῦτο ἀδιακόπως καί ἐφαντάζετο ἐνθουσιωδῶς καί ἐσχεδιάζεν λεπτομερῶς τήν ἀπομάκρυνσίν του ἐκ τῶν προσκαίρων γῆϊνων εἰς τήν ἔρημον, τήν γειτονίαν τῶν ἀγγέλων, τόν ἀειθαλῆ κῆπον τῆς Θεοτόκου. Αἱ συνεχεῖς μελέται του, τῆς ὑπερόχου, καταπληκτικῆς καί λίαν ἀγαπητῆς του Φιλοκαλίας, τῆς οὐρανοδρόμου Κλίμακος τοῦ ὀσίου Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου καί τῶν Ἀπάντων τοῦ ἐξόχου ἀββᾶ Ἰσαάκ τοῦ Σύρου, τόν παρεκίνουν πρὸς ταῦτα συνεχῶς. Μάλιστα εἰς ἡλικίαν μόλις δέκα ἐπτὰ ἐτῶν συνέγραψεν μίαν πρώτην μελέτην «περὶ ἀποταγῆς κόσμου».

Φοβούμενος ὅμως ὁ θεοσεβὴς καί διακριτικὸς νέος νά ἐμπιστευθῆ πλήρως τόν λογισμὸν του, τόν κατέθεσεν εἰλικρινῶς εἰς ἔμπειρον πνευματικόν, τόν ὁποῖον εὗρεν εἰς τό πρόσωπον γνώστου καί πεφωτισμένου Ἁγιορείτου ἱερομονάχου, διαμένοντος εἰς τό ἐν Σμύρνη Μετόχιον τῆς ἱερᾶς Μονῆς Χιλανδαρίου. Διαβλέπων ὁ ἐξομολόγος τήν ὠριμότητα, σοβαρότητα, εὐθύτητα καί ἀποφασιστικότητα τοῦ νέου τόν προητοίμασεν

καταλλήλως διά τήν ἀναχώρησίν του ἐκ τῆς κακίας τοῦ κόσμου εἰς τήν ἰσάγγελον μοναστικήν πολιτείαν, τήν κοινωνίαν τῶν ἀζύγων, τόν ἀγγελικόν βίον, τήν ὀσιακήν ζωήν.

Ὁ ἕκτακτος θάνατος τοῦ προσφιλοῦς πατρός του τόν ἠνάγκασεν νά καθυστερήσῃ τήν ἀναχώρησίν του, διά νά συνδράμῃ τήν ἐν ἀνάγκαις πολλαῖς οἰκογένειάν του. Ἡ ἀναγκαία ἐν τῷ κόσμῳ καθυστέρησις τόν ὠρίμασεν περισσότερο, τοῦ ἠῦξησεν τόν πόθον τῆς ἀφιέρωσεως, δέν τόν ἀπεμάκρυνεν οὐδόλως τῆς προσευχῆς, ἀγρυπνίας καί νηστείας καί μάλιστα ἐγένετο φωτεινόν παράδειγμα καί εἰς ἀρκετούς συνηλικιώτας του.

Εἰς ἡλικίαν δέκα ἐννέα χρόνων ἀναχωρεῖ τῆς πατρίδος του μεθ' ἑνός ὁμόφρονος φίλου του Ἰωάννου διά προσκυνηματικήν ἱεραποδημίαν. Περιέρχεται τάς ἱεράς μονάς τῆς Πελοποννήσου καί σταθμεύει εἰς τήν τῆς Ἀγίας Λαύρας καί Μεγάλου Σπηλαίου, ὅπου ἀσπάζεται τάς εἰκόνας, τά τίμια λείψανα καί τάς χεῖρας λευκανθέντων εἰς τήν ἄσκησιν Γερόντων, ἐκ τῶν ὁποίων λαμβάνει εὐχάς, εὐλογίας, νουθεσίας καί ὁδηγίας. Κατόπιν μεταβαίνει εἰς τήν Ὑδραν, εἰς τήν ἱεράν Μονήν τοῦ Προφήτου Ἡλίου, τήν ὁποίαν εἶχεν ἰδρύσει πρό ὀλίγων δεκαετιῶν ὁ λίαν ἐνάρετος Ἁγιορείτης Κολλυβᾶς Γέρων Ἱερόθεος, ὁ αὐτοεξόριστος μετὰ τῆς φιλοθέου συνοδείας του. Ἐν συνεχείᾳ συναντᾶται νά προσκυνᾷ τήν θαυματουργόν καί πολυθαύμαστον εἰκόνα τῆς με-

γαλόχαρης Εὐαγγελιστρίας εἰς τὴν νῆσον Τῆνον, ὡς καὶ τὴν ἱεράν μονὴν Κεχροβουνίου, τῆς ὁποίας ἀργότερον θά ὑπάρξη πνευματικός ὁδηγός. Ἐκεῖθεν μεταβαίνει εἰς τὴν νῆσον Πάρον, ἵνα συναντήσῃ τὸν μέγαν Γέροντα, τὸν ὄσιον Ἀρσένιον τὸν ἐν Πάρῳ, ὁ ὁποῖος εἶχεν πρό ἑτῶν ἀσκητεύσει καὶ αὐτός ἐν Ἁγίῳ Ὄρει. Πλησίον τοῦ ὁσίου Ἀρσενίου ὁ νεαρός Δημήτριος ἀπήλαυσεν ἀπαραμμίλου πνευματικῆς τροφοδοσίας. Ἐξωμολογήθη εἰς αὐτόν μετὰ δακρύων, ἐξέφρασεν τὴν ἐπιθυμίαν του νὰ μονάσῃ παρ' αὐτῷ καὶ νὰ ἀφιερωθῇ πλήρως τῷ Πανυπεραγάθῳ Θεῷ. Ὁ ὄσιος πατήρ τοῦ ὑπέδειξεν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἱεράν κοινοβιακὴν μονὴν τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος ἐν Ἄθωνι καὶ προφητικῶς τοῦ προεῖπεν ὅτι θά καταλήξῃ εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ γηραιοῦ Ἄθωνος.

Ἐν συνεχείᾳ ἐκ Πάρου μετέβη εἰς τὴν νῆσον Ἰκαρίαν, εἰς τὴν ἱεράν μονὴν Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, τὴν ὁποίαν πρό ἑτῶν εἶχεν ἰδρῦσει ὁ Ἄθωνίτης ὄσιος Νήφων ὁ Κοινοβιάρχης, μέλος καὶ αὐτός τοῦ γνησίου ἀναγεννητικοῦ κινήματος τῶν ἱεροπρεπῶν Κολλυβάδων. Ἐνταῦθα συνήνητησεν πληθύν ἑναρέτων Γερόντων μέ πρῶτον τὸν ἱερομόναχον Ἰσίδωρον. Αἱ ἐπισκέψεις αὐταὶ τοῦ νεαροῦ εὐέλπιδος δέν εἶναι οὐδόλως τυχαῖαι. Οἱ τόποι οὓς ἐπεσκέφθη προσκυνηματικῶς, τό στρουθίον τοῦ οὐρανοῦ Δημήτριος, ὑπῆρξαν φωλεαὶ τῶν πεφωτισμένων καὶ διακριτικῶν Ἁγιορειτῶν Κολλυβάδων, ἐκ

τοῦ πνεύματος τῶν ὁποίων ἐνεφορεῖτο καί ὁ φιλοπρό-
οδος αὐτός νεανίας.

Ἐμβάς εἰς τό πλοῖον διά νά προσορμισθῇ εἰς τόν εὐ-
διον λιμένα τῆς σωτηρίας, τό Ἁγιώνυμον Ὅρος, ἀντίθε-
τος ἄνεμος τόν ἐπῆγεν εἰς τόν λιμένα τῆς πατρίδος του.
Μή θέλων νά ἐπισκεφθῇ τήν πατρικήν οἰκίαν του, ἵνα
μή ὁ ἀντίδικος διάβολος καί πολυμήχανος ἐχθρός τοῦ
ἀνθρώπου τόν παγιδεύσῃ δελεαστικῶς, προετίμησεν
ἵνα μεταβῇ εἰς οἰκίαν φίλου του. Πληροφορηθεῖς ὁμως
ἐξ ἐκείνου ὅτι ἡ εὐλαβεστάτη μήτηρ του προσηύχετο
μετά δακρύων διά τήν ἐπάνοδόν του, ἵνα τοῦ εὐχηθῇ
καταλλήλως, μετέβη εἰς αὐτήν καί λαβῶν τήν εὐχὴν
της ἀνεχώρησεν δρομαίως διά τάς πηγὰς τῶν ὑδάτων
ὡς διψῶσα ἔλαφος. Οὕτως εἰσῆλθεν εἰς τήν ἱεράν καί
σεβασμίαν μονήν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Παντε-
λεήμονος τοῦ Ἰαματικοῦ, ἡ ὁποία τήν ἐποχὴν ἐκείνην
ἠρίθμει περί τούς διακοσίους πεντήκοντα μοναχοῦς.

Ἡ ταπεινωσις, ἡ ὑπακοή, ἡ προθυμία εἰς κοπιώδη
διακονήματα χαρακτηρίζουν τόν βίον του ὡς δοκίμου
ἐν τῇ Μονῇ.

Ἡ πρόοδος του, ἡ ἀφοσίωσις του, ἡ προσοχή του
καί ἡ ὑπομονή του τόν ὀδηγοῦν εἰς τήν ἡμέραν τῆς
κουρᾶς του. Ἀπό Δημητρίου ὀνομάζεται Δανιήλ. Μαν-
θάνει τήν ἀγιογραφικήν τέχνην καί τοποθετεῖται διά
τάς πολλὰς γνώσεις του γραμματεὺς τῆς μεγάλης Μο-
νῆς. Ἀσθένειαι, πειρασμοί, δοκιμασίαι, περιπέτειαι τόν
ταλαιπωροῦν καί τόν ὠριμάζουν, τόν καλλιεργοῦν ψυ-

χικῶς, τόν φρονιματίζουσαν πνευματικῶς, τόν ἀνδρίζουσαν καί κραταιώνουσαν ὑπερθαύμαστα. Ἡ Κυρία Θεοτόκος τόν θεραπεύει θαυματουργικῶς εἰς τήν πανήγυριν τῆς Ἁγίας Σκέπης, μετά δεκαετῆ ὀδυνηράν ὄχλησιν τῶν νεφρῶν του. Ἀντιδρών ὁ προνοητικὸς Γέρον Δανιήλ εἰς τόν βίαιον ἐκρωσισμόν τῆς Μονῆς του ἀπεδοκιμάσθη καί διὰ τὰς διαμαρτυρίας του ἐξωρίσθη εἰς Θεσσαλονίκη. Ἐκεῖ συνητήθη μετά τοῦ μετέπειτα ἐξορίστου Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ', ὁ ὁποῖος τοῦ συμπαραστάθη πατρικῶς καί τόν ὠδήγησεν εἰς τήν ἱεράν μονήν Ἁγίας Ἀναστασίας-Βασιλικῶν Χαλκιδικῆς, ὅπου φυλάσσονται τὰ χαριτόβρυτα λείψανα τοῦ ὀσιομάρτυρος Ἰακώβου καί τοῦ ἁγίου Θεωνᾶ, τῶν Ἁγιορειτῶν. Ἡ ὀλιγόμηνος ἐκεῖ παραμονή του ὑπῆρξεν εὐκαιρία ἐμψυχώσεως καί τονώσεως τῶν πατέρων, εἰς τοὺς ὁποῖους ἐπανεισήγαγεν τό ἁγιορειτικόν τυπικόν καί οἱ ὁποῖοι τόν ἠγάπησαν εἰλικρινῶς καί μεγάλως.

Μὴ δυνάμενος ὁ μακάριος Γέρον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τήν μονήν τῆς προσφιλοῦς μετανοίας του, λόγῳ τῆς ἐγκαθιδρύσεως Ρώσου ἠγουμένου, μετέβη εἰς τήν μονήν Βατοπαιδίου. Ἡ ἄφιξις του συνέπεσεν μέ νέαν καί δριμεῖαν ὄξυνσιν τῆς ἀσθενείας τῶν νεφρῶν του, ἣ ὁποία τόν καθήλωσεν εἰς τήν κλίνην. Τῇ ἀμάχῳ πρεσβείᾳ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καί διὰ τῆς Πανακηράτου Αὐτῆς Τιμίας Ζώνης ἐθεραπεύθη πάλιν τελείως, δοξάζων τόν Θεόν καί τήν Ὑπεραγίαν ἡμῶν Θεοτόκον. Ἐπιθυμῶν τήν ἀναχώρησιν του διὰ τήν κα-

τοίχησίν του εἰς τήν ἔρημον, συνεβουλευθή καί πάλιν ἔμπειρον Γέροντα, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπεν νά παραμείνη εἰς τήν Μονήν ἄχρι καιροῦ. Ἀνέλαβεν λοιπόν τό ἀρχονταρίκιον τῆς μεγάλης Μονῆς, καθιστῶν αὐτό μικρόν κοινόβιον διά λιτῆς τραπέζης καί ψυχωφελῶν ἀναγνώσεων. Ἀποσταλείς ἐκ τῆς μονῆς Βατοπαιδίου εἰς τό ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ πατρίδι αὐτοῦ μετόχιον αὐτῆς, παρέμεινεν ἐπί μῆνας καί ἐγένετο γνωστή ἡ ἄμετρος φιλοθεΐα του τοῖς πιστοῖς, ὁ δέ τότε μητροπολίτης Σμύρνης Μελέτιος ἠθέλησεν νά τόν ἀναβιβάσῃ εἰς τό ἐπισκοπικόν ἀξίωμα· ὁ ταπεινός ὅμως Γέρον, φεύγων τήν δόξαν, ἐπέστρεψεν εἰς τόν ἐράσμιον Ἄθωνα. Κατόπιν πενταετοῦς διακονίας ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ τοῦ Βατοπαιδίου ἀνεχώρησεν διά τά πάντερπνα, περιάκουστα καί ἡσυχαστικά Κατουνάκια.

Ἐν ἔτει 1880 ἡ φιλέρημος ἀηδὼν ἔστησεν τήν φωλεάν αὐτῆς εἰς τούς ἀπαραμυθήτους βράχους, τούς ἀποπνέοντας ὀσιότητα, τούς κεκαθαρμένους ἐκ πολλῶν δακρύων ὀσίων ἀσκητῶν. Μόνος μόνῳ τῷ Θεῷ, συγκοιταζόμενος καί συνανιστάμενος, πλοῦτον ἔχων τήν πενίαν, θησαυρόν τήν ἀκτημοσύνην, συνομιλίαν μέ τόν Θεόν, διά καρδιακῆς, ἀδιαλείπτου εὐχῆς καί κατανυκτικῶν, καθημερινῶν, ἱερῶν ἀκολουθιῶν. Ὁ μανικός ἐραστής τῆς ὄντως τελειοτάτης ζωῆς, ἔχων εἰρήνην ἄμετρον ἐν ἑαυτῷ, ἀγαλλίασιν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἔζη διά τόν Χριστόν, αὐτῷ μόνον λατρεύων, ἐπιθυμῶν καί ἀναπνέων. Ἡ ἐκούσιος πενία του τοῦ προσέφερεν ἄνεσιν,

ἀμεριμνίαν καί ἀπερίσπαστον βίον. Θά ἡδύνατο νά ᾔτο προϊστάμενος Μονῆς καί ἐπίσκοπος, προετίμησεν ὁμως τήν ἀφάνειαν καί ἀδοξίαν τῆς ἀθωνικῆς ἐρήμου. Ἦρκέσθη εἰς τά ὀλίγα καί ταπεινά, διά μόνον τόν ἐπιούσιον ἄρτον. Τό ἐλάχιστον περίσσευμα ἐδίδετο ὀλοθέρμως, ὀλοψύχως καί ὀλοκαρδίως εἰς τούς διερχομένους πένητας. Ἦγάπησεν ὁ σοφός τήν σιωπήν, ὡς οἱ ἄσοφοι τήν πολυλογίαν· τόν συνήρπασεν ἡ ἡσυχία, ὡς ἄλλους ὁ θόρυβος καί αἱ λογομαχίαι. Εἰρήνη καί ἡσυχία ἐβασίλευον εἰς τήν ἀγνήν καρδίαν του, ἔχων διηνεκῆ τόν θεῖον φόβον, τήν μνήμην τοῦ θανάτου, τό χαροποιόν πένθος, τήν κατά τῶν δαιμόνων ἰσχυράν ἐμπειρίαν, τῆ δυνάμει τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ, τῆ ἀκοιμήτῳ πρεσβείᾳ τῆς Θεοτόκου καί πάντων τῶν Ἁγίων καί ἰδιαίτατα τῶν Ἀθωνιτῶν.

Ἡ ἀσκησίς του, ἡ ὑπομονή του, ἡ σιωπή του, ἡ προσευχή του, ἡ μελέτη του, ἡ ἐμπιστοσύνη του εἰς τόν Πανάγαθον Θεόν τόν κατέστησαν ἔμπειρον, ἱκανόν, βαθύν γνώστην τῆς πολυδαιδάλου ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Οὕτω δέν ἤργησεν νά φανῆ φωτεινός ὁδοδείκτης πολλῶν, ἐχόντων ἀνάγκην διασαφήσεων, πληροφοριῶν, ὀδηγιῶν, παραμυθίας, προστασίας καί ἀπεμπλοκῆς ἐξ ὀλεθρίων δαιμονικῶν πλεκτανῶν. Ἔφθانون εἰς τό φιλόξενον ἐρημητήριόν του μοναχοί καί λαϊκοί, ἵνα διαφωτισθοῦν καί ἀπελευθερωθοῦν πλανῶν καί ἀντιθέων λογισμῶν. Ὁ πάντοτε ἄλατι ἡρτημένος λόγος του διά πυκνῶν ἀγιογραφικῶν καί ἀγιοπατερικῶν χωρίων

δέν ἦτο μόνον προφορικός ἀλλά καί γραπτός. Πλήθος ἐπιστολῶν ἀπαντητικῶν ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ ἀκαταπονήτου καλάμου του, δι' ὧν παρηγόρει καί ἐνίσχυε τοὺς ἐν ποικίλαις ἀνάγκαις εὐρισκομένους ἀδελφούς του. Ἡ ἀεικίνητος χεὶρ του ἔγραφεν συνεχῶς καί ἀγιογραφοῦσεν θεσπεσίως. Μετά ἀπό ἔτη ἀπέκτησεν μίαν μικράν ἀλλά εὐλογημένην συνοδείαν, εἰς τὴν ὁποίαν μετέδωκεν, ὡς φιλόστοργος πατήρ, τὴν τέχνην ὅχι μόνον τῆς ἀγιογραφίας ἀλλά καί τῶν πνευματικῶν ἀναβάσεων πρὸς καθαρισμόν, φωτισμόν καί θέωσιν.

Ἀργότερον ἡ μικρά καλύβη ἐπεξετάθη καί ἐδημιουργήθη τό παρόν ὠραῖον καί ἱερόν ἡσυχαστήριον, τό ὁποῖον ἀνέπαυσεν καί ἀναπαύει πολλούς. Ὁ Γέρον Δανιήλ εἶχεν πλέον ἀναδειχθῆ ἓνας ἐξαιρετός, ἔμπειρος καί διάσημος πνευματικός καθοδηγητής. Εἰς τοῦτο συνέτεινεν κυρίως ἡ καθαρότης καί εὐθύτης τῆς ἀπονηρεύτου διανοίας του, ἡ βαθεῖα γνῶσις τῆς πλουσίας νηπτοασκητικῆς γραμματείας, ἡ περισσὴ πρὸς τὸν πλησίον θερμουργὸς ἀγάπη, ἡ ἀνεπιτήδευτος καί γνησίᾳ ταπεινότης, ἡ γλυκεῖα πραότης, ἡ θεοδώρητη ὑπομονή καί ἡ θεόδοτη ἀνεξικακία τῆς ἀγαπώσης καρδίας του. Δι' ὅλων αὐτῶν ἠδυνήθη νά κατορθώσῃ δι' αὐτογνωσίας καί ἀδελφογνωσίας νά φθάσῃ εἰς θεογνωσίαν. Περφωτισμένος ὧν ἠδύνατο νά εἰσέρχεται εἰς τὰ βάθη τῆς ἀπυθμένου ἀνθρωπίνης καρδίας, νά τὰ φωτίζη, νά τὰ διαγιγνώσκῃ, νά τὰ θεραπεύῃ καί γαληνῶς εὐκαίρως καί εὐστόχως. Νά ἱκανοποιῇ πλήρως

τόν συνομιλητήν του, νά τόν πείθῃ, νά τόν παραμυθῇ, νά τόν παροτρύνῃ εἰς νομάς σωτηρίου, ἀποδεχόμενον τάς σωτηρίου νοουθεσίας του. Ὑπῆρξεν ὄντως, ἀδελφοί καί πατέρες, ἄριστος παιδαγωγός εἰς Χριστόν, μέγας τῆς διακρίσεως πατήρ, κυβερνήτης ψυχῶν ἀθανάτων, ὑπέρ ὧν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἔχυσεν τό πανάχραντον αἷμά του ἐπί τοῦ τιμίου σταυροῦ.

Ἡ διδασκαλία τοῦ ἀοιδίμου πατρός εἶναι χριστοκεντρική, τεκμηριωμένη ἀγιογραφικῶς καί ἀγιοπατερικῶς. Δέν βασίζεται εἰς τά πορίσματα τῆς κοσμικῆς ψυχολογίας, ἀλλά εἰς τά κελεύσματα τῆς Χάριτος τοῦ Πανσθενουργοῦ καί Τελεταρχικοῦ Παναγίου Πνεύματος. Εἶναι καρπός πολλῆς προσευχῆς, μεγάλης ταπεινώσεως καί τῆς ἀπαραιτήτου διακρίσεως. Μόνον εἷς κεκαθαρμένος νοῦς, κατόπιν πολυχρονίου ἀσκήσεως, δύναται νά διακρίνῃ εὐκρινῶς τό δαιμονικόν ἀπό τό ψυχοπαθολογικόν, τό ψυχολογικόν ἀπό τό πνευματικόν, τό νευρικόν ἀπό τό νευρωτικόν. Ὁ κατά τόν Ἀπόστολον μετασχηματιζόμενος ἀπό δαίμονα εἰς ἄγγελον φωτός θέλει δυνατήν διάκρισιν, ἵνα ἀναγνωρισθῇ καί ἀπορριφθῇ, διά νά μή πλανήσῃ τόν ἄπειρον ἀγωνιστήν καί κινδυνεύοντα νά ἀποπλανηθῇ ὑπό τοῦ δολεροῦ δαίμονος, διά λεπτῆς καί κρυπτῆς ὑπερηφανείας ἢ ταπεινοσχημίας ἢ ταπεινολογίας ἢ ψευδοαγιότητος. Ἡ διάκρισις τῶν πνευμάτων ἀποτελεῖ ὑψηλόν δώρημα ἀγιοπνευματικόν εἰς τούς ὄντως πράους καί ταπεινοῦς τῇ καρδίᾳ.

Εἰς τό ἡσυχαστήριον τοῦτο τοῦ διακριτικωτάτου ἀβ-
βᾶ Δανιήλ εὕρισκον ἀνάπαυσιν καί ἀναφυχήν μεγάλοι
ἐρασταί τοῦ πνεύματος, ὡς ὁ ἐκ Σκιαθου λογοτέχνης
Ἀλέξανδρος Μωραϊτίδης, ὁ τελειώσας τόν βίον του ὡς
μοναχός Ἀνδρόνικος, ὁ ὁποῖος ὅταν ἔφθασεν εἰς τά
κατ' αὐτόν πανέρημα, ἐράσμια καί παμπόθητα Κα-
τουνάκια, ἐνόμισεν ὅτι ἐπλησίασεν τόν Θεόν, ἀλλ' ὅταν
συνεζήτησεν μετὰ τοῦ Γέροντος Δανιήλ, ἡσθάνθη, ὡς
λέγει, πόσον μακράν εὕρισκετο τοῦ Θεοῦ. Ἰδιαιτέρον
σύνδεσμον ἀπέκτησεν μέ τόν μέγαν Ἅγιον τοῦ εἰκο-
στοῦ αἰῶνος, Νεκτάριον Πενταπόλεως τόν θαυματουργόν,
ὁ ὁποῖος ἐζήτησεν ἀπό τόν Κατουνακιώτην Γέρον-
τα νά συγγράψῃ τόν κανονισμόν τῆς κοινοβιακῆς ἱεραῶς
μονῆς τῶν μοναζουσῶν τῆς Ἁγίας Τριάδος Αἰγίνης.
Οἱ δύο ἱεροὶ ἄνδρες ἀμιλλῶντο εἰς ταπεινοφροσύνην
καί αἱ σωζόμεναι ἐπιστολαί των τό ἀποδεικνύουν πε-
ριτράνωσ. Σύνδεσμον δι' ἀλληλογραφίας εἶχεν καί μετ'
ἄλλων φιλαρέτων Γερόντων καί Γεροντισσῶν.

Ἐν ἄλλο κεφάλαιον θαυμαστόν τοῦ ἐνθέου βίου τοῦ
ἀοιδίμου Γέροντος Δανιήλ εἶναι ἡ ἄκρα ὑπομονή του
εἰς τὰς δοκιμασίας, τούς πειρασμούς, ἐξ οἰκειῶν καί
ξένων, τὰς διαβολάς, τὰς κατηγορίας, τὰς συκοφαντίας
καί τὰς ἐξουθενώσεις. Ἐβάσταξεν καρτερικῶς, μακρο-
θυμῶν, προσευχόμενος, συγχωρῶν, εὐλογῶν, συμπα-
θῶν τό βάρος τῶν ἀδίκων διωκτῶν του. Εἰς τό κακόν
ἀπῆντα πάντοτε διά τοῦ ἀγαθοῦ, μή νικώμενος ὑπό

τοῦ κακοῦ καί μή ψυχραίνων τήν καρδίαν του διά λογισμῶν κατά τῶν κατηγορῶν του.

Αἱ μελέται, αἱ πραγματεῖαι καί αἱ ἐπιστολαί του ὑπέρ τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ καί τῶν Δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, καθῶς καί κατά πολλῶν αἰρέσεων καί πλανῶν ἀποτελοῦν πλουσίαν καί ἀνεκτίμητον θεολογικήν βιβλιοθήκην, μέγα μέρος τῆς ὁποίας οἱ φιλοπάτορες υἱοί καί ἐγγονοί του κατά πνεῦμα ἔφερον πρὸς ψυχικήν ὠφέλειαν πολλῶν εἰς τό φῶς τῆς δημοσιότητος δι' ὠραιότητων ἐκδόσεων.

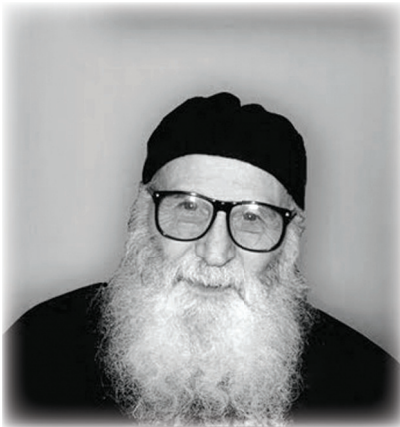
Ὁ μακάριος καί μακαριστός Γέρων Δανιήλ ὁ Κατουνακιώτης εἰς ὅλον τόν ἀγγελικόν βίον του ἐπεμελήθη αὐστηρῶς τήν καθαρότητα τοῦ νοός καί τῆς καρδίας του, μή ἐπιτρέψας εἰς τόν ἑαυτόν του οὐδεμίαν νά εἰσέλθῃ ματαία σκέψις καί πονηρός λογισμός ἐντός του καί νά φυγαδεύσῃ τήν ἀέναον μνήμην τοῦ Παναγίου Θεοῦ καί τῆς ἐπικλήσεως τοῦ γλυκυτάτου ὀνόματός του. Δέν ἐπέτρεψεν ὁ τρισόλβιος ἰσοβίως νέφος νά σκιάσῃ τήν ψυχὴν του καί νά ἀπομακρύνῃ ἢ φοβερά μνησικακία τήν χριστοφόρον ἀκακίαν. Πιστός εἰς τό εὐαγγελικόν κέλευσμα ὅτι μόνον οἱ καθαροί τῇ καρδίᾳ θά ἀντικρύσουν τήν δόξαν τοῦ Θεοῦ ἡγωνίσθη ἐπισταμένως, ἵνα μή ἐπιτρέψῃ εἰς τόν ἑαυτόν του οὐδέ μικράν παραχώρησιν καί διά τῶν θυρίδων ἐπέλθῃ ὁ μολυσμός καί ὁ πνευματικός θάνατος.

Μεταλαβῶν τῶν Ἀχράντων καί Ζωοποιῶν Μυστηρίων, ὡς ἐφόδιον ζωῆς αἰώνιου, μετὰ δακρύων ηἠχήθη τά

δέοντα εἰς τὴν συνοδείαν του καὶ μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θείου καὶ ἱεροῦ Εὐχελαίου παρέδωκεν τὴν καθαρὰν ψυχὴν του ὁ Θεοτοκοφιλῆς Γέρων εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Πλάστου του. Ἦτο ἡ ἑορτὴ τοῦ Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου, ἡ 8ῃ Σεπτεμβρίου 1929. Ὁγδοήκοντα ἔτη ἀκριβῶς ἀπὸ τῆς σήμερον. Ἡ νῦν ἀδελφότης δὲν διατηρεῖ μόνον τὸ προσωνύμιόν του, ἀλλὰ καὶ τὸ φρόνημά του, τῆς ἀγάπης καὶ ταπεινώσεως, ἐν τῇ ψαλμωδίᾳ, ἐν τῇ ἀγιογραφίᾳ, ἐν τῇ φιλοξενίᾳ, παντοῦ καὶ πάντοτε. Παρὰ τὸ ὅτι διῆλθον ὀκτῶ δεκαεταίαι, ἡ ὁσιακὴ μορφή τοῦ ἀειμνήστου Γέροντος σελαγίζει εἰς τὸν ἱερόν αὐτόν χῶρον. Ὅλα ὀμιλοῦν περιτράνωσ δι' αὐτόν.

Οἱ ὅσιοι τοῦ Ἁθω Πατέρες, τῶν ὁποίων τὴν μνήμην σήμερον ἑορτάζομεν πανηγυρικῶς, ἀσφαλῶς τὸν ἠλέησαν, τὸν ἠγάπησαν, διότι τοὺς ἠγάπησεν· τὸν ἐδικαίωσαν, διότι τοὺς ἐμιμήθη· πρεσβεύουν δι' αὐτόν, διότι τοὺς ἐτίμησεν. Ἄς πρεσβεύουν πάντοτε καὶ δι' ὅλους ἡμᾶς. Ἄς εὐχεται ὁ μακάριος Γέρων Δανιήλ διὰ τὴν εὐλογημένην συνοδείαν του. Ἄς εὐχεται καὶ δι' ἡμᾶς τοὺς ἀναξίους, οἱ ὅποιοι ἀδαῶς ἠθελήσαμεν νὰ μεταφέρωμεν εἰς τὴν ἀγάπην ὑμῶν ὀλίγα στοιχεῖα τοῦ ἐνθέου βίου του, ἅτινα τὸν κατατάσσουν εὐλόγως καὶ δικαίως μετὰ τῶν σήμερον ἑορταζομένων Ἀθωνιτῶν Ὀσίων.

Αὐτῶν πρεσβείαις καὶ τῆς Θεοτόκου ἐλέησον Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν πάντας ἡμᾶς. Ἀμήν.

† ΑΡΧΙΜ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ
ΒΙΤΤΗΣ

ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΝ
ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ
(1927-2009)

«Άπας γάρ ὁ τῶν ἁγίων ἔπαινος καί μακαρισμός διὰ τῶν δύο τούτων συνίσταται, διὰ τε τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καί τοῦ ἐπαινετοῦ βίου, καί διὰ τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί τῶν χαρισμάτων αὐτοῦ. Τοῖς γάρ δυσί τούτοις τό τρίτον συνέπεται»¹, λέγει ὁ ὄσιος καί θεοφόρος πατήρ ἡμῶν Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος. Μέ τόν λόγο του αὐτό ὁ ὄσιος Συμεών προσδιορίζει τά ἀκριβή καί ἀλάνθαστα γνωρίσματα τῶν Ἁγίων, δηλαδή τῶν ἀνθρώπων πού εὐαρέστησαν στόν Θεό καί ἔγιναν ἀπλανεῖς ὁδοδείκτες πρός τήν βασιλεία Του γιά ὅλους ἐμᾶς τούς ὑπολοίπους ἀνθρώπους.

Εἶναι πολύ σημαντικός ὁ λόγος αὐτός τοῦ ὀσίου Πατρός, διότι ὅπως σέ κάθε ἐποχή ἔτσι καί στήν ἐποχή μας ὑπάρχουν καί δροῦν πολλοί «ψευδόχριστοι» καί

1. Ὁσίου Συμεών τοῦ Νέου Θεολόγου, «Κατήχησις Ι'».

«ψευδοπροφήται», δῆθεν προορατικοί καί χαρισμα-
τοῦχοι, οἱ ὅποιοι ἀντί νά προσφέρουν τό καθαρό νερό
τῆς «ὑγιαινούσης διδασκαλίας»² στούς κουρασμένους
καί διψασμένους ὁδοιπόρους τῆς ζωῆς, αὐτοί τούς πο-
τίζουν μέ τό θολό νερό τῆς πλάνης, ἐξαπατώντας τους
μέ τά νόθα καί ἀμφιβόλου προελεύσεως χαρίσματά
τους.

Τό χαρακτηριστικό λοιπόν σημεῖο πού μᾶς βοηθεῖ
νά διακρίνουμε τούς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ ἀπό αὐτούς
πού διακατέχονται ἀπό τό πνεῦμα τῆς πλάνης εἶναι
αὐτό πού τονίζει ὁ ὄσιος Συμεών. Δέν εἶναι τά θαυμα-
στά σημεῖα, τά ὅποια μπορεῖ νά μιμηθῆ καί τό πνεῦμα
τῆς πλάνης, ἀλλά ἡ Ὁρθόδοξη πίστις καί ὁ σύμφωνος
πρός τό θέλημα τοῦ Θεοῦ βίος. Ὅταν ὑπάρχουν αὐτά,
τότε ἀκολουθοῦν καί τά δῶρα τοῦ Θεοῦ καί τά χαρί-
σματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἐπειδή «ζῆ ὁ Θεός», ὁ «θαυμαστός ἐν τοῖς Ἁγίοις
αὐτοῦ», γι' αὐτό δέν στέρησε οὔτε τήν γενιά μας καί
τόν καταξηραμμένο ἀπό τόν καύσωνα τῆς ἀθεΐας καί
ἀμαρτίας κόσμο μας ἀπό τήν γλυκυτάτη αὔρα τοῦ
Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ὅποια ὅπως στίς παλαιές γενεές
ἔτσι καί στήν δική μας κάνει νά ἀνθίζουν «μυρίπνοα
ἄνθη τοῦ Παραδείσου»³, ἄνθρωποι φιλόθεοι, πού ἐρ-
γαζόμενοι ταπεινά τίς θεοποιούς ἐντολές τοῦ Θεοῦ γί-
νονται δοχεῖα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐνας ἀπό αὐτούς

2. Β' Τιμ. δ' 3.

3. Δοξαστικό Αἰῶν ἑορτῆς τῶν Ἁγίων Πατέρων.

ἦταν καί ὁ μακαριστός Γέροντας π. Εὐσέβιος Βίττης, πού πρὶν ἓνα χρόνο ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ.

Κέντρο τῆς ζωῆς τοῦ π. Εὐσεβίου ἦταν ὁ Θεάνθρωπος Κύριος Ἰησοῦς Χριστός καί ἡ ἅγια Ἐκκλησία του, ὅπως φανερώνεται τοῦτο τόσο ἀπό τὴν βιοτὴ του ὅσο καί ἀπὸ τοὺς θεοσόφους λόγους του. Ἐτήρησε μὲ ἀκρίβεια σέ ὅλη τὴν ζωὴ του τὰ ἀγιογραφικά, εὐαγγελικά καί ἀγιοπατερικά ἐντάλματα καί αὐτὰ ἐκήρυξε μὲ τὰ συγγράμματά του καί τίς ὁμιλίες του. Ἡ εὐσέβειά του, ἡ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀγάπη του καί ἡ ἠθική του διδασκαλία δὲν εἶχαν χαρακτῆρα εὐσεβιστικό, ἀνθρωπιστικό ἢ ἠθικιστικό, δηλαδή ἀνθρωποκεντρικό, ἀλλὰ Θεανθρωποκεντρικό. Ὅ,τι ἔκανε τό ἔκανε ἀποβλέποντας στὴν δόξα τοῦ Θεοῦ, τὴν σωτηρία τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν του καί τὴν ἔνωσί του μὲ τὸν Θεό. Γι' αὐτό καί ἐπιμελῶς ἀγωνίσθηκε νά κρύπτη ἀπὸ τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων κάθε τί πού μὲ τὴν Χάρι τοῦ Θεοῦ ἐπιτελοῦσε.

Ἀναφέρομε κάποιες ἐνδεικτικὲς ρήσεις του.

«Ἄν ἡ πίστη καί ἡ ἐλπίδα εἶναι δύο βραχίονες πού μοῦ δίνονται γιὰ νά πιάσω κάτι ἔξω ἀπὸ τὸν ροῦν πού μὲ παρασύρει, τό νόημά τους εἶναι σέ ἀπόλυτη σχέση μὲ αὐτό τό κάτι. Θά ἦταν ὅμως πιό σωστό ἂν ἔλεγα ὄχι κάτι, ἀλλὰ κάποιος. Ἡ πίστη καί ἡ ἐλπίδα ἀναφέρονται στὸν Ἰησοῦ Χριστό μέσα στό χῶρο τῆς

Ἐκκλησίας καὶ πουθενά ἄλλου»⁴. «Ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἐγκατασταθῆ μέσω τῆς φλογερῆς μας ἀγάπης καὶ τοῦ θεοῦ ἔρωτος γι' Αὐτόν στήν καρδιά μας, τότε ἀπό τή φλόγα αὐτή θά πετιοῦνται ἕνα γύρο καί οἱ θεϊκές σπίθες ὄλων τῶν ἐκδηλώσεων ἀγάπης πρὸς τοὺς ἄλλους. Καί τότε πιά δέν θά τίθεται ζήτημα πῶς νά χρησιμοποιοῦμε σωστά καί τή συναισθηματικότητά μας καί ὅλες τίς ψυχικές μας δυνάμεις· γιατί θά μπορούμε νά ἀγαποῦμε, τό κατά τή δύναμη βέβαια, μέ τήν ἔνταση καί τήν καθαρότητα καί τή γνησιότητα, πού μέ αὐτήν ἀγαποῦσε ὁ Ἰησοῦς. Ἡ πιό σωστά, θά ἀγαποῦμε μέ τήν καρδιά τοῦ Ἰησοῦ. Καί αὐτό, γιατί, ὅταν ἔτσι ἀγαποῦμε, ὅταν “ζῶντες οὐκέτι ἑαυτοῖς”, ἀλλά “τῷ ὑπέρ ἡμῶν ἀποθανόντι καί ἐγερθέντι” (Β' Κορ. ε' 15)· ὅταν “ὁ νῦν ζῶμεν ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶμεν τῇ τοῦ Ἰοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς καί παραδόντος ἑαυτόν ὑπέρ ἡμῶν” (Γαλ. β' 20) καί ἀναστάντος ἐνδόξως, τότε “οὐκέτι ἑαυτοῖς” (θά) ζῶμεν, ἀλλά (θά) ζῆ ἐν ἡμῖν ὁ Κύριος Ἰησοῦς (Γαλ. β' 20). Καί αὐτό θά ἀποτελῆ θρίαμβο τῆς ἀγάπης καί ἀγλαό καρπό τῆς παρουσίας Του μέσα μας»⁵. Ἐδῶ ὁ π. Εὐσέβιος ἐκφράζει τήν ὀρθόδοξη θέσι, ὅτι ἡ ἀληθινή ἀγάπη πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πηγάζει ἀπό τήν

4. Ἀρχιμ. Εὐσεβίου Ν. Βίττη, «Ὁ χρόνος κι ἐγώ», ἐν περιοδ. «Κοινωνία», ἔτος ιη', Ἰούλιος-Αὐγούστος 1975, τεύχ. 4, σελ. 257-258. Ἡ ὑπογράμμισις εἶναι τοῦ συγγραφέως.

5. Ἱερομ. Εὐσεβίου, ἀ., «Ἐμεῖς καί ἡ ἀγάπη μας», ἐκδ. «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσ/νίκη 2009, σελ. 18.

θερμή κοινωνία καί ἔνωσι μέ τόν Χριστό. Αὐτό τό ἔδειξε καί ὁ ἴδιος ἐμπράκτως.

Ἡ ἀγωνία του γιά τήν σωτηρία τῶν ἐν Χριστῶ ἀδελφῶν του καί ἡ βαθεῖα πεποίθησίς του ὅτι μόνον ἐντός τῆς Ἐκκλησίας ὑπάρχει ἡ σωτηρία φανερώθηκε ὅλως ἰδιαιτέρως ἀπό τήν διακονία του μεταξύ τῶν Ἑλλήνων μεταναστῶν τῆς Σουηδίας. Ἀφήνοντας κατά μέρος τίς προσωπικές του ἐπιθυμίες, ἀναλώθηκε κυριολεκτικά στό νά ὀδηγήσῃ τά περιπλανώμενα πρόβατα τοῦ Χριστοῦ στήν μάνδρα τῆς Ἐκκλησίας του. Γιά τόν σκοπό αὐτό ἐξέδιδε μέ ὑποτυπώδη τυπογραφικά μέσα ἕνα ἐβδομαδιαῖο φυλλάδιο μέ τίτλο· «Ἡ Ἐκκλησία μου κι ἐγώ», τό ὁποῖο ἀπέστελλε στίς ὀρθόδοξες ἐνορίες τῆς Σουηδίας, τῆς Δανίας καί τῆς Νορβηγίας. Τά τεύχη αὐτά ἀπήρτισαν ἀργότερα ἕνα τόμο μέ τόν αὐτό τίτλο. Κάποτε ἐρωτήθηκε ἀπό πνευματικό του τέκνο, ἄν οἱ ἑτερόδοξοι θά σωθοῦν. «Ἡ ἀπάντησή του ἦταν μεστή σοβαρότητος, ἀγάπης, ταπείνωσης: “Δέν ξέρουμε πῶς θά κρίνει ὁ Θεός, ἰδίως αὐτούς πού δέν ἐγνώρισαν τήν Ὀρθοδοξία. Δέν μᾶς ἐπιτρέπεται νά ἐξετάζουμε τίς βουλές τοῦ Θεοῦ. Ἐνα ὅμως πράγμα γνωρίζουμε μέ ἀπόλυτη βεβαιότητα. Ὅτι ἄν ἐμεῖς πού βαπτισθήκαμε καί μεγαλώσαμε Ὀρθόδοξοι ἀφήσουμε τήν πίστη μας καί γίνουμε καθολικοί ἢ προτεστάντες, εἶναι γιά μᾶς κλειστός ὁ Παράδεισος”»⁶.

6. «Ἀναμνήσεις ἀπό τόν π. Εὐσέβιο», Γ. Μ.

Ἐχοντας μέσα του ὁ μακαριστός Γέροντας τίς Ὁρθόδοξες αὐτές προϋποθέσεις, προχώρησε στήν ζωή του λειώνοντας σάν κερὶ μέσα στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας μας, προσευχόμενος καί δοξολογώντας τόν Θεό καί θυσιαζόμενος γιά τοὺς ἀδελφούς του, ὅποιοι καί ἂν ἦταν αὐτοὶ ἀδιακρίτως. Γι' αὐτό καί ὁ Θεός τόν ἐδόξασε, ὅπως θά ἀναφέρουμε πιό κάτω, καί μέ ὑπερφυῆ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Πρὶν ὅμως παρουσιάσουμε κάποια στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ζωή του, θέλουμε νά ἐκφράσουμε τί αἰσθανθήκαμε κατὰ τὴν πρώτη ἐπίσκεψί μας στὸν ἁγιασμένο τόπο, στὸν ὁποῖο ἀγωνίσθηκε τὰ τελευταῖα εἴκοσι χρόνια πρὸ τῆς μακαρίας κοιμήσεώς του.

Ξεκινήσαμε δύο ἀδελφοὶ τῆς Μονῆς μας καί ὁ εὐλαβέστατος ὁδηγός μας κ. Σ. μέ προορισμό μας τὴν κατάφυτη ὄρεινὴ περιοχή τοῦ Σιδηροκάστρου καί πιό συγκεκριμένα τὴν περιοχή Κρουνέρι, πού βρίσκεται λίγο πιό πάνω ἀπὸ τὸ χωριὸ Φαῖά Πέτρα. Οἱ ψυχές μας ἦταν γεμάτες ἀπὸ αἰσθήματα γλυκείας προσμονῆς καί κατανύξεως. Ἀφοῦ φθάσαμε στήν Φαῖά Πέτρα, πληροφορηθήκαμε ἀπὸ κάποιο χωρικὸ ποῦ βρίσκεται τὸ ἀσκητήριο τοῦ Γέροντος. Διασχίσαμε τὸ χωριὸ καί ἀρχίσαμε νά ἀνηφορίζουμε τὸν δύσβατο χωματόδρομο. Πρῶτα ἀντικρύσαμε τὸ μονύδριο τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ἐδῶ ξεκίνησε τοὺς ἀσκητικούς του ἀγῶνες ὁ Γέροντας μετὰ τὴν ἐπιστροφή του ἀπὸ

τό ἐξωτερικό (τό 1980) καί ἀφοῦ εἶχε μείνει γιά λίγους μῆνες στό Ἅγιον Ὅρος. Ἀφήσαμε ἀριστερά μας τό μοναστήρι καί κατηφορίσαμε στήν ρεματιά, τήν ὁποία ὁ Γέροντας εἶχε ὀνομάσει «ρεματιά τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου». Ἀρχίσαμε καί πάλι νά ἀνηφορίζουμε τόν κατεστραμμένο ἀπό τίς βροχές δρόμο. Ἡ ἀνοδός μας συνοδευόταν ἀπό ἱερές ἐκπλήξεις. Κάθε τοποθεσία ἔφερε τό ὄνομα κάποιου Ἁγίου. Εἶχαμε τήν αἴσθησι ὅτι πορευόμασταν πρὸς τόν Οὐρανό, στόν ὁποῖο μᾶς ἀνέβαζαν οἱ ἔνδοξοι Ἅγιοι τῆς πίστεώς μας. Ἡ πρώτη στροφή εἶχε τό ὄνομα «τῆς Ἁγίας Ὑλγας» τῆς ἰσαποστόλου. Ἀκολουθοῦσε ἡ «ρεματιά τοῦ Ἁγίου Στεφάνου». Στήν συνέχεια «ἡ στροφή τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ», πού τήν διαδεχόταν «ἡ στροφή τοῦ νεωτέρου ἀδελφοῦ». Σημειωτέον ὅτι τό ἀσκητήριον τοῦ π. Εὐσεβίου εἶναι τῶν Ἁγίων «Σάββα τοῦ ἡγιασμένου, Ματρώνης τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει (καί) Δομετίου καί Μαξίμου τῶν διά τῆς εὐχῆς ἁγιασθέντων ἀδελφῶν νεανιῶν». Καθὼς συνεχίζεται ἡ ἀνάβασίς μας συναντοῦμε τήν «στροφή τῆς Ἁγίας Ματρώνης» καί ἀμέσως μετὰ τήν «στροφή τοῦ Ἁγίου Σάββα». Ἡ ἐπόμενη στροφή ἔφερε τό ὄνομα τῆς Παναγίας μας. Μᾶλλον πρέπει νά φθάνουμε. Καί πράγματι! Ἡ ἐπόμενη στροφή ἦταν «τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ», τήν ὁποία ἀφοῦ περάσαμε, βρεθήκαμε μπροστά στό ἀπέριττο καί φτωχικό κελάκι τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος.

Μία πινακίδα στον συρματοπλεκτο φράχτη τῆς περιοχῆς τοῦ κελλίου χαρακτηρίζε τόν τόπο ὡς «ἄβατο». Μέ συντριβή, ἀφοῦ ξεκλειδώσαμε τίς ἐνδιάμεσες πόρτες, βρεθήκαμε στόν χῶρο τοῦ κελλίου, ὅπου ἔζησε ἕνας σύγχρονος ἐραστής τοῦ Θεοῦ. Ἐδῶ πάλαιψε μέ ἀνδρεῖο καί ἡρωϊκό φρόνημα καί κατενίκησε μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ τήν σάρκα, τόν κόσμο καί τόν κοσμοκράτορα, ἀπηύθυνε τίς διάπυρες προσευχές του γιά τήν σωτηρία του καί τήν σωτηρία τῶν ἀδελφῶν του καί ἀξιώθηκε νά ἐνωθῆ μέ τόν ποθούμενό του Νυμφίο Χριστό.

Τό αἶσθημα τῆς κατανύξεως καί ἡ συναίσθησις τῆς μικρότητός μας εἶχαν φθάσει στό ἀπόγειό τους. Ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ ἦταν ἄκρως αἰσθητή ἀπό ὅλους μας. Μάλιστα ὁ εὐλαβέστατος ὁδηγός μας δέν μπόρεσε νά συγκρατήσῃ ἕνα ἐπιφώνημα θάμβους καί ἐκπλήξεως, πού ἐξέφραζαν αὐτά πού καί αὐτός ἐβίωνε τότε. Θυμηθήκαμε τόν φωστῆρα τῆς Θεσσαλονίκης ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ, ὁ ὁποῖος λέγει ὅτι «ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ ἀφοῦ πρῶτα ἐνωθῆ μέ τίς ψυχές τῶν Ἁγίων, κατόπιν σκηνώνει καί στά ἅγια σώματά τους, καί χαριτώνει αὐτά. Κι ὄχι μόνο στά σώματά τους, ἀλλά καί στούς τάφους τους, στίς εἰκόνες τους καί στούς ναούς τους»⁷. Βαθεῖα σιγή καί εἰρήνη βασίλευαν μέσα καί

7. Ἀρχιμ. Γεωργίου, Καθηγουμένου Ἱ. Μονῆς Ὁσ. Γρηγορίου, «Ἡ Θέωσις ὡς σκοπός τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου», ἔκδ. Ἱ. Μονῆς Ὁσ. Γρηγορίου, Ἅγιον Ὅρος 2007, σελ. 56.

ἔξω ἀπό τό ἀσκητήριο. Βαθεῖα σιγή καί εἰρήνη βασιλευσαν καί μέσα στίς ψυχές μας. Στεκόμασταν ἐνεοί μπροστά σέ ὅσα βλέπαμε. Ὅλα καθαρά καί ὁμορφα παρά τήν πτωχεία τους. Τό μικρό ἐκκλησάκι φτωχικό καί ἀπέριττο καί αὐτό. Τό τέμπλο του, τό ἀναλόγιό του, τά στασίδια του ὅλα ἔργα τοῦ Γέροντα.

Δέν εἶχαμε καμμία διάθεσι γιά συνομιλίες. Τό μόνο πού ἐπιθυμούσαμε ἦταν νά ρουφήξουμε ὅσο μπορούσαμε πιά πολύ τήν Χάρι πού βασίλευε σ' αὐτόν τόν τόπο. Δέν θέλαμε νά ἀπομακρυνθοῦμε ἀπό ἐκεῖ, διακατεχόμενοι ἀπό τά ἱερά αὐτά αἰσθήματα πού μᾶς κατέκλυζαν.

Ποίος ἄραγε νά ἦταν ὁ π. Εὐσέβιος, ὁ εὐλογημένος αὐτός ἄνθρωπος πού ἔζησε σ' αὐτόν τόν τόπο; Ὅσο περνᾷ ὁ καιρός ὄλο καί περισσότερα μαθαίνουμε γι' αὐτόν καί τήν ἁγία ζωή του. Στόν περιορισμένο χῶρο ἑνός περιοδικοῦ ἐλάχιστα μόνον στοιχεῖα μπορούμε νά παραθέσουμε, τά ὅποια θά παρουσιάσουν μόνον μιά πολύ ἀμυδρή εἰκόνα τῆς χαριτωμένης προσωπικότητός του.

Δοξάζουμε μέ ὄλη τήν ὑπαρξί μας τόν Πανάγιο Τριαδικό Θεό πού ἐχαρίτωσε τόσο πολύ τόν π. Εὐσέβιο καί τόν ἐχάρισε στόν κόσμο μας ὡς οὐράνια δρόσο καί παρηγοριά. Εὐχαριστοῦμε καί τόν π. Εὐσέβιο, πού ἀγωνίσθηκε τόσο πολύ καί ἐδόξασε τόν Ἅγιο Θεό μέ τήν ἁγία ζωή του. Ὅπως ἰδιαιτέρως ἡ Ἱερά Μονή μας τόν εὐχαριστεῖ καί τόν εὐγνωμονεῖ, γιατί θέλοντας νά

μᾶς ὠφελήσῃ πνευματικά ἄφησε μέ τήν διαθήκη του στήν Μονή μας τόν εὐλογημένο τόπο τῆς ἀσκήσεώς του καθώς καί τά ἁγιοπνευματικά συγγράμματά του. Εὐχαριστοῦμε καί τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σιδηροκάστρου κ. Μακάριο, διότι ἔδωσε τήν εὐλογία του νά πραγματοποιηθῇ ἡ ἐπιθυμία αὐτή τοῦ μακαριστοῦ Γέροντα.

Ὁ π. Εὐσέβιος Βίττης γεννήθηκε στό ἱστορικό χωριό Βλάστη Πτολεμαῖδος τό 1927 ἀπό φτωχική οἰκογένεια. Ἀπό πολύ μικρός ἐξεδήλωσε τόν πόθο πρός τόν Θεό καί τήν ἀσκητική ζωή. Γράφει ὁ ἴδιος σέ ἐπιστολή του: «Ἀπό μικρός εἶχα μιά ἔντονη θρησκευτικότητα καί μοῦ ἄρεσαν διηγήσεις γιά μοναχοὺς καί ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀπό τό σπίτι μου πῆρα κυρίως ὅ,τι μοῦ ἔδωσε ἡ Μητέρα μου μέ τό παράδειγμά της κυρίως, μιά καί ἡ ἴδια ἦταν σχεδόν ἀγράμματη καί δέν ἤξερε πολλά πράγματα, μόνο ὅ,τι θυμόταν ἀπό τό δημοτικό καί ὅ,τι εἶχε ἀκούσει στήν ἐκκλησιά, αὐτά μᾶς ἔλεγε. Εἶχε ὅμως πίστη καί κυρίως προσευχόταν. Ἴσως νά συνετέλεσε καί τό γεγονός ὅτι ὁ Ναός τῆς Ἁγίας Τριάδος ἦταν ἀπέναντι στό σπίτι μας νά τόν νιώθω σάν δικό μου πνευματικό σπίτι. Καί τό ὅτι βρισκόμουν πολύ τακτικά σ' αὐτόν μοῦ ἔδωσε πολλά πνευματικά στοιχεῖα, πού πολύ ἀργότερα μπόρεσα νά τά ἐκτιμῆσω καλλίτερα»⁸.

8. Ἐπιστολή στόν π. Π.

Ταυτοχρόνως όμως διακρινόταν και για την μεγάλη επίδοσή του στά γράμματα. Τελείωσε τό Γυμνάσιο τῆς Πτολεμαΐδος μέ ἄριστα 20. Ὄταν ἀνακοίνωσε στούς δικούς του τήν ἐπιθυμία του νά ἀκολουθήσῃ τήν ἱερά ἐπιστήμη τῆς Θεολογίας, αὐτοί ἀντέδρασαν, ἐπειδή ἤθελαν –καί εἶχε ὅλες τίς προϋποθέσεις γι' αὐτό– νά ἀκολουθήσῃ κάποια ἀπό τίς ἐπιφανέστερες κατά κόσμον ἐπιστῆμες. Εἰσήχθη πρῶτος στήν Θεολογική σχολή Θεσσαλονίκης. Μετεγράφη ὅμως μετ' ὀλίγον στήν Θεολογική σχολή Ἀθηνῶν, τήν ὁποία ἐπεράτωσε μέ ἄριστα.

Τήν πρὸς τόν Θεόν θερμότητα τῆς ψυχῆς του διαζωγραφίζει μέ πολύ ὁμορφο τρόπο ὁ μετέπειτα μακαριστός καί ἅγιος Μητροπολίτης Χαλκίδος Νικόλαος Σελέντης, μέ τόν ὁποῖο τότε ἦταν συνυπεύθυνοι σέ χριστιανικό οἰκοτροφεῖο τῶν Ἀθηνῶν: «Ἀπόψε ὁ Στέργιος εἶναι τόσο στενοχωρημένος... Κύριε δῶσε Σύ τήν λύσι. Δυνάμωσέ τον. Εἶναι τόσο καλό σκεῦος γιά τή διακονία σου... Εἶναι θυσίας ἄνθρωπος. Ραγιᾶς τοῦ μεγάλου του ἰδανικοῦ. Δοῦλος τοῦ Ἰησοῦ. Ψυχή μου, σύ τί κάνεις; Σ' εὐχαριστῶ, Κύριε, γιατί μοῦ χαρίζεις τέτοιους ἀδελφούς καί συνεργάτες»⁹.

Καί δέν ἄργησαν νά ἐπαληθευθοῦν ὅσα προδιέγραψε ὁ φίλος καί συναγωνιστής του Νικόλαος Σελέντης.

9. Ἀπό τό ἡμερολόγιο τοῦ Μητροπολίτου Χαλκίδος Νικολάου Σελέντη, «Ξεσπάσματα τῆς καρδιάς μου», σελ. 8-9.

Από τήν νεαρά αὐτή ἡλικία ἀγάπησε μέ ὄλη του τήν ψυχὴ τὸ θεῖο θέλημα καὶ τίς ἅγιες ἐντολές τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τίς ὁποῖες κορυφαία θέσι κατέχουν ἢ ταπεινώσεις καὶ ἡ ἀγάπη. Ὅλη του τήν ζωὴ ὁ π. Εὐσέβιος τήν κατηνάλωσε στὰ θυσιαστικά ἔργα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεό καὶ τοὺς ἀνθρώπους, κρύβοντάς τα ὅμως ἐπιμελῶς στὸ χῶμα τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς ἀφανείας. Κατώρθωσε νὰ ἐπιτελέσῃ ἀναρίθμητα ἔργα ἀγάπης, χωρὶς ὅμως νὰ γίνῃ ἀντιληπτός ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κόσμου τούτου. Ἐγραφε ἀργότερα, ἀπευθυνόμενος σέ μοναχοὺς, αὐτὰ πού ὁ ἴδιος ἐφήρμοζε στήν ζωὴ του: «Τί νόημα θὰ εἶχε μιὰ ζωὴ ὀλοκληρωτικά δοσμένη στὸ Θεό, ὅπως φαίνεται ἐξωτερικά τουλάχιστον, καὶ ἓνα ὠραῖο πρόγραμμα ἀφιερωμένης ζωῆς, χωρὶς ὀλοκληρωτικό ξερίζωμα τοῦ ἐγωισμοῦ καὶ ἀντίστοιχα ἐλεύθερη καὶ τέλεια παράδοσή μας στήν ἀγάπη, ἢ ἡ ἀγάπη αὐτὴ δέν παρασύρῃ σάν ἓνα θεῖο ὀρμητικὸ ρεῦμα ὅλα τὰ ἐγωιστικά στοιχεῖα ἀπὸ μέσα μας καὶ κάθε ὑπόλειμμα αὐταρέσκειας καὶ ναρκισσιζοῦ;... Ἡ ἀκολούθησι τοῦ Ἰησοῦ ὡς τῆς ἀγάπης τοῦ Πατρὸς δέν εἶναι μόνο στατική, δηλαδὴ μόνο συναισθήματα ἱερά καὶ κατάστασι παθητικότητος, ἀλλὰ καὶ κινητική, δηλαδὴ καὶ ἔκφρασι τῆς πρὸς τὰ ἔξω... Ὁ Χριστός δέν εἶναι μόνο ἡ “ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωή” τῆς ἀγάπης, ἀλλὰ καὶ ἡ “ὁδός” γι’ αὐτόν (Ἰω. ιδ’ 6), καὶ ὁδός σημαίνει πορεία σέ ἀνάντη καὶ ἀνηφορικὸ δρόμο, ὅπως ἦταν ὁ δρόμος τοῦ Ἰησοῦ... Κάθε μέρα ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς νὰ

μᾶς συναντήση διά μέσου τοῦ μόχθου, τῆς ποικίλης “ἀκαταστασίας”, τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἄλλων, τῆς ἀπονεκρώσεως τοῦ θελήματός μας καί κάθε ἐγωιστικῆς μας τάσεως, καλώντας μας ἔτσι σέ μιᾶ ἀγάπη ὄλο καί πιό ἀπογυμνωμένη ἀπό ὅποιαδήποτε στοιχεῖα πού τήν ἀλλοιώνουν καί τήν καθιστοῦν ὄχι πέρα γιά πέρα καθαρή καί ἀγνή, καί ἐπομένως ἄξια τοῦ Κυρίου, στόν ὅποιο προσφέρεται ὡς τό πιό πολύτιμο δῶρο τῆς ψυχῆς... Ἡ ζωή μας πρέπει διαρκῶς “δίδοσθαι (τοῖς ἀδελφοῖς) εἰς κατάβρωμα” (Ἰουδήθ ι´ 12). Πρέπει νά δίνεται προσφορά στούς ἀδελφούς μας σάν τόν ἄρτο πού προσφέρεται γιά βρώση. Αὐτό πρέπει νά εἶναι τό μέτρο, πού μέ βάση αὐτό θά τραβάη ὁ Θεός ὅ,τι πιό καλό βρίσκεται μέσα μας, γιά νά ἀποτελῆ στήν οὐσία τήν ἄρση τοῦ σταυροῦ μας καί τήν κατακολούθηση τοῦ Ἰησοῦ στή ματωμένη πορεία Του πρός τό Γολγοθᾶ»¹⁰.

Πολύ πληγωμένος ἀπό τούς ἀνθρώπους ὁ Στέργιος καί μή θέλοντας, λόγω τῆς λεπτότητος τῆς καρδιάς του, νά πληγώσῃ αὐτούς πού τόν πλήγωσαν, φεύγει στό ἐξωτερικό, λίγο πρίν τό 1960. Ἴσως καί λόγω τῆς ἐπιθυμίας του γιά ἀνώτερες σπουδές. Ἐκεῖ ὅμως συμπονώντας τούς ἀστέγους τῶν μεγαλουπόλεων, ἀφήνει τά ἐπιστημονικά του ὄνειρα καί συνεργάζεται μέ τήν ἀνθρωπιστική ὀργάνωσι «Ἐμμαούς», ἡ ὁποία ἀξιοποιοῦσε τά πεταμένα στά σκουπίδια ἀντικείμενα

10. Ἰερομ. Εὐσεβίου, «Ἐμεῖς καί ἡ ἀγάπη μας», ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 34-37.

γιά τούς άστέγους. Έπιτελεί τήν βαρειά έργασία τοῦ ρακοσυλλέκτη πρῶτα στό Παρίσι καί στήν συνέχεια σέ πόλεις τῆς Σουηδίας, μέχρις ὅτου προσεβλήθη σοβαρά ἡ ὑγεία του. Έγγράφεται στό Πανεπιστήμιο τῆς Οὐψάλα. Ὅμως δέν θά μπορέση τελικά νά ασχοληθῆ μέ τήν ἐπιστήμη. Μάλιστα κάποιος “ἀδελφός”, στόν ὁποῖο ἔδωσε τήν διατριβή του γιά νά τῆς ρίξῃ μιá ματιά, ἀφοῦ ἄλλαξε τό ὄνομα τοῦ συγγραφέως, τήν χρησιμοποίησε γιά δική του ἀνάδειξι. Ὁ Στέργιος πόνεσε, ἀλλά δέν διαμαρτυρήθηκε γιά τήν ἀδικία αὐτή.

Νά, πῶς περιγράφει κάποιον πνευματικό του τέκνο τήν ζωή του στήν Σουηδία: «Κατά τά μέσα τοῦ 1960 εἶχε ἀρχίσει ἡ ἐργατική μετανάστευση ἀπό τήν Ἑλλάδα πρὸς τή Σουηδία. Ὁ π. Εὐσέβιος βρισκόταν ἤδη στή Σουηδία. Ἦταν ἀκόμη λαϊκός καί ἔκανε τίς μεταπτυχιακές σπουδές του στό Πανεπιστήμιο τῆς Οὐψάλας... Οἱ πνευματικές ἀνάγκες τῶν μεταναστῶν Ἑλλήνων ἔγιναν ἀφορμή νά χειροτονηθεῖ (χειροτονήθηκε ἄκων ἀπό τόν τότε Μητροπολίτη Θυατείρων Ἀθηναγόρα) τό 1965 ἱερέας. Ἱερέας ἀμίσθωτος. Ἐπί ἀρκετά χρόνια εἶχε ἐγκατασταθεῖ στήν πόλη τοῦ Γιότεμπόργ. Ἐργάσθηκε ὡς δημόσιος ὑπάλληλος καί μετά τήν ὀχτώρη ἐργασία του ἦταν ὁ πνευματικός, ὁ δάσκαλος, ὁ κοινωνικός λειτουργός, ὁ διερμηνέας, ὁ μεταφραστής, ὁ σύμβουλος, ὁ συμπαραστάτης τῶν Ἑλλήνων πού διαρκῶς κατέφθαναν ἀπό τήν Ἑλλάδα. Ὅλες αὐτές τίς ὑπηρεσίες τίς προσέφερε ἀφιλοκερδῶς στόν ἐλεύθερο

χρόνο του σέ όλους τούς Έλληνες τῆς πόλης καί ὄχι μόνο. Ὡς ἱερέας διακονοῦσε τόν ἑλληνισμό ὅλης τῆς νότιας Σουηδίας, τῆς Κοπεγχάγης καί τοῦ Ὁσλο. Σέ ὅλες τίς πόλεις καί κωμοπόλεις πού περιόδευε, γινόταν δέκτης πολλῶν καί ποικίλων προβλημάτων, στά ὁποῖα προσπαθοῦσε νά ἀνταποκριθεῖ ὅσο μποροῦσε περισσότερο. Ἐνα ὄξύ πρόβλημα π.χ. πού ἀπασχολοῦσε τούς Έλληνες τῆς Σουηδίας ἦταν ἡ διδασκαλία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας στά παιδιά τους... Ἀκόμη καί σήμερα θυμοῦνται πολλοί Έλληνες πῶς συγκέντρωνε μικρούς καί μεγάλους καί τούς δίδασκε στούς μέν μεγάλους τή σουηδική γλώσσα στούς δέ μικρούς τήν ἑλληνική...»¹¹.

Ἄλλο πνευματικό του τέκνο γράφει: «Στή Σουηδία, τόσο ὡς λαϊκός, ὅσο καί ὡς κληρικός, συναντοῦσε τούς Έλληνες μετανάστες στούς σιδηροδρομικούς σταθμούς τῶν μεγάλων πόλεων. Ἐκεῖ συνήθως μαζεύονταν οἱ “παλιοί” περιμένοντας τούς καινούργιους. Βοηθοῦσε στήν ἀνεύρεση κατοικίας, στήν ἀνεύρεση ἐργασίας. Ἡ ἀπλᾶ ρωτοῦσε: “Ἐέρετε σουηδικά;”. Ἡ συνήθης ἀπάντηση: “Ὅχι”. “Ἐλάτε τότε...”. Τήν ἴδια στιγμή τούς μαζευε κάπου παράμερα καί ἄρχιζε: “Εἶμαι, εἶσαι, εἶναι...” στά σουηδικά, καί χαιρόταν πολύ. Ἀργότερα νιάστηκε γιά τά παιδιά τῶν μεταναστῶν, πολύ πρὶν τήν ἔλευση Ἑλλήνων δασκάλων. Δίδασκε τήν ἑλληνική γλώσσα, τήν ἑλληνική ἱστορία, ἢ ἀνέθετε στούς πιό ικανούς κατά

11. Μαρτυρία Χ. Δ., Στοκχόλμη 2010.

τόπους τήν διακονία αὐτή. Φρόντιζε ὅμως παράλληλα, ἢ μᾶλλον κυρίως, νά μορφώσει Χριστό στίς καρδιές τῶν Ἑλλήνων. Τήν ἐποχή ἐκείνη (δεκαετία τοῦ 60 καί 70) δέν ἦταν πάντα εὐκόλο λόγω τῶν ἔντονων πολιτικῶν φρονημάτων καί ἀντιπαραθέσεων μεταξύ τῶν μεταναστῶν. Κατά μαρτυρία Σουηδῶν ὑπευθύνων, ὀργάνωσε μόνον στή Σουηδία 32 ὀρθόδοξες ἐνορίες. Ἀκούραστος, φλογερός ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου μέ τό λόγο καί τό παράδειγμά του. Μεταβαίνει ἀπό πόλη σέ πόλη. Ἐνορία του ἡ Σουηδία, ἡ Δανία καί ἡ Νορβηγία, ὅπου ὑπάρχουν Ἑλληνες. Ὁμολογεῖ ἀργότερα: “ὁ ἱερεὺς (δηλ. ὁ ἴδιος) ἄρχισε τήν ἱερατική του διακονία μὴ ἔχοντας τίποτε· οὔτε κἄν ἄμφια!”. Ἐπρεπε ὁ ἴδιος νά μεριμνήσει γιά τούς χώρους ὅπου θά ἐτελεῖτο ἡ θ. Λειτουργία... Ὁ ἴδιος νά ζυμώσει τό πρόσφορο, ὁ ἴδιος νά φροντίσει γιά ὅλα. Τί νά πρωτοδιηγηθεῖ κανεῖς! Κάποιοι ἄθεοι καί ἀντίθεοι Ἑλληνες ἄρχισαν νά τόν πολεμοῦν. Δέν δίστασαν νά τόν ὑβρίζουν χυδαιότατα τήν ὥρα πού διάβαζε τό Εὐαγγέλιο τῆς Ἀναστάσεως κάποιο Πάσχα! Ἀτάραχος συνέχισε ἕως τέλους. Ἦταν τήν χρονιά ἐκείνη 46 ἐτῶν! Κάποιοι ἀπό αὐτούς μετά ἀπό καιρό μετάνιωσαν καί ζήτησαν νά τούς συγχωρήσει»¹².

Νά, πῶς περιγράφει καί ὁ ἴδιος ὁ π. Εὐσέβιος τά γεγονότα αὐτά σέ ἐπιστολή του: «Δέν ντρέπομαι πού εἶμαι φτωχός καί ἔγινα καί καλόγερος. Τό θέλησα. Τό

12. «Ἀναμνήσεις ἀπό τόν π. Εὐσέβιο», Γ. Μ.

θέλω... Τό ξέρω πώς ή ζωή εἶναι σκληρή. Κάτι γεύθηκα κι' ἐγώ ἀπό αὐτήν. Οἱ ὄροι της ἀδυσώπητοι... Ἔτσι ἔφυγαν ὦρες καί ὦρες γιά νά βρεθοῦν δωμάτια, γιά νά βρεθοῦν θέσεις σέ ἐργοστάσια γιά τούς νεοερχόμενους μετανάστες, νά γραφοῦν αἰτήσεις σέ ἀρχές, νά γίνουν μαθήματα δωρεάν γιά τή γλῶσσα, νά τρέχει κανέννας σέ νοσοκομεῖα καί γιαιτρούς κλπ. κλπ. Καί νά σέ θεωροῦν στό τέλος καί ἀλήτη, ἀφοῦ δέν παίρνεις μισθό καί δουλεύεις γιά νά ζήσεις. Ἔτσι δέν ζοῦν στήν Ἑλλάδα οἱ παπάδες; Δέν παίρνουν μισθούς; Πώς γίνεται αὐτός νά μὴν παίρνει; Καί τί δέν ἔλεγαν. Τῆς χούντας οἱ ὀπαδοί λέγαν ὅτι εἶμαι κατακόκκινος. Οἱ ἀντίπαλοί τους μέ θεωροῦσαν τῆς χούντας σκότιο ὄργανο, γιατί δέν συμπνευματιζόμουν μαζί τους. Καί κάποιοι ἴσως ἤξεραν ὅτι πρόκειται περί ἑνός ρομαντικοῦ "ἠλίθιου" πού δέν ἤθελε νά τούς ἐκμεταλλευθεῖ, νά τούς πάρει λεφτά γιά τίς ὅποιες ἐξυπηρετήσεις, θρησκευτικές καί ἄλλες κλπ. κλπ., πού ἤθελε νά εἶναι τό ἴδιο φτωχός μ' αὐτούς γιά νά τόν νιώθουν κοντά τους σάν ἀδελφό, σάν ἴσο τους. Ἄς εἶναι... Δέν παραπονοῦμαι οὔτε νιώθω πικρία καμμιά. Δέν ἐπεζήτησα οὔτε τήν ἀναγνώριση οὔτε τόν ἔπαινο κανενός οὔτε τίποτε ἄλλο. Ἄν κανεῖς πάρει τό Εὐαγγέλιο στά σοβαρά, τοῦ λέει τό ἴδιο τό Εὐαγγέλιο τί τόν περιμένει...»¹³.

Ὅσο παρέμενε στήν Σουηδία, ἔκανε διάφορες ἐργασίες γιά νά ἐξοικονομῇ τά πρὸς τό ζῆν. Ἐργάσθηκε

13. Ἐπιστολή στόν θ. Φ.

σάν ξυλουργός, σάν ἀγρότης σέ χωράφια τεύτλων, σέ ἐργοστάσια, ὡς ὑπάλληλος σέ δημόσια ὑπηρεσία μεταναστῶν, ὡς ἀποκλειστικός νοσοκόμος κ.ἄ.

Πολλοί τοῦ ἐπρότειναν νά γίνῃ Ἀρχιερεὺς. Αὐτὸς ἀρνήθηκε λέγοντας: «Δέν θέλω νά βλέπω τοὺς ἀδελφούς μου ἀφ' ὑψηλοῦ, προτιμῶ νά βρίσκομαι ἐγὼ χαμηλά καί αὐτοὶ πιό ψηλά ἀπὸ μένα»¹⁴.

Νωρίτερα ὁ ἴδιος ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας τὸν εἶχε διορίσει ὑποδιευθυντὴ στό Πατριαρχικό κέντρο τῆς Γενεύης. Καί τότε εἶχε ἀρνηθῆ. Κάθε τι πού θά τὸν προέβαλε κοσμικά τό ἀπέφευγε. Κάθε τί τό ταπεινό, τό σταυρικό καί θυσιαστικό τό ἀποδεχόταν μέ ὅλη του τὴν ψυχὴ. Αὐτὸς ἦταν ὁ π. Εὐσέβιος σ' ὅλη του τὴ ζωή.

Κάποια στιγμή ἀποσύρθηκε σέ ἓνα ἐγκαταλελειμμένο σπίτι μέσα στό δάσος κοντά στήν πόλι Ραίτβικ τῆς Σουηδίας, τό ὁποῖο ἀγόρασε παίρνοντας κάποιον δάνειο. Τό σπίτι αὐτό τό μετέτρεψε μέ προσωπική ἐργασία σέ ἡσυχαστήριον ἐπ' ὄνοματι τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Γιά νά ξεπληρώσῃ τό δάνειο ἐργαζόταν χειρωνακτικά ὡς ξυλουργός καί φύλακας σέ κάποιον ἴδρυμα. Πέντε ἡμέρες τὴν ἐβδομάδα κατέβαινε μέ τὰ πόδια ἀπὸ τό ἡσυχαστήριό του, περπατώντας ὥρες πολλές μέσα στό παγωμένο καί ὀλόλευκο ἀπὸ τὰ χιόνια δάσος, γιά νά βρεθῆ στό τόπο τῆς ἐργασίας του (10 χιλιόμετρα μακριά), καί μετὰ γιά νά γυρίσῃ πίσω. Τά

14. Μαρτυρία Χ. Δ., Στοχόλμη 2010.

Σαββατοκύριακα παρέμενε στό κελί του ήσυχάζοντας, προσευχόμενος καί έργαζόμενος γιά τήν τακτοποίησί του. Ἡ χαρά του ἦταν μεγάλη ὅταν ἔρχονταν κάποιοι Χριστιανοί, διότι τότε μπορούσε νά τελέση τήν Θεία Λειτουργία. Ἐδῶ ζῆ έντονώτερα τήν ήσυχαστική ζωή. Τό αἶσθημα τῆς βαθείας μετανοίας καί ταπεινώσεως τόν συνώδευε πάντοτε. Νά, πῶς περιγράφει τήν κατάστασι τῆς ψυχῆς του ὁ ἴδιος: «Ἐδῶ συναντῶ δυσκολίες ἐκ μέρους τοῦ μεγαλύτερου ἀλήτη πού ἔχω συναντήσει στόν κόσμο, τοῦ νοῦ μου, ὁ ὁποῖος εἶναι έντελῶς ἀχαλίνωτος καί ἀνυπότακτος. “Πολλή ἀκόμη ἀπ’ ἐμοῦ ἡ ὁδός”, μέχρις ὅτου φθάσω σέ κάποιο λογαριασμό μέ τόν κύριον αὐτό, ἄν προλάβω φυσικά νά κάνω κάτι»¹⁵. Καί σέ ἄλλο σημεῖο: «Προσωπικά αἰσθανόμουν πάντα τήν ἀνάγκη μιᾶς ὀλοκληρωτικῆς μετάνοιας καί τῆς ζωῆς μακριά ἀπό τόν κόσμο... Ἐχω διαπράξει τόσο πολλά, ὥστε δέν μοῦ φτάνει μέ κανένα τρόπο ἡ ὑπόλοιπη ζωή μου, πού δέν τή βλέπω νά ἐκτείνεται πιά πολύ καί μέ ἀνθρώπινα μέτρα, γιά νά ζῶ σάν προσκλαίων καί ζητῶν τό μέγα ἔλεος τοῦ Κυρίου γιά τίς ἀναρίθμητες παραβάσεις τῶν ἀγίων ἐντολῶν Του. Δέν ἔχω δυστυχῶς τή δύναμη νά ζῆσω τήν ἀπίστευτη καί καταπληκτική ζωή τῶν ἱερῶν καταδίκων, πού περιγράφει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Κλίμακος. Τουλάχιστον, ἔλεγα καί λέω, νά μπορούσα ἐδῶ κάπως συστηματικώτερα νά ἀσχοληθῶ μέ τόν ἑαυτό μου καί νά ἰδῶ ὅσο μπορῶ πιό καθαρά

15. Ἐνθ’ ἄνωτ. Ἐπιστολή στόν π. Π.

ποιός είμαι και να κλαύσω κατενώπιον του Κυρίου ζητώντας τό πλούσιο έλεός Του»¹⁶.

Παρά ταυτα όμως ούτε τότε σταμάτησε να έκδηλώνη τήν αγάπη του προς τούς έν Χριστώ αδελφούς του. Χιλιάδες έπιστολές κατέφθθαναν στό ήσυχαστήριό του, στίς όποιες αυτός μέ πολλή αγάπη άπαντούσε. Νά, τί άναφέρει ό ίδιος σέ κάποια έπιστολή του: «“Αν σās πω πώς γράφω κάπου 1500 γράμματα τό χρόνο, θά καταλάβετε γιατί δέν μπορώ να άπαντώ άμέσως σέ σοβαρού περιεχομένου έπιστολές... Δέν μου είναι δυνατόν να άπαντώ χωρίς να έχει προηγηθει προσευχή, μερικές φορές μάάλιστα, για αρκετές ήμέρες”»¹⁷.

Συχνά, ιδίως κατά τήν Μ. Τεσσαρακοστή, κατέβαινε από τό ήσυχαστήριό του για να έξομολογήση και παρηγορήση τούς Χριστιανούς τής Μητροπόλεως Σουηδίας. «“Στήν κυριολεξία άκτινοβολούσε αγάπη και καλωσύνη”, όπως όμολογει διακεκριμένος σουηδός ορθόδοξος. Μέλι έρρεε από τά χείλη του και μικροί-μεγάλοι δέν ξεκολλούσαμε από κοντά του. Ή συνέβαινε και κάτι άλλο: Μέ τό πού τον βλέπαμε συγκλονιζόμασταν όλόκληροι. Κρυβόμασταν κάπου και κλαίγαμε μέ λυγμούς. Τήν μιá τό “πάθαινε” αυτό ό ένας, τήν άλλη ό άλλος. Νιώθαμε ότι ήταν ή χάρις του Θεού πού άντανακλούσε τό πρόσωπό του και μάς

16. Ένθ' άνωτ.

17. «Άναμνήσεις από τόν π. Ευσέβιο», Γ. Μ.

κατένυσε. “Μά ποῦ εἶστε;” μᾶς ἔψαχνε μέ χαμόγελο...»¹⁸.

Ἡ ἀγάπη τοῦ π. Εὐσεβίου, ἐνῶ ἦταν πολύ τρυφερή καί λεπτή, εἶχε πάντοτε καί τό στοιχεῖο τῆς ἱεροπρεπείας καί τῆς σοβαρότητος. Αὐτό ἀναφέρει πνευματικό του τέκνο: «Ἀπό τήν ἀρχή μου δίδαξε τήν “ἀρχή τῆς ἀποστάσεως”. Ἐπανερχόταν συχνά σ’ αὐτό στά γράμματά του ἢ προφορικά: “Μήν ξεχνᾶτε τήν ἀρχή τῆς ἀπόστασης, τήν ἀρχή τῆς σεβαστικῆς ἀπόστασης. Ἀλλοίμονο ἂν καταργηθεῖ στή σχέση μας μέ τούς ἄλλους. Ὑπάρχει ἡ ἐγγύτητα τῆς ἀπόστασης καί ἡ ἀπόσταση τῆς ἐγγύτητας. Δέν εἶναι λογοπαίγνιο”»¹⁹.

«Τό 1979 μετά ἀπό ἀπουσία πολλῶν ἐτῶν, ἐπισκέφθηκε τήν Ἑλλάδα. Πῆγε στό Ἅγιον Ὅρος. Συνάντησε τόν π. Παῖσιο. Ὁ ἴδιος μᾶς περιέγραψε ἀρκετές φορές τί συνέβη: “Ἀφοῦ συζητήσαμε κάποια θέματα, ὁ π. Παῖσιος πρότεινε νά προσευχηθοῦμε, ὁ ἕνας στό ἐκκλησάκι καί ὁ ἄλλος στόν διπλανό χῶρο. Ὅταν τελείωσα πῆγα νά τόν συναντήσω. Ἐκεῖνος προσευχόταν ἀκόμη καί τό πρόσωπό του ἔλαμπε. Ἡ θεά αὐτή ἦταν τόσο μεγαλειώδης, τόσο συγκλονιστική...”. Ἔτσι ἀπλᾶ τό διηγόταν, καί ἐμεῖς, μὴ ἔχοντας ἀντίστοιχες ἐμπειρίες, δέν ρωτούσαμε τίποτε παραπάνω»²⁰.

18. Ἔνθ’ ἄνωτ.

19. Ἔνθ’ ἄνωτ.

20. Ἔνθ’ ἄνωτ.

Μετά από παρότρυνσι τοῦ πνευματικοῦ του πῆρε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐπιστρέψῃ στὴν Ἑλλάδα. «Ἐκανε μίαν μικρὴν περιοδείαν. Λειτουργῆσεν κατὰ τόπους καὶ χαιρέτησεν τὸ ποίμνιόν του»²¹.

Ἐγκατέλειπε τὸ ποίμνιόν του μὲ πολὺ πόνον, ὅπως φαίνεται στὴν ἐξομολογητικὴ προσευχὴ του ποῦ ἔχει τὸν τίτλον «Ταπεινὴ ἰκεσία ποιμένος ψυχῶν». Ἀναφέρομε μικρὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ αὐτὴν: «Ἐσύ (Κύριε) ὁ ἴδιος ἐναποτέθηκες στά ἀκάθαρτα καὶ βέβηλά μου χέρια ὡς “παρακαταθήκη”, γιὰ νὰ σέ διαφυλάξω ἀλώβητον ὡς τὴν φορικτὴν ἡμέραν τῆς Λογοδοσίας. Στὴν παρακαταθήκην αὐτὴν περιλαμβάνεται καὶ τὸ Σῶμα, τοῦ ὁποίου θεία κεφαλὴ εἶσαι Ἐσύ, δηλαδὴ ἡ Ἐκκλησία σου, στό πρόσωπον τῆς μικρῆς Ποίμνης, ποῦ μοῦ ἐμπιστευόσουν... Μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου καὶ ἀπὸ ὅ,τι τυχόν ξέρω ἢ μαθαίνω, βλέπω τὴν Ποίμνην Σου περιτριγυρισμένην ἀπὸ λύκους διψασμένους γιὰ αἷμα, κυριαρχημένους ἀπὸ ἄγρια βουλιμία νὰ καταβροχθίσουν ψυχάς. Βλέπω μεταμφιεσμένους σέ πρόβατα θανάσιμους ἐχθρούς τῶν προβάτων Σου, ποῦ θέλουν νὰ τὰ ἀπομυζήσουν. Βλέπω τοὺς θρασεῖς “κλέπτας”, ποῦ ἔρχονται νὰ “ἀρπάσωσι”, νὰ “θύσωσι”, νὰ “ἀπολέσωσι”... Μὴ μπορῶντας ὅμως νὰ κάνω τίποτε ἄλλο, κράζω. Κύριε, κράζω μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ἀσθενικῆς μου φωνῆς: Βοήθεια, Κύριε! Βοήθεια! Κλέφτες στό μαντρί! Λύκοι στό κοπάδι μὲ αἰμοβόρα διά-

21. Ἐνθ' ἄνωτ.

θεση! Φωνάζω σέ Σένα τόν μόνον Ἀρχιποίμενα, γιατί ξέρω καί τήν ἀπέραντη στοργή Σου γιά κάθε πρόβατο προσωπικά καί τήν ἀπειρη δύναμή Σου νά συμπαρασταθῆς σ' αὐτά καί στίς δυσκολίες τους καί στούς πειρασμούς τους. Κράζω ἔτσι δεμένος, πού εἶμαι, μέ καταματωμένη καί κουρελιασμένη τήν καρδιά μου, μέ πλημμυρισμένα ἀπό δάκρυα τά μάτια μου, μέ φωνή, πού τήν ἀλλοιώνουν ἀσυγκράτητοι λυγμοί. Κύριε, προστάτευσε τήν Ποίμνη Σου!»²².

Ἐπιστρέφοντας στήν Ἑλλάδα προσπάθησε νά μείνη στήν Κερασιά τοῦ Ἁγίου Ὅρους. Λόγοι υἱείας ὅμως τόν ἀναγκάζουν νά φύγη. Ἀποδεχόμενος πρόσκλησι τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου κυροῦ Ἰωάννου στήνει τήν πνευματική του παλαίστρα ἀρχικά κοντά στό χωριό Φαιά Πέτρα τοῦ Σιδηροκάστρου κτίζοντας τό μονύδριο τῶν Ἁγίων Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, πρωτομάρτυρος Στεφάνου καί ἰσαποστόλου Ὁλγας καί πολύ σύντομα λίγο ψηλότερα, στήν θέσι Κρουονέρι, ὅπου καί παρέμεινε μέχρι τέλους.

Καί ἐδῶ στήν Ἑλλάδα συνέχισε τό ποιμαντικό ἔργο πού εἶχε ἀναλάβει στήν Σουηδία παράλληλα μέ τήν αὐστηρή ἀσκητική καί ἡσυχαστική ζωή. Τό «Ἱερόν Κελλίον (του) τῶν Ὁσίων Σάββα τοῦ ἡγιασμένου, Μαρτῶνης τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, Δομετίου καί Μα-

22. Ἱερομ. Εὐσεβίου Βίττη, «Προσευχητικές καί ἐξομολογητικές πατρικές ἱκεσίες», ἔκδ. «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσ/νίκη 2009, σελ. 16, 20.

ξίμου τῶν διὰ τῆς εὐχῆς ἁγιασθέντων αὐταδέλφων νεανιῶν» τό χαρακτηήρισε «ἄβατο». Ἐδῶ θά λειώση κυριολεκτικᾶ ἀγρυπνῶντας καί προσευχόμενος γιά τούς πονεμένους ἄνθρώπους. Ἐδῶ θά συνεχίση τήν ἀγαπημένη του μελέτη τόσο τῶν ἁγίων Γραφῶν, τίς ὁποῖες κατεῖχε μέ θαυμαστό τρόπο, ὅσο καί τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Θά συνεχίση ἀκόμη τίς συγγραφές του, καί μάλιστα τό «κύκνειο ἄσμα» του, τήν ἀνάλυσι τοῦ βιβλίου τοῦ πολυαγαπημένου του «Ἰώβ», τό ὁποῖο ὁμως δέν θά προλάβη νά τελειώση. Ἀπό ὑπακοή στόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σιδηροκάστρου κ. Μακάριο συνέχισε νά κηρύττη στό Σιδηρόκαστρο καί τήν Ἡράκλεια κάθε Κυριακή ἀπόγευμα, ὅπως ἔκανε καί ἐπί τοῦ προκατόχου του κυροῦ Ἰωάννου. Ἐξομολογεῖ νυχθημερόν πλῆθος Χριστιανῶν, πού συρρέουν ἀπό ὄλα τά μέρη τῆς Πατρίδος μας, στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Σιδηροκάστρου. Ἀπαντᾶ σέ πλῆθος ἐπιστολές.

Ὁ π. Εὐσέβιος ἀναδείχθηκε ἀπαράμιλλος γνώστης τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καί διακριτικός θεραπευτής τῶν πνευματικῶν ἀσθενειῶν. Ἡ ἀνιδιοτελής καί Χριστοειδής ἀγάπη του πρὸς ὄλους τόν ἔκανε νά σέβεται τό κάθε πρόσωπο ξεχωριστά καί νά προσφέρεται στόν καθένα μέ ἀξιοθαύμαστη εὐγένεια καί λεπτότητα. Λέγει κάποιος πολύ στενός του συνεργάτης: «Ἐβλεπε πάντα τό καλό, ποτέ τό κακό καί τό συμφέρον του. Τό νά βοηθήει καί, ἄν τόν βοηθοῦσανε, κύτταζε πῶς νά τό

άνταποδώση μέ τόν καλύτερο τρόπο... "Όσους μιλοῦσε, τούς σκλάβωνε μέ τήν όμιλία του καί μέ τό φέρσιμό του. Ἡ πρώτη του κουβέντα: "Τί κάνει ἡ οἰκογένειά σου; Πῶς πᾶνε οἱ δουλειές σου; Σέ τί θέλεις νά γίνω χρήσιμος, νά σέ βοηθήσω ἄν βγαίνῃ ἀπό τό χέρι μου;". Αὐτά ἔλεγε στόν κόσμο. Τούς ἔπαιρνε πάντα μέ τόν γλυκό λόγο στά χεῖλη του. Χωρίς δισταγμό ἄφηνε τήν γραφή του, πού ἔγραφε ὤρες πολλές, γιά ὅποιον ἐρχόταν, καί ἀπασχολιόταν μαζί του, γιά νά μένῃ χρήσιμος»²³. Καλλιέργησε στόν λαό τοῦ Θεοῦ τό φρόνημα τῆς μετανοίας, τῆς ἀγάπης πρός τόν Θεό, τῆς πίστεως καί τῆς τηρήσεως τῶν θείων ἐντολῶν, τήν πνευματική πορεία πρός τό νοητό ὕψος τῆς θεώσεως.

Ἵπῃρξε πολυγραφώτατος συγγραφέας. Ἄφησε πάνω ἀπό τριάντα βιβλία πρωτότυπα ἢ μεταφρασμένα ἀπό τά Σουηδικά, μέσα στά ὁποῖα φαίνεται ἡ Χριστοειδής ψυχή του. «Ἡ συγγραφή βιβλίων ἦταν ἕνα ἀγαπητό του ἔργο, μέχρι τίς τελευταῖες ἡμέρες τῆς ζωῆς του. Ὅπως ὁ ἴδιος ἐπανελάμβανε, ἔγραφε πρός προσωπική του πνευματική ὠφέλεια, ἀλλά κυρίως σέ μιά προσπάθεια νά στηρίξει τά πνευματικά του παιδιά καί μ' αὐτόν τόν τρόπο»²⁴. Ποτέ δέν τά χρησιμοποίησε γιά κερδοσκοπικούς λόγους. Εἶναι χαρακτηριστική καί στό σημεῖο αὐτό ἡ ταπεινοφροσύνη του. Γράφει στήν διαθήκη του: «Ὅμως ὅλα (τά βιβλία μου) εἶναι πολύ

23. Μαρτυρία Π. Τ.

24. «Ἀναμνήσεις ἀπό τόν π. Εὐσέβιο», Γ. Μ.

ἀσήμαντα καθεαυτά καί περιωρισμένης κυκλοφορίας καί μηδαμινής ἐμπορικῆς ἀξίας. Γιά τόν λόγο αὐτόν δέν ὑπόσχονται δυνατότητα ἀποζημιώσεως τῶν τυχόν ἐκδοτῶν τους, γιατί καί μεγάλη κυκλοφορία δέν θά ἔχουν, ἀλλά οὔτε καί στοιχειώδη κάλυψη τῶν ἐξόδων παραγωγῆς τους. Γι' αὐτό φρονῶ, ὅτι ὅπωςδήποτε δέν θά προκαλέσουν ἐνδιαφέρον γιά ἐπανεκδόσή τους. Ἐκδίδονται ἄλλωστε σήμερα τόσο πολλά καί πάρα πολύ ἐνδιαφέροντα βιβλία, ὥστε θά ἦταν ἀπλούστατα ἐπιζήμια κάθε σκέψη ἐπανεκδόσεως τῶν δικῶν μου»²⁵.

Τί νά ποῦμε γιά τίς ἀτελείωτες νηστείες του, πού καί αὐτές γίνονταν ἀπό πόθο Θεοῦ καί γιά τήν ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν του! Συμπάσχοντας μέ τούς ἀνθρώπους πού τοῦ κατέθεταν τό πρόβλημά τους ἢ τόν πόνο τους, ἔμενε πολλές ἡμέρες τελείως ἄσιτος καί προσευχόμενος. Τούς ἔλεγε: «Ὁ ἁμαρτωλός Εὐσέβιος δέν μπορεῖ νά σᾶς βοηθήσῃ. Τό μόνο πού μπορεῖ νά κάνῃ εἶναι νά νηστέψῃ λίγο ἐκζητώντας τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ γιά σᾶς». Τό κρέας, τό τυρί καί τό ψάρι ἔχει νά τά βάλῃ στό στόμα του ἀπό τά νεανικά του χρόνια. Συνήθως τρεφόταν μέ λίγο ψωμάκι, ἐλιές, πατάτες καί χορταρικά. Ποτό του μόνο τό νεράκι τοῦ Θεοῦ. Στά σπίτια πού ἐπισκέπτεται γιά ποιμαντικούς λόγους καί τοῦ προτείνουν νά φάῃ, ἀρνεῖται, λέγοντας ὅτι μόλις πρό ὀλίγου ἔφαγε. Καί πράγματι, ἔτρωγε πρὶν τήν ἐπίσκε-

25. Συμπλήρωμα Διαθήκης π. Εὐσεβίου, σελ. 3-4.

φι λίγο από τό φτωχικό του φαΐ, πού γι' αὐτόν τόν λόγο ἔφερε πάντοτε μαζί του.

Τί νά ποῦμε γιά τήν ἀνεξικακία του; Προσπάθησε δύο φορές νά φέρη λίγο νεράκι μέ σωλῆνα ἀπό μία πηγὴ στό κελάκι του. Κάποιος χωρικός τοῦ τό ἔκοβε, μέχρις ὅτου ἐπέτρεψε ὁ Θεός νά ἀσθενήσῃ σοβαρά. Ὁ π. Εὐσέβιος πῆγε στό σπίτι τοῦ ἀσθενῆ καί μέ τήν εὐχή του τόν θεράπευσε.

Ἀναφέρομε ἐνδεικτικά κάποια ἀπό τά ὑπερφυῆ σημεῖα, μέ τά ὁποῖα τόν ἐχαρίτωσε ὁ Θεός, πού τά πληροφορηθήκαμε ἀπό αὐτόπτες μάρτυρες.

Ὅταν κτιζόταν ἀκόμη τό ἀσκητήριο, ὅπως μᾶς πληροφόρησε ὁ μάστορας πού τό ἔκτισε, ἔμειναν ἀπό νερό. Αὐτός τότε θέλησε νά φύγῃ. Ὁ Γέροντας τόν παρεκάλεσε νά περιμένη λίγο. Ἀφοῦ πῆγε λίγο παράμερα, σήκωσε τά χέρια του στόν οὐρανό. Σέ λίγο μαζεύτηκαν πυκνά σύννεφα καί μία καταρρακτώδης βροχὴ ξέσπασε, πού κράτησε ἀρκετὴ ὥρα. Γέμισαν μέ νερό ὅλα τά σκεύη πού εἶχαν γι' αὐτό τόν σκοπό. Ἀμέσως μετὰ διαλύθηκαν τά σύννεφα καί μπόρεσαν νά δουλέψουν μέχρι ἀργά τό βράδυ.

Ὁ ψυχίατρος Στέργιος Κ. περιγράφει, πῶς πρωτογνώρισε τόν Γέροντα στόν ναό τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Σιδηροκάστρου: «Σοβαρά γεγονότα συγκυριῶν ζωῆς μέ εἶχαν βάλει σέ μεγάλη κατάθλιψη καί ἡ πίστη μου κλονιζόταν γιά πρώτη φορά τόσο ἰσχυρά. Οὐσιαστικά δέν ὑπῆρχε. Ἐνιωθα πῶς εἶτε ὁ Θεός μέ ἐγκατέλειψε

εἶτε πῶς δέν ὑπῆρχε. Μέ πιθανότερο τό δεύτερο. Μέ δισταγμό χτύπησα τήν πόρτα του –ή ὥρα ἦταν 11 τό βράδυ–, λέγοντάς του πῶς τό μόνο πού θέλω εἶναι νά μοῦ ὀρίσει ἕνα ραντεβού. Τό πρῶτο χιόνι εἶχε ἤδη ξεκινήσει ἀπ’ τό μεσημέρι κι ὁ ὁδηγός του ἀνησυχοῦσε πῶς θά ἦταν δύσκολο νά ἀνέβουν στό ἀσκητήριό του. Ἐπέμενε νά περάσω μέσα. Εἶχα μεγάλο δισταγμό, ἐπειδή, ὅσο περίμενα ἔξω, ἔμαθα πῶς ἦταν ἐκεῖ ἀπό τό πρῶί. “Ἐλᾶτε, καθίστε”, μοῦ εἶπε. “Ἄλλωστε εἵμαστε καί συνονόματοι”. “Δέ μέ λένε Εὐσέβιο”, τόλμησα ὁ ἀγενής νά φελλίσω. “Στέργιο δέ σέ λένε; Καί μένα τό ὄνομά μου ἦταν Στέργιο, πρίν ἐνδυσθῶ αὐτό τό ταπεινό ράσο”... (σιωπή ἀπό μέρους μου). “Ἄλλωστε κά-νουμε καί τήν ἴδια δουλειά” εἶπε. “Δέν καταλαβαίνω, γέροντα, τί ἐννοεῖτε;”, τόλμησα νά ρωτήσω δῆθεν ἀδιάφορα, προσπαθώντας νά ἀποκρύψω τήν ταραχή μου καί ἐνῶ παρέμενα ἀκόμη ὄρθιος. “Καί ἐσεῖς θεραπευτής ψυχῶν εἶστε, παιδί μου. Καθίστε”. Καί συνέχισε: “Ἄλλωστε εἵμαστε καί πατριῶτες”. “Τί ἐννοεῖτε, γέροντα, εἵμαστε πατριῶτες;”. “Ἀπό τήν Πτολεμαΐδα δέν εἶστε; Περπατήσαμε στούς ἴδιους δρόμους! Θυμᾶστε τήν ὁδὸ Διοικητηρίου;”. Εἶχα ἤδη καθίσει. Ἦμουν κεραυνοβολημένος στήν κυριολεξία... Ἄρχισε νά μέ ρωτάει ὅλα ὅσα θά ἤθελα νά συζητήσω μαζί του. Διάβαζε τίς σκέψεις μου, τά ἐρωτηματικά μου, τίς ἀγωνίες μου καί μέ παραδείγματα ἀπ’ τήν θύραθεν σοφία ἀρχικά καί στό τέλος ἀπ’ τή ζωή τῶν Μεγάλων Πατέρων τῆς

Ἐκκλησίας καί ἀπό τά κείμενα τῆς Ἁγ. Γραφῆς μοῦ ἔδινε ἀπαντήσεις... Ἐψάξε στό γραφεῖο του καί μοῦ ἐνεχείρησε τρία βιβλία του. Εἶχαν περάσει δύο ὥρες καί πλέον. Μοῦ πρότεινε, ἐάν ἤθελα, νά προσευχηθοῦμε μαζί. Γονάτισα. Εἶπε τίς εὐχές. Μιά γλυκειά γαλήνη γέμισε τήν ψυχή μου. Ἐπέστρεφα σπίτι μου μόνος ταξιδεύοντας δύο ὥρες. Μοῦ ἔφυγε ὅλο τό φορτίο τῆς ψυχῆς μου, ἀλλά τό μυαλό μου δούλευε ἀσταμάτητα προσπαθώντας νά ἐξηγήσει τά ἀνεξήγητα...»²⁶.

Κάποιο πνευματικό τέκνο τοῦ Γέροντα, χωρίς νά γίνη ἀντιληπτό, τόν εἶδε προσευχόμενο μέσα στό κελί του. Τά ὑπερυψωμένα χέρια τοῦ Γέροντα ἔμοιαζαν μέ δύο λαμπάδες φωτός πού ἐκτείνονταν πρὸς τά πάνω.

Ἄς ἔρθουμε ὅμως καί στήν μακαρία κοίμησί του. Τρία χρόνια πρὶν ἀπό αὐτήν εἶχε ἐμφανίσει κάποια σοβαρά προβλήματα ὑγείας. Ἀπορροφημένος ὅμως ἀπό τίς ποιμαντικές καί πνευματικές του ἐνασχολήσεις δέν ἀσχολήθηκε μέ τό πρόβλημα τῆς ὅλο καί περισσότερο ἐπιδεινουμένης κακοήθους νόσου, ὅπως τελικά διεγνώσθη. Ὑπεβλήθη σέ ἐγχείρησι, ὅταν ἦταν ἤδη πολύ ἀργά. Ἐπί ἓνα ἔτος ὑπέμεινε μέ θαυμαστή καρτερία τά πολύ βασανιστικά συμπτώματα τοῦ ρίγους, τοῦ πυρετοῦ, τῶν ἐπανειλημμένων καί ἀνιάτων λοιμώξεων καί τοῦ δριμυτάτου πόνου. Χρειάσθηκε πολλές φορές στό διάστημα αὐτό νά νοσηλευθῆ στό νοσοκομεῖο. Ἡ εἰρηναία κατάστασις τῆς ψυχῆς του καί ἡ ἐν

26. Ψυχιάτρον Σ. Κ. «Ἀναμνήσεις ἀπό τόν π. Εὐσέβιο Βίττη».

πίστει ἀναμονή τοῦ τέλους του ἐξέπλητταν τό προσωπικό τοῦ νοσοκομείου. Ὅλοι αἰσθάνονταν ὅτι εἶχαν μπροστά τους ἕναν χαριτωμένο ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό καί χωρίς κανεῖς νά τούς τό ἐπιβάλῃ τόν διακονοῦσαν μέ τήν εὐλάβεια πού ἀρμόζει στους ἀγίους. Ἐβίωσε κατά τό διάστημα αὐτό τόν πόνο τῆς ἀναχωρήσεως ἀπό τόν κόσμο αὐτό τῶν πολυαγαπητῶν του, Ρωμόλου, ἀδελφοῦ του, καί Δημητρίου Θ., τοῦ στενωτέρου φίλου καί συνεργάτου του. Ὁ τελευταῖος μέ πολύ αὐταπάρησι τόν διακόνησε μέχρι τέλους. Ἐφυγε ἀπό τήν ζωή αὐτή μετά ἀπό τροχαῖο ἀτύχημα τήν ὥρα πού πήγαινε νά διακονήσῃ τόν Γέροντα. Πολύ σωστά ἐλέχθη, ὅτι κάποιοι ἐνάρετοι Γέροντες ἀποστέλλουν στόν Θεό πρῖν τήν κοίμησί τους τούς εὐλαβεῖς ὑποτακτικούς τους, ὡς προαγγέλους καί τῆς δικῆς τους ἀναχωρήσεως.

Ὁ καθηγητής κ. Μ. Β., πού μέ πολλή αὐτοθυσία τοῦ συμπαρεστάθη μέχρι τέλους, τόν ἐρώτησε κάποια στιγμή, βλέποντάς τον νά προσπαθῇ, παρά τήν πολύ ἄσχημη κατάστασι τῆς υἱείας του, νά περατώσῃ τήν ἀνάλυσι τοῦ Βιβλίου τοῦ Ἰώβ: «Γέροντα, ποῖο εἶναι τό τελικό συμπέρασμα τοῦ βιβλίου τοῦ Ἰώβ;». Καί αὐτός μέ σβησμένη φωνή ἀπήντησε: «Ἡ ταπείνωσις. Ἐπρεπε ὁ Ἰώβ νά περάσῃ ὅσα πέρασε, γιά νά μάθῃ τήν ταπείνωσι, καί ἔτσι νά τελειοποιηθῇ ἡ ἀρετή του». Σημεῖο καί αὐτό τῆς ὠριμότητος καί τοῦ Γέροντος

Εὐσεβίου, ἀξίου μιμητοῦ τοῦ δικαίου καί πολυάθλου Ἰώβ.

Κάποιοι πού βρέθηκαν πολύ κοντά του τίς τελευταῖες του ὥρες μᾶς πληροφορήσαν: «Ἐβίωνε τή μετάνοια καί εἶχε διαρκῆ μνήμη θανάτου. Ἡ βαθειά ταπεινωσίς του τόν παρότρυνε νά ζητᾶ διαρκῶς ἀπό ὄλους νά προσεύχωνται “γιά τήν ἁμαρτωλότητά του” καί γιά “νά τοῦ δίνη ὁ Κύριος μετάνοια». Σέ ἐπισκέπτες του, ἄν καί δέν εἶχε τή δύναμη νά μιλήσῃ, ἐξηγοῦσε τήν κατάστασή του καί ζητοῦσε τήν προσευχή τους, “γιά νά δίνη ὁ Κύριος μετάνοια, νά τόν ἐλεήσῃ καί νά κάνῃ ἐλαφρότερη τήν ἀκοίμητη φωτιά πού θά τόν καίῃ, γιατί ἄλλοῦ δέν ἔβλεπε καταλληλότερη θέση γιά τόν ἑαυτό του”»²⁷. Πόσο ὁμοιάζουν οἱ σύγχρονοι ἅγιοι μέ τούς παλαιούς! Θυμόμαστε τόν ἀββᾶ Σισώη, πού ἐνῶ ἔλαμψε τό πρόσωπό του ἀπό τήν θεία Χάρι, λίγο πρίν τήν ἔξοδό του ἀπό τόν κόσμο αὐτό, αὐτός παρακαλοῦσε τόν Θεό νά τοῦ χαρίσῃ λίγο καιρό ἀκόμη γιά νά μετανοήσῃ.

Ἄς ἀκούσουμε ὁμως πῶς περιγράφει ἡ χήρα σύζυγος τοῦ μακαριστοῦ κ. Δημητρίου Θ. τίς τελευταῖες στιγμές τοῦ π. Εὐσεβίου στόν κόσμο αὐτό: «Πῆγα κοντά του (βρισκόταν στό σπίτι τοῦ μακαριστοῦ ἀδελφοῦ του Ρωμύλου) –πονοῦσε, φώναζε: “Παναγία μου, Θεέ μου”– καί τοῦ εἶπα: “Γέροντα εἶμαι ἡ Ἀναστασία”. Ἐνα μειδιάμα χαρᾶς καί χαμόγελο. “Ἦρθα νά σᾶς δῶ”. “Ἡ

27. Ἐπιστολή Μ. Μ. καί Ξ. Μ.

Χάρης τοῦ Θεοῦ νά εἶναι μαζί σας καί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ νά τά διορθώνη ὅλα”. “Ἀμήν”, τοῦ εἶπα ἐγώ. Βυθίστηκε. Ἦταν μεταξύ οὐρανοῦ καί γῆς... Ἦταν ὄλος φῶς. Αὐτό πού σᾶς λέω δέν εἶναι ὑπερβολή... Τό βλέπαμε ὅλοι... Μόνο τό στεφάνι τοῦ ἔλειπε!»²⁸.

Στίς 4 Νοεμβρίου 2009, «ἡμέρα Τετάρτη ἡ κατάστασή του ἐπιδεινώθηκε. Δέν μποροῦσε νά λάβη πλέον τροφή καί κατά τίς 5.00 μ.μ. διεκόπη τελείως ἡ ἐπικοινωνία μέ τό περιβάλλον. Στίς 10.40 μ.μ., πρίν ἀπό τό τέλος, ἄνοιξε τά μάτια του, κοίταξε γύρω του μέ βλέμμα γλυκύτατο, τά ἔκλεισε μόνος του, πῆρε ἀκόμη δυό ἀναπνοές καί εἰρηνικά πέρασε στήν αἰωνιότητα»²⁹.

Κατά τόν σεβαστό Γέροντά μας ὁ μακάριος Γέρον Εὐσέβιος κατώρθωσε μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ νά συνδυάσῃ τρία τινά: Τήν αὐστηρή ἄσκησι, τήν ἡσυχαστική ζωή καί τήν μεγάλη ποιμαντική προσφορά στόν λαό τοῦ Θεοῦ.

Τοῦ μακαρίου Γέροντος Εὐσεβίου αἰωνία ἡ μνήμη!
Οἱ ἅγιες εὐχές του νά μᾶς συνοδεύουν!

Ι. Δ. Γ.

28. Μαρτυρία κ. Α. Θ.

29. Ἐπιστολή Μ. Μ. καί Ξ. Μ.

ΔΙΑΘΗΚΗ

†ΑΡΧΙΜ. ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΒΙΤΤΗ

Ο μακαριστός π. Ευσέβιος ἄφησε μέ τήν διαθήκη του τόν εὐλογημένο τόπο τῆς ἀσκήσεώς του καθώς καί τό δικαίωμα τῆς ἐκδόσεως τῶν ἔργων του στήν Ἱερά Μονή μας. Τό γεγονός αὐτό ἀποτελεῖ μεγάλη εὐλογία τοῦ Θεοῦ γιά μᾶς. Πιστεύομε ὅτι ὁ μακαριστός Γέροντας προέβη στήν πρᾶξι αὐτή θέλοντας νά μᾶς ὠφελήσῃ μέ τό ἁγιασμένο παράδειγμα του.

Ἡ μυστική διαθήκη δημοσιεύθηκε νομίμως (πρακτ. 618/24-11-2009 καί 619/24-11-2009 τοῦ μονομελοῦς πρωτοδικείου Σερρών), ἐγένετο ἀποδοχή αὐτῆς διά τῆς ἐκθέσεως ἀποδοχῆς κληρονομίας ὑπ' ἀριθμ. 502/2010 τήν 14ην Μαΐου 2010 εἰς τό πρωτοδικεῖον Σερρών καί μετεγράφη νομίμως εἰς τά βιβλία Μεταγραφῶν τοῦ Ὑποθηκοφυλακείου Σιντικῆς εἰς τόν τόμον 579 καί μέ α/ἄ μεταγραφῆς 57899 τήν 19ην Μαΐου 2010.

Κατωτέρω παραθέτομε ἀντιπροσωπευτικά ἀποσπάσματα τῆς διαθήκης. (Οἱ ὑπογραμμίσεις στό κείμενο τῆς διαθήκης ἔγιναν ἀπό τόν π. Εὐσέβιο).

ΙΕΡΟΝ ΚΕΛΛΙΟΝ ΟΣΙΩΝ
ΣΑΒΒΑ ΤΟΥ ΗΓΙΑΣΜΕΝΟΥ,
ΜΑΤΡΩΝΗΣ ΤΗΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,
ΔΟΜΕΤΙΟΥ ΚΑΙ ΜΑΖΙΜΟΥ
ΤΩΝ ΔΙΑ ΤΗΣ ΕΥΧΗΣ ΑΓΙΑΘΕΩΤΩΝ
ΑΥΤΑΔΕΛΦΩΝ ΝΕΑΝΙΩΝ

ΕΝ ΚΡΥΟΝΕΡΙΩ ΦΑΙΑΣ ΠΕΤΡΑΣ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ
29.9.2007

Εἰς τό ὄνομα
τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.
Ἀμήν.

Ο,τι ἔχει ἀρχή, ἔχει καί τέλος στόν κόσμο αὐτόν.
Ὅ,τι γεννιέται στή γῆ ἐτούτη, πεθαίνει. Ὁ ἄν-
θρωπος γεννιέται καί, σύμφωνα μέ τήν ἀρχή αὐτή, τε-
λευτᾷ, δηλαδή ἔχει κι αὐτός τέλος. Εἶναι νόμος, πού
τόν ἔχει ὀρίσει ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Ἄρα ὑπόκειμαι καί
ἐγώ στόν ἴδιο Νόμο, τόν ὁποῖο ὀφείλω νά ἀποδεχθῶ
ὀλοκαρδίως. Δόξα ὅμως στόν Πανάγαθο Κύριο, πού
ὤρισε μέν τόν Νόμο αὐτόν ἀπό ἀγάπη, «ἵνα μή τό
κακόν ἀθάνατον γένηται», ἀλλά φρόντισε ἐπίσης νά
σαρκωθῆ γενόμενος ἄνθρωπος ὁ Υἱός του ὁ ἀγαπητός
λόγω αὐτῆς τῆς ἀγάπης του, γιά νά καταργήσῃ μέ τόν
θάνατό του τόν θάνατό μας. Καί διακήρυξε, ὅτι «ὁ τόν
λόγον μου ἀκούων καί πιστεύων τῷ πέμψαντί με...
ἔχει ζωήν αἰώνιον» (Ἰωάν. ε' 24).

Γιατί τά γράφω αὐτά; Γιατί βλέπω, ὅτι ἀρχίζει μέ
ταχύτητα πιά νά κλείνῃ ὁ κύκλος τῆς ζωῆς μου καί

έπομένως νά περιμένω κι ἐγώ τό τέλος τῆς γήινης πορείας μου. Αὐτό σημαίνει πώς πρέπει, προτοῦ νά φύγω, νά τακτοποιήσω τά κατ' ἐμέ α) πνευματικῶς καί β) ὑλικῶς. Τό μέν **πρῶτο σκέλος** ὑπάγεται στόν πνευματικό χῶρο μέ ἀνάλογο τρόπο ἀντιμετωπίσεώς του, ὁ ὁποῖος δέν ἔχει τή θέση του ἐδῶ. Τό **δεύτερο σκέλος** ὁμως ἐπιβάλλει τακτοποιήσεις, πού ἔχουν σχέση μέ ἐπίγειες καταστάσεις, σχέσεις καί πράγματα, ἔστω καί ἂν αὐτά σχετίζονται μέ ὅ,τι πνευματικό, ὅπως εἶναι ἐν προκειμένῳ ἡ τακτοποίηση τοῦ γήινου χώρου μου, πού λέγεται καί εἶναι τό Ἱερόν Κελλίον τῶν Ὁσίων Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου, Ματρώνης τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει καί τῶν Αὐταδέλφων Νεανιῶν τῶν διά τῆς Εὐχῆς Ἁγιοσθέντων Δομετίου καί Μαξίμου, σέ θέση ὀρεινή λίγο παραπάνω ἀπό τή Φαιά Πέτρα Σιδηροκάστρου. Αὐτό εἶναι τό μόνο, πού ἔχω νά ἀφήσω ἐκδημώντας εἰς τά Ἐκεῖσε καί ἐπομένως αὐτό εἶναι, πού πρέπει νά τακτοποιηθῆ.

Τό ἱερό Κελλί μου εἶναι γιά μένα ἕνα πολύτιμο, πολύ ἀκριβό καί ιδιαίτερα εὐλογημένο δῶρο τῆς ὑπερβαλλούσης Ἀγάπης τοῦ Κυρίου μας στήν ἀναξιότητά μου, ἀγάπης, τῆς ὁποίας μέ κανένα τρόπο δέν ἦταν καί δέν εἶναι ἄξιά της ἡ ἀναξιότητά μου. Τήν Ἀγάπη αὐτήν τήν εὐγνωμονῶ μέ ὅλη μου τήν ὑπαρξη, ἂν καί Ἐκείνη μέν εἶναι ἀπεράντως ἀπέραντη, ἡ δέ δική μου εὐγνωμοσύνη μηδαμινώτερη ἀπό μηδαμινή... Τό ἱερό αὐτό Κελλί τό λαχταροῦσα πολύ, ἀλλά μή ἔχοντας,

καί ἐλάχιστο, ἔστω, εἰσόδημα, δέν μποροῦσα νά ἐπιχειρήσω οἰκοδόμησή του. Ὅμως στό σημεῖο αὐτό ἔκανε τήν ἐπέμβασή της ἔμπρακτα ἡ Θεία Ἀγάπη καί Πρόνοια, ὥστε, χωρίς νά ἀπλώσω χέρι, γιατί αὐτό δέν συνάδει πρός τήν μοναχική ιδιότητα, βρέθηκε κατά τρόπον ἀνέλπιστον καί χῶρος κατάλληλος γιά ἐρημητήριο, καί ὑλικό γιά οἰκοδομή, πού προσφέρθηκε χωρίς καί αὐτό νά ζητηθῆ ἐκ μέρους μου ἀπό κάποιον ἢ κάποιους, καί ὠρισμένα ἐμπόδια νομικῆς φύσεως καί γραφειοκρατικές δυσκολίες νά ξεπεραστοῦν πάλι χωρίς νά ζητηθῆ παρέμβαση «μέσου». Ἐπί πλέον προσφέρθηκαν αὐθορμητῶς χέρια πρόθυμα, γιά νά μεταμορφωθῆ τό ὑλικό αὐτό, πού δόθηκε, σέ Κελλί, κατάλληλο γιά τήν εἰδική λειτουργικότητα, στήν ὁποία ἀπέβλεπε. Χρέος ἀποτελεῖ γιά μένα ἀπέραντης καί ἰσόβιας εὐγνωμοσύνης ἔναντι αὐτῶν τῶν εὐλογημένων, γνωστῶν καί ἀγνωστῶν προσώπων, πού συνέβαλαν στήν οἰκοδομή τοῦ ἱεροῦ Κελλίου. Ὁ Κύριος νά τοῦς ἀνταποδίδῃ πλούσια, ὅσα μέ τόσο μεγάλη καί ἰδιαίτερα διακριτική ἀγάπη ἔκαναν γιά τήν ἀσημαντότητά μου. Ἦταν δέ αὐτονόγη καί ἡ ἐκ μέρους μου καταβολή κόπου σωματικοῦ καί χρόνου, πού καί οἱ δύο, χρόνος καί σωματικός κόπος, ἀγωνίζονταν νά ἐξισωθοῦν καί μέ τόν ἀντικειμενικά ὀριζόμενον εἰκοσιτετράωρο χρόνο ἀφ' ἑνός καί τά ὅρια σωματικῆς ἀντοχῆς ἀφ' ἑτέρου, πού εἶναι ἡ ἐξάντληση στό μή περαιτέρω. Ὅμως ἡ χαρά γιά τήν εὐλογία αὐτή συντελοῦσε καί στήν ὑπέρβαση

τῶν ὁρίων. Δόξα στόν Κύριο καί ὀλόθερμη εὐχαριστία στήν εὐλογία του γιά τήν χωρίς συνέπειες ὑπέρβαση.

Τό ἱερό αὐτό Κελλί, γιά τό ὅποιο εἶμαι καί θά εἶμαι αἰωνίως βαθύτατα εὐγνωμων στόν Κύριο, ἀλλά καί στά πνευματικά πρόσωπα, πού χρησίμευσαν ὡς ὄργανά Του, τό ἱερό αὐτό Κελλί δέν εἶναι δικό μου. Ἐγώ εἶμαι ἀπλῶς προσωρινός ἔνοικός του. Σήμερα ἐγώ, αὔριο κάποιος ἄλλος, καί τελικά κανένας! Ὡς σημερινός ἐν-τούτοις ἔνοικος τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Κελλίου δέν μπορῶ νά μείνω ἀδιάφορος γιά τήν μετά τήν ἐκδημία μου τύχη του. Ὅφειλω ἐπομένως νά τακτοποιήσω τό ζήτημα τῆς διατηρήσεώς του ὡς χώρου πνευματικοῦ καί μοναστικοῦ καί βεβαίως πολύ καλύτερου, ὅπως ἐλπίζω καί εὐχομαι, ἀπό τόν τρόπο, πού βιώθηκε μέ τήν ἀγονώτατη δική μου ἐγκαταβίωση σ' αὐτό.

Πρὶν ἀπό ἀρκετά χρόνια, περισσότερα ἀπό ἑπτὰ ἤ ὀκτώ, ἐπικοινωνήσα μέ τόν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη π. Γεώργιον Καψάνην, Καθηγούμενον τῆς Ἱεραῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, στό Ἅγιον Ὄρος, καί τοῦ πρότεινα, ἂν θέλη νά δεχθῆ ὡς δικό της ἡ ἱερά Μονή του τό ταπεινό μου Κελλί μετά τόν θάνατό μου. Ὁ σεβαστός π. Γεώργιος δέχθηκε εὐχαρίστως τήν πρότασή μου. Τόν εὐχαριστῶ θερμότατα. Ἀφοῦ λοιπόν ἀποφασίσθηκε νά προσφερθῆ τό κελλί μου στή δική του Ἱ. Μονή μέσω κληρονομίας μετά τόν θάνατό μου, ἔγιναν οἱ ἀναγκαῖες τακτοποιήσεις ἀπό ἀποψη νομική καί ὅποια ἄλλη, ὥστε ἡ μεταβίβαση νά γίνη

χωρίς προβλήματα και εμπόδια για την αποδέκτρια Ἰ. Μονή. Ὁ σεβαστός π. Γεώργιος μέ διαβεβαίωσε, ὅτι τό Κελλί θά χρησιμοποιηθῆ κατά τά ἱερά θέσμια τῶν Ἱερῶν Μονῶν πρὸς δόξαν τοῦ δωροδοτοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εὐλόγησε τήν ἀπόκτηση καί τή λειτουργία τοῦ ταπεινοῦ αὐτοῦ Κελλιῦ ἐπί μία ἀρκετά μακρά χρονική περίοδο μέχρι σήμερα, πού συντάσσεται ἡ παροῦσα Διαθήκη.

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Σιδηροκάστρου, στήν ὁποία ἀνέφερα, ὅτι ἔχω δεσμευθῆ νά ἀφήσω τό Κελλί μου στήν Ἰ. Μονήν τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους, δέχθηκε τήν τακτοποίηση αὐτή μέ τήν προϋπόθεση, ὅτι δέν θά δημιουργηθοῦν προβλήματα ἐκ μέρους τῆς νέας καταστάσεως στό Κελλί αὐτό. Ἐκ μέρους τοῦ π. Γεωργίου μου δόθηκε ρητή διαβεβαίωση, ὅτι δέν θά δημιουργηθῆ κανένα πρόβλημα τέτοιας φύσεως στίς σχέσεις τῶν νέων ἐνοίκων τοῦ ἱεροῦ Κελλίου μέ τήν Μητρόπολη Σιδηροκάστρου, ὅπως δέν ἔχουν δημιουργηθῆ προβλήματα σχέσεων καί μέ διάφορες ἄλλες Μητροπόλεις, ὅπου ἡ Ἰ. Μονή του ἔχει Μετόχια. Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Σιδηροκάστρου πρέπει νά ζητηθῆ ἡ εὐλογία γιά τήν χρησιμοποίησή του ὡς Μετοχίου τῆς Ἱεράς Μονῆς του ἢ ὅπως ἄλλιῶς θά ἀποφασισθῆ, πάντως ὡς χῶρος πνευματικός καί μοναστηριακός.

Ἐπειδή δέν ὑπάρχει ἄλλο πρόσωπο στό Κελλί μου, ἀλλά ὁ μόνος κάτοχός του εἶναι ὁ ὑποφαινόμενος, ὀρίζω ἐγώ ὁ ἱερομόναχος Εὐσέβιος, ἀρχιμανδρίτης (κατά

κόσμον Στέργιος Βίττης, τοῦ Νικολάου καί τῆς Βασιλικῆς) γεννημένος στήν κωμόπολη Βλάστη Ἐορδαίας, δηλ. Πτολεμαΐδος, κάτοικος δέ ἀργότερα Πτολεμαΐδος τοῦ Νομοῦ Κοζάνης μέχρις ἀποπερατώσεως τῆς ἐγκυκλίου παιδείας ἐκεῖ, **ὀρίζω κληρονόμο τοῦ Κελλιουῦ μου** καί ὄλων τῶν χώρων του γύρω ἀπό αὐτό μέ συνολική ἔκταση ἀγροτεμαχίου 4.058 (τεσσάρων χιλιάδων πενήντα ὀκτώ) τετραγωνικῶν μέτρων, τά ὅποια καθορίζονται βάσει τῶν σχετικῶν διαγραμμμάτων καί λοιπῶν ἐγγράφων, **ὀρίζω, ἐπαναλαμβάνω, κληρονόμον τήν Ἱερά Μονή Ὁσίου Γρηγορίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐκπροσωπούμενης ἀπό τόν Πανοσιολογιώτατο Καθηγούμενό της π. Γεώργιον Καψάνην ἢ ἄλλον νόμιμον ἐκπρόσωπο ἢ ἐκπροσώπους τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, Ἁγίου Ὁρους.**

Εὐχαριστῶ θερμά τόν ἀγαπητό καί σεβαστό μου π. Γεώργιο Καψάνη, γιά τήν τιμή νά δεχθῆ τήν ταπεινή αὐτή προσφορά. Πιστεύω, ὅτι τό ἱ. Κελλί θά χρησιμοποιηθῆ κατά τά ἱερά θέσμια τῶν Ἱερῶν Μονῶν πρός δόξαν τοῦ Δωρεοδότου Τριαδικοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εὐδόκησε νά ὑπάρξῃ τό ἱερό αὐτό Κελλί. Ζητῶ δέ ταπεινά τήν Ἱ. Μονή τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, ἄν θέλῃ καί ὅποτε θελήσῃ, νά μνημονεύεται ἡ ἀμαρτωλότητά μου, γιά νά βρῶ ἔλεος παρά Κυρίου, ὅταν μέ καλέσῃ ἐκ τῶν Ἐνθένδε εἰς τά Ἐκεῖσε. Εὐχαριστῶ εὐγνωμόνως προκαταβολικά καί γι' αὐτό τήν ἀγάπη τοῦ σεβαστοῦ

π. Γεωργίου καί τῶν Ἀδελφῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου.

Τό παρόν συντάχθηκε ἀπό ἕμένα τόν ἴδιο, πού τό ὑπέγραψα ἰδιοχειρῶς, ἔχοντας «σώας τάς φρένας» καί πλήρη ὑγεία, ὥστε νά μή θεωρηθῆ, ὅτι ἡ προσφορά αὐτή ἔγινε κατά τρόπο μή ὁμαλό καί μή νόμιμο.

Ζητώντας τήν εὐχή τόσο τοῦ π. Γεωργίου, ὅσο καί τῶν γύρω του Ἀδελφῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς του ὑπογράφω τό παρόν ἰδιοχειρῶς παρουσίᾳ τῆς Συμβολαιογράφου κυρίας Νίκης Μαγκαλάκη, στήν ὁποία καί παραδίδεται ἡ παροῦσα διαθήκη κατά τόν σχετικό Νόμο.

Ἐν Σέρραϊς τῇ 3/10/2007

Ὁ διαθέτης
ἱερομ. Εὐσέβιος, ἀρχιμ.
κεγχριαῖος μοναχός

ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΔΙΑΘΗΚΗ ΜΟΥ

Ἐγώ ὁ ἱερομόναχος Εὐσέβιος Ν. Βίττης, ἀρχιμανδρι-
της, μέ τό παρόν κείμενο ἐπιθυμῶ νά προσθέσω μερικά
συμπληρωματικά στοιχεῖα γιά νά ἀποφευχθοῦν τυχόν
παρανοήσεις καί ἀμφισβητήσεις σέ κάποια πρακτικά
ζητήματα, ὥστε νά γίνουν πιό συγκεκριμένα, γιατί πα-
ραλείφθηκαν στό κυρίως κείμενο τῆς διαθήκης μου.

Α) Τό Ἱερόν Κελλίον τῶν Ὁσίων Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου, Ματρώνης τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει καί τῶν Αὐταδέλφων Νεανιῶν Δομετίου καί Μαξίμου, τῶν διά τῆς Εὐχῆς Ἁγιασθέντων στό Ὑψωμα ἄνω τῆς Φαιᾶς Πέτρας Σιδηροκάστρου, τό ὁποῖο ἀποκαλῶ Κρουονέρι (στή γλῶσσα τῶν κατοίκων τῆς Φαιᾶς Πέτρας ἀποκαλούμενο Σείκσοῦ) ἀποτελεῖ ὡς κτίσμα καρπό τῆς ἀγάπης πνευματικῶν ἀδελφῶν, πού συνέβαλαν στήν οἰκοδόμησή του. Καί τοῦτο, γιατί δέν εἶχα καμμιά οἰκονομική δυνατότητα ἐγώ ὁ ὑποφαινόμενος ἀρχιμ. Εὐσέβιος Βίττης, τοῦ Νικολάου καί τῆς Βασιλικῆς, πλὴν τῆς προσωπικῆς σωματικῆς ἐργασίας, πού καταβλήθηκε ὄχι μόνο κατά δύναμιν, ἀλλά καί ὑπέρ δύναμιν ἐκ μέρους μου. Ἄν καί ἔχω ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στά κατά σάρκα ἀδέρφια μου, Γεώργιον Βίττην, Ρωμύλον Βίττην καί Εὐαγγελίαν Βίττη, ὅτι δέν θά προβάλουν κληρονομικές ἀπαιτήσεις, σημειῶνῶ ἐδῶ, ὅτι ἀποκλείω κάθε ἐκ μέρους τους καί ἐλάχιστη ἀπαίτηση. Τό ἱερόν Κελλίον δέν εἶναι οὐσιαστικά δικό μου, ἀφοῦ εἶμαι μεγάλοςχημος μοναχός, ἀλλά ἀνήκει στόν Κύριο, καί σύμφωνα μέ τή διαθήκη μου ἡ κτήση καί ἡ ἀπόλυτη κατοχή καί διαχείρισή του ὡς ἱεροῦ κτίσματος θά περιέλθῃ πλήρως στήν Ἱερά Μονή τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Β) Στό κτίσμα τοῦ Ἱεροῦ Κελλίου περιέχεται, ὅπως εἶναι εὐνόητο, καί ὅλη ἡ οἰκοσκευή του. Ἐπομένως καί αὐτή περιέρεχεται στήν κυριότητα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς

τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους καθὼς καὶ ὀλόκληρη ἡ βιβλιοθήκη του καὶ στὸν κύριο χῶρο του καὶ στὸν δεῦτερο βοθηθικό χῶρο στὸ πίσω μέρος τοῦ κτίσματος, καὶ ὅλα ὅσα περιέχονται τόσο στὸ Παρεκκλήσιο τῶν Ἁγίων τοῦ Ἱεροῦ Κελλίου, ὅσο καὶ στὸ χῶρο, πού χρησιμοποιεῖται ὡς ἱματιοθήκη, ἀνάμεσα στὸ Παρεκκλήσιο καὶ τὸ κύριο δωμάτιο ἐργασίας ὅπου καὶ ἡ βιβλιοθήκη. Στὴ βιβλιοθήκη ὑπάγονται ἐπίσης καὶ τὰ βιβλία πού βρίσκονται στὸν διάδρομο τῆς κυρίας εἰσόδου τοῦ ἱεροῦ Κελλίου. Βιβλία, Περιοδικὰ καὶ ἄλλα ἀντικείμενα βρίσκονται ἐπίσης καὶ στὴν κουζίνα τοῦ ἱεροῦ Κελλίου.

Γ) Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ γιὰ ὅλα τὰ ἐργαλεῖα στὸ ἐργαστήριο στὸ πίσω μέρος τοῦ κτίσματος ἀμέσως μετὰ τὴν κουζίνα τοῦ κυρίως κτιρίου καθὼς καὶ ἡ βιβλιοθήκη στὸν παράπλευρο χῶρο τοῦ ἐργαστηρίου.

Δ) ...

Ε) ...

ΣΤ) ...

Ζ) Στὸ Ἱερὸ Κελλίον ἀνήκει καὶ μία μικρὴ Καλύβη... Καὶ ἡ Καλύβη αὐτὴ καὶ τὰ περιεχόμενα σ' αὐτὴν περιέρχονται στὴν κυριότητα τῆς Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου.

Η) Καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν ἐγκατάστασή μου στὸ Ἱ. Κελλίον καὶ μετὰ τὴν ἐγκατάστασή μου σ' αὐτὸ ἔχω συγγράψει καὶ ἐκδώσει μερικές δεκάδες βιβλίων καὶ ἀρκετὰ ὀλιγοσέλιδα φυλλάδια (μπροσοῦρες). Ἐπίσης ἔχω

μεταφράσει και βιβλία ξενόγλωσσα. Τά βιβλία αυτά έχει τό δικαίωμα τυχόν επανεκδόσεώς τους ή 'Ι. Μονή 'Οσίου Γρηγορίου 'Αγίου 'Ορους. 'Όλα τά βιβλία αυτά γράφτηκαν και έκδόθηκαν μέ σκοπό τόσο τή δική μου οικοδομή, όσο και τήν πνευματική οικοδομή τών έν Κυρίω πιστών αδελφών μου. Σταθερή άρχή μου ήταν ή άποφυγή έμπορευματοποιήσεώς τους. Γι' αυτό δέν ζήτησα ποτέ χρήματα γι' αυτά (έκτός άπό ένα, πού πουλήθηκε πολύ παλαιά έναντι μικρού τότε ποσοϋ, για νά βοηθηθοϋν οί γονεΐς μου, οί όποιοι βρέθηκαν κάποτε σέ δεινή οικονομική κατάσταση). Εΐχα ως άρχή νά μή δέχωμαι συγγραφικά δικαιώματα. Ζητώντας μόνο κάποια αντίτυπα για νά προσφεροϋν σέ φίλους και γνωστούς και σέ πρόσωπα, πού μοϋ έκαναν τήν τιμή νά μοϋ προσφέρουν δικά τους συγγράμματα. Άκριβώς γι' αυτόν τόν λόγο φρόντιζα, όταν υπήρχε κάποια οικονομική εϋχέρεια, νά αγοράζω δικά μου βιβλία για νά τά προσφέρω, σέ διάφορα πρόσωπα για τούς παραπάνω λόγους ή ως προσφορά οικοδομής τους, γιατί δέν θά μπορούσαν νά τά προμηθευθοϋν είτε μεμονωμένα αντίτυπα είτε και περισσότερα. Θά ήταν χαρά μου, αν κάποια επανεκδοθοϋν, νά ακολουθηθῆ αϋτή ή άρχή ή αν ζητηθοϋν δικαιώματα νά χρησιμοποιηθοϋν τά χρήματα για φιλανθρωπικούς σκοπούς. Πάντως τά βιβλία μου, πρέπει νά όμολογήσω, ότι γράφηκαν μέ κόπο πολύν και πάντοτε μέ στενότητα και πίεση χρόνου. 'Όμως ΟΛΑ εΐναι πολύ άσήμαντα

καθ'αυτά καί περιορισμένης κυκλοφορίας καί μηδαιμινῆς ἐμπορικῆς ἀξίας...

Ἡ διακονία μου εἶχε δύο χώρους πρακτικῆς τῆς, τό Ἱερό Ἐξομολογητήριο στόν Ἱ. Ναό Ἀγίου Νεκταρίου Σιδηροκάστρου καί στόν Ἱερό Ναό τοῦ Προφήτου Ἡλίου Φαιῶς Πέτρας. Ἐκτός ἀπό τά Ἱ. Ἐξομολογητήρια μου παραχωρήθηκαν χώροι γιά χρήση, ὄχι ὁμως γιά κτήση, ἀλλά γιά περιστασιακή διαμονή καί διανυκτέρευση... Ὅ,τι ὑπάρχει σ' αὐτά (πλήν βεβαίως τῶν χώρων καθ' ἑαυτούς) καί αὐτά περιέρχονται στήν κυριότητα τῆς Ἱ. Μονῆς. Παρακαλοῦνται οἱ ἀρμόδιοι τῶν χώρων αὐτῶν νά τά παραδώσουν στούς ἐκπροσώπους τῆς Ἱ. Μονῆς, ἐκτός ἂν αὐτή δέν θά τά θελήσῃ...

Γιά ὅ,τι γράφεται πιό πάνω βεβαιώνω μέ ἰδιόχειρη ὑπογραφή μου, ἐν Σέρραϊς τῇ 18ῃ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2007.

Ἵπογραφή ἰδιόχειρη τοῦ διαθέτου

Ἱερωμ. Εὐσέβιος Ν. Βίττης, ἀρχιμ.

κεγχριαῖος μοναχός

**Ο ΚΥΡΙΟΣ
ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ
ΜΟΝΟΣ ΣΩΤΗΡ ΤΟΥ
ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ ΚΟΣΜΟΥ***

Όταν ὁ ἅγιος Ἄγγελος ἐφανερίσθηκε στὸν δίκαιο Ἰωσήφ, γιὰ νὰ τοῦ ἐξαγγεῖλῃ τὸ ὑπερφυές μυστήριον τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀπεκάλυψε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ παιδίου: «καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτός γάρ σώσει τὸν λαόν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν» (Ματθ. α΄ 21). Ἰησοῦς σημαίνει Σωτήρ.

Τὸ παιδίον πού ἐγεννήθη στὴν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας δὲν ἦταν ἕνας ἀπλὸς ἄνθρωπος, ἀλλὰ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος, ὅπως τὸν προανήγγειλαν οἱ Προφῆται τῆς

(*) Ἐόρτιος χαιρετισμὸς τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱεραῶς Μονῆς μας ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν Χριστουγέννων 2009.

Παλαιᾶς Διαθήκης: «παιδίον ἐγενήθη ἡμῖν, Υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν... καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλήs ἄγγελος, θαυμαστός σύμβουλος, Θεός ἰσχυρός, ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατήρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος» (Ἡσ. θ' 6). «Οὐκ ἦν φιλὸς ἄνθρωπος ... ἀλλὰ Θεός ἐνανθρωπήσας», κατὰ τὸν ἅγιο Κύριλλο Ἱεροσολύμων (ΙΓ' Κατήχησις Φωτιζομένων, 33).

Κατὰ καιρούς σπουδαῖοι ἄνθρωποι θέλησαν νὰ βοηθήσουν τὸν ἄνθρωπο νὰ βγῆ ἀπὸ τὴν τραγικότητά του. Φιλόσοφοι, πολιτικοί, διδάσκαλοι, ἐπιστήμονες καὶ ἐφευρέται. Κανείς ὅμως δέν μπόρεσε νὰ τὸν λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, τὴν φθορά καὶ τὸν θάνατο, διότι κανείς ἀπὸ αὐτοὺς δέν ἦταν ὁ Θεᾶνθρωπος. Μόνον ὁ Θεᾶνθρωπος Κύριος μποροῦσε νὰ νικήσῃ τοὺς τρεῖς μεγάλους ἐχθρούς μας, τὸν διάβολο, τὴν ἁμαρτία καὶ τὸν θάνατο καὶ νὰ δώσῃ καὶ σέ μᾶς τὴν δύναμι νὰ τοὺς νικοῦμε. Μόνον Αὐτός μποροῦσε νὰ μᾶς ἐπανενώσῃ μέ τὸν Θεό καὶ νὰ μᾶς χαρίσῃ τὴν θέωσι. Γράφει σχετικὰ ὁ ἅγιος Γέροντας π. Ἰουστίνος Πόποβιτς: «Μία θλιβερά παρέλασις ἀτελῶν καὶ μὴ ὠλοκληρωμένων ἀνθρώπων. Καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν Ἐκεῖνος, ὁ πλήρης μυστηρίου θαυμαστός Θεᾶνθρωπος: θείῳ τῷ τρόπῳ τέλειος καὶ ἀνθρωπίνως πραγματικός. Τὸ ἀνθρώπινον ἀγαθὸν Του εἶναι θείως τέλειον καὶ ὠλοκληρωμένον· ἡ ἀνθρωπίνη ἀγάπη Του εἶναι θείως τελεία καὶ ὠλοκληρωμένη· ὡς καὶ ἡ δικαιοσύνη Του, καὶ τὸ ἔλεός Του, καὶ ἡ εὐσπλαγχνία Του καὶ ἡ ἀθανασία

του, και ἡ αἰωνιότης Του και τό κάλλος Του: ὅλα εἶναι ἀνθρωπίνως πραγματικά, ἀλλά και θείως τέλεια και ὠλοκληρωμένα» (Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία και Οἰκουμενισμός, σελ. 188-189).

Ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ἔσωσε τήν βαρύτατα πάσχουσα φύσι μας ὄχι μέ κάποιο ἐξωτερικό τρόπο ἀλλά ἐνώνοντάς την κατά τρόπο ἄρρητο μέ τήν θεία Του φύσι μέσα στήν θεία Του ὑπόστασι. Ἰδρυσσε τήν Ἐκκλησία Του, πού εἶναι τό Σῶμα Του, και δίνει τήν δυνατότητα σέ κάθε ἀνθρώπινο πρόσωπο πού εἰσέρχεται συνειδητά σ' αὐτήν και μετέχει στά θεοποιά μυστήριά Της νά γίνεται «θείας κοινωνός φύσεως» (Β' Πέτρ. α' 4). Μέ τό Ἅγιο Βάπτισμα μᾶς ἐγκεντρίζει στό σῶμα Του. Μέ τό Ἅγιο Χρῖσμα μᾶς προσφέρει τά χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Μέ τήν θεία Κοινωνία ἐνώνεται μαζί μας. Γράφει σχετικά ὁ ἅγιος Νικόλαος Καβάσιλας: «Πόσο μεγαλειῶδες μυστήριο! (τῆς Θείας Εὐχαριστίας). Τί φοβερό, ἀλήθεια, ν' ἀναμειχθῆ ὁ νοῦς τοῦ Χριστοῦ μέ τό νοῦ μας! Ν' ἀνακραθῆ ἡ θέλησή Του μέ τή θέλησή μας, τό Σῶμα Του μέ τό σῶμα μας, τό Αἷμα Του μέ τό αἷμα μας! Τί γίνεται ὁ νοῦς μας, ὅταν κυριαρχήσῃ ὁ θεῖος νοῦς! Τί ἡ θέλησή μας, ὅταν ἐπικρατήσῃ ἡ θεία θέληση! Τί ὁ πηλός, ὅταν ὑπερισχύσῃ ἐκεῖνο τό πῦρ» (Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, Λόγος Δ').

Ἡ Ἐκκλησία ἀγιάζει τόν ὅλο ἄνθρωπο. Προσλαμβάνει ὀλόκληρη τήν ζωή του, γιά νά τόν σώσῃ. Ὅπως εἶπε ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος: «Τό γάρ ἀπρόσληπτον,

ἀθεράπευτον ὃ δέ ἦνῳται τῷ Θεῷ, τοῦτο καί σῶζεται» (Ἐπιστολή 101, 32).

Βέβαια ὁ Κύριος δέν παραβιάζει τήν θέλησί μας. Ποθεῖ τήν σωτηρία μας. «Πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καί εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν» (Α΄ Τιμ. β΄ 4). Ὅμως περιμένει νά τοῦ προσφέρῳμε ὄλο τόν ἑαυτό μας, τό αὐτεξούσιό μας, τήν θέλησί μας, τήν ἐπιθυμία μας, τόν νοῦ καί τήν καρδιά μας, καί νά ἐργαζῳμεθα ἐν μετανοίᾳ τίς θεοποιούς ἐντολές Του.

Ὁ Κύριός μας ἐνηθρώπησε γιά τήν σωτηρία τοῦ κόσμου, ἄν καί ἐγνώριζε ὅτι θά ἐρχόταν «εἰς τά ἴδια» καί «οἱ ἴδιοι» δέν θά τόν ἐδέχοντο (πρβλ. Ἰω. α΄ 11). Ἀλλά, ὅταν οἱ ἄνθρωποι δέν δέχονται τόν Κύριο ὡς Σωτῆρα καί Λυτρωτή τους, οἱ συνέπειες γιά τήν ἀνθρωπότητα εἶναι τραγικές καί ὀλέθριες. Αὐτές τίς συνέπειες ἐβίωσε ὁ ἅγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς, ἐπίσκοπος Ἀχρίδος, ὁ ὁποῖος ἔζησε τίς φρικαλεότητες καί τῶν δύο παγκοσμίων πολέμων καί ἐξορίσθηκε στά στρατόπεδα τοῦ Νταχάου ἀπό τούς Ναζί. Ἐγγραφε χαρακτηριστικά περὶ τῆς ἀποχριστιανοποιημένης Εὐρώπης καί τοῦ ἀθέου πολιτισμοῦ της: «Οἱ αἰρετικοὶ λαοὶ τῆς ἐποχῆς μας ἔδωσαν εἰς τόν Χριστόν καί Κύριον τήν τελευταίαν θέσιν εἰς τήν τράπεζαν τοῦ κόσμου τούτου, ὡς εἰς ἔσχατον ἐπαίτην, ἐνῳ εἰς τὰς πρώτας θέσεις ἐτοποθέτησαν τούς μεγάλους των ἄνδρας, τούς πολιτικούς, τούς λογοτέχνας, τούς μυθοποιούς, τούς ἐπιστήμονας, τούς κεφαλαιούχους, ἀκόμη καί τούς τουρίστας

καί τούς ποδοσφαιριστάς» (Άρχιμ. Ίουστίνου Πόποβιτς, Όρθόδοξος Έκκλησία καί Οίκουμενισμός, σελ. 234), καί συνέχιζε: «Ό Χριστός άπεμακρύνθη από τήν Εύρώπην, όπως κάποτε από τήν χώραν τών Γαδαρηνών, όταν οί Γαδαρηνοί τό έζήτησαν. Μόλις όμως Αύτός έφυγεν, ήλθε πόλεμος, όργή, τρόμος καί φρίκη, κατάρρευσις, καταστροφή. Έπέστρεψεν εις τήν Εύρώπην ό προχριστιανικός βαρβαρισμός... μόνον ότι ήτο εκατόν φορές φρικωδέστερος» (ένθ' άνωτ. σελ. 252).

Τά ίδια επαναλαμβάνονται καί στίς ημέρες μας. Η κοινωνία μας όλο καί περισσότερο άπωθει τόν Σωτήρα Κύριο από τίς δομές της. Κάποιοι θέλουν νά άφαιρέσουν από τίς δημόσιες ύπηρεσίες τά χριστιανικά σύμβολα, τόν Τίμιο Σταυρό καί τίς άγιες Εικόνες· επιδιώκουν νά άποχριστιανοποιήσουν τήν πατρίδα μας. Τόν Χριστό ως μοναδικό Σωτήρα του κόσμου έξορίζει από τήν ζωή μας καί ό διαθηρησκειακός καί συγκρητιστικός Οίκουμενισμός, ό όποϊος «μεταίρει τά αιώνια όρια, ά οί Πατέρες έθεντο» καί επιδιώκει τήν ένότητα τών ανθρώπων, τών όμολογιών καί τών θρησκειών χωρίς τόν Χριστό καί τήν Έκκλησία Του, πού είναι ή Όρθόδοξος Έκκλησία.

Ό Κύριος ήλθε Σωτήρας για όλους, καί γι' αυτούς πού τόν δέχονται καί γι' αυτούς πού πεισματικά τόν άπορρίπτουν. Όσοι όμως παραμένουν άρνηταί Του, άς διδαχθούν από τήν πρόσφατη ιστορία της Έκκλησίας στήν κομμουνιστική Ρωσία. Άν καί πολεμήθηκε μέ

φοβερή μανία, ἡ Ἐκκλησία σήμερα θάλλει στολισμένη μέ νέφος μαρτύρων, ἐνῶ τό μνημόσυνο τῶν διωκτῶν της «ἀπώλετο μετ' ἤχου» (Ψ'αλμ. θ' 7).

Ὁ Κύριός μας εἶναι κύριος τῆς ἱστορίας τῶν ἀνθρώπων. «Οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενί ἢ σωτηρία, οὐδέ γάρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπό τόν οὐρανόν τό δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς» (Πράξ. δ' 12). Ὅσο κι' ἄν διώκεται, δέν θά παύσῃ νά εἶναι «τό Α καί τό Ω, ὁ πρῶτος καί ὁ ἔσχατος, ἀρχή καί τέλος» (Ἄποκ. κβ' 13). «Πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν» τῆς Ἐκκλησίας Του (Ματθ. ιστ' 18) καί «τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος» (Λουκ. α' 33).

Ἔρχεται καί ἐφέτος ὁ Κύριος, πεινώντας καί διψώντας τήν σωτηρία μας (Ματθ. κα' 18). Ἀναζητᾶ τόπο, γιά νά ἀναπαυθῆ μέσα μας. Μπορεῖ τότε νά μή ὑπῆρχε γι' Αὐτόν «τόπος ἐν τῷ καταλύματι» (Λουκ. β' 7). Βρέθηκε ὅμως τό ταπεινό σπήλαιο καί ἡ φάτνη πού Τόν φιλοξένησαν. Ἰσως νά φαίνεται ὅτι καί σήμερα οἱ πολλοί δέν Τόν δέχονται. Ὅμως δέν λείπουν καί αὐτοί πού μέ ζῆλο καί πόθο θεϊκό ἐτοιμάζουν τόν οἶκο τῆς ψυχῆς τους γιά νά Τόν ὑποδεχοῦν, στολίζοντάς τον μέ τίς ἀρετές. Ἀνάμεσά τους καί πρώην πολέμιοί Του, πού ἔγιναν φίλοι καί μαθηταί Του, ὅπως κάποτε ὁ μέγας Ἀπόστολος Παῦλος.

Ἄς ἐτοιμάσουμε καί μεῖς τήν φάτνη τῆς καρδιάς μας, γιά νά ὑποδεχοῦμε τόν Κύριο ὡς Σωτήρα καί Λυτρωτή μας. Ἄς ἀνουψώσουμε τόν νοῦ καί τήν καρδιά

μας από τίς μάταιες γήινες ένασχολήσεις καί ἄς Τόν
δοξολογήσουμε μέ ὕμνους καί ὠδές πνευματικές γιά
τήν σωτηρία πού μᾶς ἐχάρισε μέ τήν ἄκρα Συγκατά-
βασί Του, τήν θεία Ἐνανθρώπησί Του καί τήν θεία
Οἰκονομία Του.

Ἅγια Χριστούγεννα 2009

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ
ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
Η ΜΟΝΗ ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ
ΑΔΙΕΞΟΔΟΥ ΜΑΣ^(*)

Διανύομε μία ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο. Πολλοί άνησυχούν για την οικονομική ύφεσι και κρίσι. Θεωρούμε όμως ότι πιό άνησυχητική είναι ή πνευματική κρίσι και ή προσπάθεια κάποιων παραγόντων να άποχριστιανίσουν και άποορθοδοξοποιήσουν τόν λαό μας. Η Εύρωπαϊκή Ένωσις φαίνεται ότι συμβάλλει με τίς όδηγίες της προς την κατεύθυνσι αυτή. Οί δομές πού προετοιμάζουν τόν έρχομό της «Νέας Έποχής» είναι επίσης επικίνδυνες, γιατί άποπροσωποποιούν τά ανθρώπινα πρόσωπα και μεταβάλλουν την κοινωνία σέ μάζα. Θεσμοί όπως τό ήλεκτρονικό φακέλλωμα, ή κατάργησις του θρησκευματος από τίς ταυτότητες

(*) Έόρτιος χαιρετισμός του Καθηγουμένου της Έερας Μονής μας επί τη έορτη του Πάσχα 2010.

τῶν Ἑλλήνων, ὁ σταδιακός περιορισμός τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν στά σχολεῖα, ἡ σχεδιαζομένη ἐπαχθῆς καί ἀσφυκτική γιά τήν λειτουργία της φορολόγησις τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἐνορχηστρωμένη πολεμική τῶν Μ.Μ.Ε. κατά τῆς Ἐκκλησίας, ἡ συστηματική προσπάθεια νά διαλυθῇ ἡ Ὁρθόδοξος ἑλληνική οἰκογένεια, συνιστοῦν μέτρα ἀποδομήσεως τῶν ἑλληνορθοδόξων θεμελίων τοῦ Ἔθνους μας.

Ἐν μέσῳ αὐτῆς τῆς ζοφερᾶς καταστάσεως, θά ἐορτάσωμε τά Ἅγια Πάθη τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Προσβλέπομε στόν Σταυρό τοῦ Κυρίου ὡς τήν λύσι τοῦ ἀδιεξόδου μας. Ὅσο ἀπομακρυνόμεθα ἀπό τόν Χριστό, αἰχμαλωτιζόμεθα ἀπό τήν φιλαυτία, πού κατά τούς ἀγίους Πατέρας εἶναι ἡ ρίζα ὅλων τῶν κακῶν. Τά προφητικά λόγια τοῦ ἀποστόλου Παύλου μᾶς συγκλονίζουν: «ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροί χαλεποί· ἔσονται γάρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τήν δέ δύναμιν αὐτῆς ἠρημένοι» (Β΄ Τιμ. γ΄ 2-5).

Ὁ Κύριος, ὅπως γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, «ἀντί τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρόν, αἰσχύνῃς καταφρονήσας» (Ἑβρ. ιβ΄ 2) καί ἔγινε «ὑπέρ ἡμῶν κατάρα» (Γαλ. γ΄ 13), γιά νά μᾶς ἐλευθερώσῃ

ἀπό τήν κατάρα τοῦ νόμου, δηλαδή ἀπό κάθε μορφή αὐτοδικαιώσεως, καί ἀπό τήν φιλαυτία.

Ἀτενίζομε στόν Σταυρό πάσχοντα τόν ἀναμάρτητο Κύριο καί διδασκόμεθα τήν χριστοθήθεια, τήν ἀντικατάστασι τῆς φιλαυτίας ἀπό τό θυσιαστικό καί ἀγαπητικό ἦθος.

Πόσο πιό ὠραία θά ἦταν ἡ κοινωνία μας καί ἡ ζωή μας, ἐάν μέ πνεῦμα μετανοίας ἀγωνιζώμεθα κατά τοῦ ἐγκεντρισμοῦ καί τῆς φιλαυτίας;

Στό πρόσωπο τοῦ εὐγνώμονος ληστοῦ βλέπομε πῶς μέ τήν πίστι καί τήν μετάνοια σώζεται ὁ ἄνθρωπος. Στόν ἐξ ἀριστερῶν ληστή βλέπομε τόν ἄνθρωπο πού, λόγω τῆς ἀπιστίας του, στερεΐται τήν σωτηρία πού προσφέρει ὁ σταυρωθεῖς Ἰησοῦς.

Ὁ Σεβασμιώτατος πρ. Ἐρζεγοβίνης Ἀθανάσιος Γιέβτιτς, παραλληλίζει τούς δύο ληστές μέ δύο συγχρόνους φιλοσόφους, τόν Ντοστογιέφσκυ καί τόν Σάρτρ: «Διά τήν ἄρνησιν τοῦ Θεοῦ ὁ Ντοστογιέφσκυ ἤξερε ὄχι ὀλιγώτερον τοῦ Σάρτρ, ἐκεῖνα ὅμως πού ἤξερε ὁ Ντοστογιέφσκυ ὁ Σάρτρ δέν ἤθελε νά τά γνωρίσῃ. Εἰς τήν ἐσφορικὴν ὑπερηφάνειάν του καί τόν ἐγκεντρισμόν του (τοῦτο λέγεται δαιμονική “φιλαυτία” κατά τούς Πατέρας) ὁ Σάρτρ δέν ἤθελε νά ἀναζητήσῃ τήν σωτηρίαν του ὡς ἀνθρώπου εἰς τόν Θεάνθρωπον Χριστόν. Καί ἐδῶ πάλιν ἰσχύει δι’ αὐτόν ἡ προσωπική μαρτυρία καί ὁμολογία τοῦ Ντοστογιέφσκυ: “Ὅσοι ἀρνοῦνται τόν Χριστόν, μέ αὐτό βεβαιώνουν μόνον ὅτι

δέν τόν ἐγνώρισαν κᾶν”» (Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ καί ὁ μηδενισμός τῶν συγχρόνων ὑπαρξιστῶν, περιοδ. Γρηγόριος ὁ Παλαμαῆς, τ. 617, σ. 208-209).

Ὁ Ἐσταυρωμένος ἀναμένει πάντοτε, καί μάλιστα ἐφέτος πού περνᾶμε αὐτήν τήν πνευματική κρίσι καί τήν λαίλαπα τοῦ ἀθεϊσμοῦ, τήν μετάνοιά μας. Ἀρχόντων καί ἀρχομένων, κλήρου, λαοῦ καί μοναχῶν.

Δέν ἐξέλιπαν βέβαια ἀπό τόν λαό μας οἱ ταπεινές φυχές πού μετανοοῦν, πού προσεύχονται, πού ἀγαπητικά προσφέρονται στόν συνάνθρωπο. Αὐτοί εἶναι οἱ γνήσιοι μαθηταί τοῦ ἑσταυρωμένου Κυρίου.

Φωτίζει καί παρηγορεῖ τήν ζωή μας ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ὁ ἀνεξάντλητος ποταμός, πού ἀρδεύει καί ζωογονεῖ «τήν πόλιν τοῦ Θεοῦ» (πρβλ. Ψαλμ. με΄ 5), δηλ. τήν Ἐκκλησία. Ὅπως ψάλλομε:

«Ἡ ζωηφόρος σου πλευρά, ὡς ἐξ Ἐδέμ πηγὴ ἀναβλύζουσα, τήν Ἐκκλησίαν σου, Χριστέ, ὡς λογικόν ποτίζει Παράδεισον, ἐντεῦθεν μερίζουσα, ὡς εἰς ἀρχάς εἰς τέσσαρα Εὐαγγέλια, τόν κόσμον ἀρδεύουσα, τήν κτίσιν εὐφραίνουσα καί τὰ Ἔθνη πιστῶς, διδάσκουσα, προσκυνεῖν τήν βασιλείαν σου».

(Μακαρισμοί Μ. Παρασκευῆς).

Τήν Σταύρωσι τοῦ Κυρίου καί τήν τριήμερο Ταφή Του ἀκολουθεῖ ἡ ζωηφόρος Ἀνάστασίς Του.

Όσο κι ἂν εἶναι σκοτεινός ὁ κόσμος μας, πού ἐσταύρωσε τόν Θεόν, σ' αὐτόν τόν κόσμο μπορούμε νά χαροῦμε, γιατί ὁ σταυρωθεῖς καί ταφείς Κύριος ἐνίκησε τόν θάνατο καί ἀνεστήθη τριήμερος ἐκ τῶν νεκρῶν «συναναστήσας παγγενῆ τόν Ἀδάμ» (Ἀναστάσιμος κανών, ὠδή στ').

«Δεῦτε λάβετε», λοιπόν, «φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός καί δοξάσατε Χριστόν, τόν Ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν» (Ὅρθρος Πάσχα).

Τόν τελικό λόγο στόν κόσμο μας δέν ἔχει ἡ ἁμαρτία, ἡ ἀπιστία, ὁ θάνατος, ὁ διάβολος, ἀλλά ὁ νικητής ὄλων αὐτῶν, Ἰησοῦς Χριστός, ὁ «Κύριος τῆς δόξης» (Α΄ Κορ. β' 8).

Ἔτσι οἱ Χριστιανοί προσπαθοῦμε νά συσταυρωθοῦμε μέ τόν Χριστό, γιά νά συναναστηθοῦμε μαζί Του καί νά περιπατήσουμε «ἐν καινότητι ζωῆς» (Ρωμ. στ' 4).

Μπορούμε νά ἔχουμε χαρά, γιατί στόν κόσμο δέν ἐνίκησε ἡ ἁμαρτία καί ἡ φιλαυτία, ἀλλά ἡ ἀγάπη τοῦ ταπεινοῦ Ἰησοῦ. Καί ἀκόμη γιατί καί σήμερα μπορεῖ ἡ ζωή μας νά πληρωθῆ μέ τό Φῶς καί τήν Χαρά τῆς Ἁγίας Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, παρά τίς δυσκολίες καί τούς πειρασμούς πού ἀντιμετωπίζομε. Γι' αὐτό καί ἐμεῖς θέλομε ἡ ζωή μας νά κινῆται μεταξύ τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεώς Του.

Μέ τήν πίστι αὐτή σᾶς χαιρετοῦμε ἐν Χριστῷ Σταυρωθέντι καί Ἀναστάντι καί ἐπαναλαμβάνομε μαζί σας τόν ὕμνο τῆς Ἐκκλησίας: «Τόν Σταυρόν σου προσκυνοῦμεν Δέσποτα, καί τήν ἀγίαν σου Ἀνάστασιν δοξάζομεν» (Κυριακή τῆς Σταυροπροσκυνήσεως).

Χριστός Ἀνέστη! Ἀληθῶς Ἀνέστη!

Ἅγιον Πάσχα 2010

ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΥΤΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ^(*)

*Ἀρχιμανδρίτου Γεωργίου
Καθηγουμένου Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου*

Ἐπειδὴ βρισκόμαστε στὴν περίοδο τῆς ἀγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς διάλεξα αὐτό τό θέμα, πού δέν θά εἶναι τόσο μία δική μου διαπραγματέυσι ἀλλά κυρίως μία παρουσίασι χωρίων ἀπό τοὺς ἀγίους Πατέρας μας. Θά παρουσιάσουμε καὶ θά ὑπομνηματίσουμε κάποια πατερικά χωρία, ὥστε νά εἶναι γιά ὅλους μας ἡ ὁμιλία μου αὐτή μία μελέτη τῶν νηπτικῶν Πατέρων γύρω ἀπό τό τόσο σοβαρό αὐτό θέμα τῆς φιλαυτίας καὶ τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ φιλαυτία μητέρα τῶν παθῶν

Ὅλη αὐτή τὴν περίοδο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς λέγεται ἡ πολὺ γνωστὴ εὐχή τοῦ ἀγίου Ἐφραίμ: «Κύριε καὶ Δέσποτα τῆς ζωῆς μου, πνεῦμα ἀργίας, περιορ-

(*) Ἀπομαγνητοφωνημένη (μέ κάποιες τροποποιήσεις) ὁμιλία, εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν Ἀθηνῶν, μετὰ τὴν τέλεισιν τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Μ. Ἀποδείπνου, τῇ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ τοῦ ἔτους 1988.

γείας, φιλαρχίας καί ἀργολογίας μή μοι δός. Πνεῦμα δέ σωφροσύνης, ταπεινοφροσύνης, ὑπομονῆς καί ἀγάπης χάρισέ μοι τῷ σῶ δούλῳ. Ναί Κύριε Βασιλεῦ, δώρησαί μοι τοῦ ὄραν τά ἐμά πταίσματα καί μή κατακρίνειν τόν ἀδελφόν μου». Κατά βάθος ὅλα αὐτά τά αἰτήματα ἀποβλέπουν στό νά ἐλευθερωθοῦμε ἀπό τήν φιλαυτία, ἡ ὁποία κατά τούς ἀγίους Πατέρας εἶναι ἡ ρίζα ὅλων τῶν κακῶν.

Πρίν προχωρήσω ὁμως στό θέμα, θά ἤθελα νά διαβάσουμε γιά λίγο τήν πολύ χαριτωμένη ἐρμηνεία τοῦ ἀγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου στούς λόγους τοῦ ἀποστόλου Παύλου, στήν Β΄ πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολή, κεφ. γ΄: «ἔσονται γάρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι».

Ἄς δοῦμε μερικά ἀπό αὐτά, πῶς τά ἐρμηνεύει ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, ὁ ὁποῖος εἶναι πατερικός ἐρμηνευτής τῆς Καινῆς Διαθήκης: «Εὐθύς βάλλει ὁ Ἀπόστολος τό πρῶτον πάθος ἀπό ὅλα τά πάθη καί τήν πρώτην ρίζαν ὅπου γεννᾶ ὅλα τά κακά, ἤγουν τήν φιλαυτίαν, διατί φυσικῶ τῷ τρόπῳ, πρῶτον τινάς ἀγαπᾶ τόν ἑαυτόν του καί ἔπειτα διά τόν ἑαυτόν του ἀγαπᾶ καί τούς ἄλλους ἀνθρώπους καί τά ἄλλα τοῦ κόσμου πράγματα. Εἶναι λοιπόν ἡ φιλαυτία μία ἄτακτος φιλία τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἀπό τήν ὁποίαν νικῶμενοι κάμνομεν

ὅλα τὰ κακά καί τὰ πάθη διά νά θεραπεύσωμεν τόν ἑαυτόν μας καί ἡ ὁποία μᾶς κάμνει νά μή στοχαζώμεθα καί νά θέλωμεν τό καλόν τοῦ πλησίον μας ἀλλά μόνον τό ἐδικόν μας, διότι φίλαυτος λέγεται ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὁποῦ φιλεῖ μόνον τόν ἑαυτόν του, ἀπό τό ὅποῖον ἀκολουθεῖ τό νά μή φιλή οὔτε τόν ἑαυτόν του. Διότι καθώς ἀκολουθεῖ καί εἰς τά μέλη τοῦ σώματος καί ἡ βλάβη τοῦ ἑνός μέλους, τοῦ ὀφθαλμοῦ θετέον ἢ τῆς χειρός ἢ τοῦ ποδός διαβαίνει καί εἰς τά ἄλλα μέλη, ἢ καθώς ἀκολουθεῖ εἰς τήν οἰκίαν, εἰς τήν οἰκοδομήν τοῦ οἴκου καί ὅταν ἐβγάνη τινάς μίαν πέτραν ἀπό τόν τοῖχον σείει καί ταράττει καί τάς ἄλλας πέτρας, ἔτσι ἀκολουθεῖ καί εἰς τήν Ἐκκλησίαν τῶν Χριστιανῶν καί ὅποιος ἐπιμελεῖται μόνον τόν ἑαυτόν του ἀμελεῖ δέ τόν ἀδελφόν του, αὐτός βλάπτει καί τόν ἴδιον ἑαυτόν του».

Μετά ἀναφέρεται στό «φιλάργυρον».

Καί συνεχίζει: «Καθώς λοιπόν ἀπό τήν ἀγάπην γεννᾶται κάθε καλόν, ἔτσι καί ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἀπό τήν φιλαυτίαν, τήν ἐναντίαν τῆς ἀγάπης, γεννᾶται κάθε κακόν. Διότι ἡ μέν ἀγάπη εἶναι πλατεῖα καί εὐρύχωρος καί εἰς ὅλους ἐκχέει τάς εὐεργεσίας της, ἡ δέ φιλαυτία στενεύει τό πλάτος τῆς ἀγάπης καί εἰς ἓνα μόνον ἄνθρωπον συμμαζώνει τάς εὐεργεσίας αὐτῆς.

«Ἀλαζόνες». Εἰς τούς ὑστερινούς λέγει καιροῦς θέλουσιν εἶναι οἱ ἄνθρωποι ἀλαζόνες, ἤγουν οἱ κομπάζοντες, πῶς εἶναι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀνώτεροι. Ἀπό

τήν φιλαυτίαν δέ γεννᾶται καί οὗτος ὁ φαρμακερός κλάδος τῆς ἀλαζονείας. Ἀλαζονεύεται γάρ τινάς διατί ἀγαπᾶ τόν ἑαυτόν του καί θέλει νά τόν δοξάσῃ ὑπέρ τούς ἄλλους.

«Υπερήφανοι, βλάσφημοι». Ἡ ἀλαζονεία ὅταν προκόψῃ καί αὐξήσῃ γίνεται ὑπερηφάνεια, ἡ δέ ὑπερηφάνεια πάλιν γίνεται ὕβρις καί βλασφημία εἰς τόν Θεόν. Διατί ὅταν τινάς ἀλαζονεύεται καί ἔχει τόν ἑαυτόν του ἀνώτερον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, τότε καί ὑπερηφάνεύεται, ἤγουν ἐπιγράφει εἰς τόν ἑαυτόν του ὅλα τά κατορθώματα καί τάς ἀρετάς, ἤτοι νομίζει πώς αὐτός μέ τήν δύναμίν του ἐκατόρθωσε τάς ἀρετάς ὅπου ἔχει καί ὄχι μέ τήν Χάριν καί δύναμιν τοῦ Θεοῦ, τοῦτο δέ νομίζοντας βλασφημεῖ ὁ ταλαίπωρος εἰς τόν Θεόν, ἀπό τόν ὁποῖον προέρχεται κάθε ἀρετή καί κάθε καλόν. Φανερόν δέ εἶναι ὅτι καί ἡ ὑπερηφάνεια καί ἡ πρὸς Θεόν βλασφημία προέρχονται ἀπό τήν φιλαυτίαν».

Μετά σχολιάζει τό «γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, ἄστοργοι, ἄσπονδοι».

Καί καταλήγει: «Βλέπεις, ἀδελφέ, πώς τά πάθη καί τά κακά εἶναι ἀλληλένδετα ὡσάν ἀλυσίδα καί ἓνα ἀπό τό ἄλλον γεννᾶται; καθὼς καί ἐκ τοῦ ἐναντίου καί οἱ ἀρετές εἶναι ἀλληλένδετες καί μία ἀπό τήν ἄλλην γεννᾶται».

Μετά ἐρμηνεύει τό «διάβολοι» καί λέγει ὅτι «οἱ ἄνθρωποι ἔχουν νά γίνουν εἰς τούς ὑστερινούς καιρούς διάβολοι, ἤγουν κακολογοῦντες ὅλους τούς ἀνθρώπους

καί διαβάλλοντες αὐτούς, διατί ἐκεῖνος ὁπού δέν γνωρίζει νά ἔχη εἰς τόν ἑαυτόν του κανένα καλόν καί ἀρετήν, αὐτός διαβάλλει καί τούς ἄλλους πώς εἶναι τοιοῦτοι. Διατί; Διατί νομίζει πώς μέ τοῦτο προξενεῖ εἰς τόν ἑαυτόν του κάποιαν παρηγορίαν, διά νά μή φαίνεται πώς αὐτός μόνον εἶναι κακός, ἀλλά εἶναι καί οἱ ἄλλοι. Βλέπεις ἀγαπητέ ὅτι ἡ φιλαυτία εἶναι ἡ ρίζα ὁπού γεννᾷ καί τās διαβολάς εἰς τόν κόσμον;»¹.

Καί προχωρεῖ ἔτσι ὁ ἅγιος Νικόδημος καί ἐξηγεῖ ὅτι πράγματι ἡ ρίζα ὅλων τῶν κακῶν εἶναι ἡ φιλαυτία.

Ἄς δοῦμε ὁμως τί λέγουν καί οἱ ἄλλοι ἅγιοι Πατέρες γιά τό θέμα αὐτό.

Ὁ ἅγιος Ἡσύχιος ὁ Πρεσβύτερος, στήν ἐπιστολή του «πρός Θεόδουλον» λέγει: «Δέν ὑπάρχει δυνατώτερο δηλητήριο ἀπό τό δηλητήριο τῆς ἀσπίδος καί τοῦ βασιλίσκου (μυθικός ὄφης τῆς Ἀφρικῆς). Καί δέν ὑπάρχει κακία χειρότερη ἀπό τήν φιλαυτία. Παιδιά τῆς φιλαυτίας πού κινοῦνται μέ ὀρμή εἶναι ὁ αὐτοέπαινος μέσα στήν καρδιά, ἡ αὐταρέσκεια, ἡ γαστριμαργία, ἡ πορνεία, ἡ κενοδοξία, ὁ φθόνος καί ἡ κορωνίδα ὅλων, ἡ υπερηφάνεια, ἡ ὁποία γνωρίζει ὅχι μόνον ἀνθρώπους ἀλλά καί ἀγγέλους νά ρίχνη ἀπό τόν Οὐρανό καί νά τούς ντύνη μέ τό σκοτάδι ἀντί μέ τό φῶς»².

1. Ἐρμηνεῖα εἰς τās ΙΔ΄ Ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἔκδ. «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσ/νίκη 1990, τόμ. Γ', σελ. 331-333.

2. Φιλοκαλία, ἔκδ. Α. Ε. Παπαδημητρίου, Ἀθῆναι 1976, τόμ. Α', κεφ. σβ', σελ. 173.

Ὁ ἅγιος Θαλάσσιος: «Εἰ θέλεις ὑφέν τῶν κακιῶν ἀπαλλαγῆναι, τῇ μητρὶ τῶν κακῶν, τῇ φιλαυτίᾳ ἀποταξαι»³. Ἄν θέλῃς διὰ μιᾶς νὰ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ ὅλα τὰ κακά, νὰ ἀποταγῆς, δηλαδὴ νὰ ἀπαρνηθῆς τὴν φιλαυτία.

Ἡ φιλαυτία εἶναι ἐγωκεντρισμός

Ἡ φιλαυτία δέν εἶναι ἡ σωστὴ ἀγάπη πού ὀφείλομε στὸν ἑαυτό μας, ἀλλὰ εἶναι ἡ ἀρρωστημένη, ἡ ἐγωϊστικὴ, πού ἔχομε πρὸς τὸν ἑαυτό μας. Τό νὰ ἀγαπᾶμε τὸν ἑαυτό μας εἶναι θέλημα Θεοῦ: «ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν»⁴. Ἀλλὰ, τό νὰ ἀγαπᾶμε ἀρρωστημένα καὶ ἐγωϊστικά καὶ ἐγωκεντρικά τὸν ἑαυτό μας εἶναι φιλαυτία, ἄλογος ἀγάπη τοῦ ἑαυτοῦ μας.

Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς λέγει: «Ἀρχὴ μὲν πάντων τῶν παθῶν ἡ φιλαυτία· τέλος δέ ἡ ὑπερηφανία. Φιλαυτία δέ ἐστὶν ἡ πρὸς τό σῶμα ἄλογος φιλία· ὁ ταύτην ἐκκόψας, συνέκοψε πάντα τὰ πάθη τὰ ἐξ αὐτῆς»⁵. Πράγματι ὁ φίλαυτος ἀποφεύγει τὴν σωματικὴ ἄσκησι, γιὰ νὰ μὴ κουράσῃ ἢ ταλαιπωρήσῃ τό σῶμα του.

3. Περὶ ἀγάπης καὶ ἐγκρατείας, Ἑκατοντάς Β', Φιλοκαλία, ἔνθ' ἄνωτ., τόμ. Β', κεφ. α', σελ. 211.

4. Μάρκ. ιβ' 31.

5. Περὶ ἀγάπης, Ἑκατοντάς Γ', Φιλοκαλία, ἔνθ' ἄνωτ., τόμ. Β', κεφ. νζ', σελ. 35.

Καί ὁ ἅγιος Θαλάσσιος πάλι λέγει: «Προηγείται μέν πάντων τῶν παθῶν ἡ φιλαυτία, ἔπεται δέ πάντων ἔσχατον ἡ ὑπερηφανία»⁶.

Ὅταν κανεῖς κατορθώση καί ἀποβάλλῃ τήν φιλαυτία, ὅλα τά κακά ἀποβάλλονται, γιατί ὅπως εἶπαμε ἡ φιλαυτία εἶναι ἡ ρίζα ὅλων τῶν κακῶν. «Ὁ τήν μητέρα τῶν παθῶν ἀποβαλὼν φιλαυτίαν, καί τά λοιπά εὐχερῶς, σὺν Θεῷ, ἀποτίθεται, οἶον ὀργήν, λύπην, μνησικακίαν καί τά ἐξῆς. Ὁ δέ ὑπό τοῦ πρώτου κρατούμενος, ὑπό τοῦ δευτέρου, κἄν μὴ θέλῃ, τιτρώσκεται»⁷. Αὐτός ὁμως πού κρατεῖται ἀπό τήν φιλαυτία, καί χωρίς νά τό θέλῃ πληγώνεται καί ἀπό τά ἄλλα πάθη.

Ἀπό τήν φιλαυτία γεννῶνται, κατά τόν ἅγιο Μάξιμο, καί ὅλοι οἱ ἐμπαθεῖς λογισμοί. «Ἡ φιλαυτία, ὡς πολ- λάκις εἴρηται, πάντων τῶν ἐμπαθῶν λογισμῶν αἰτία καθίσταται. Ἐκ γάρ ταύτης γεννῶνται οἱ τρεῖς γενι- κώτατοι τῆς ἐπιθυμίας λογισμοί: ὁ τῆς γαστριμαργίας καί τῆς φιλαργυρίας καί τῆς κενοδοξίας· ἐκ δέ τῆς γαστριμαργίας, γεννᾶται ὁ τῆς πορνείας· ἐκ δέ τῆς κενοδοξίας, ὁ τῆς ὑπερηφανίας· οἱ δέ λοιποὶ πάντες, ἐκάστῳ τῶν τριῶν ἀκολουθοῦσιν· ὃ τε τῆς ὀργῆς καί ὁ

6. Περί ἀγάπης καί ἐγκρατείας, Ἑκατοντάς Γ', Φιλοκαλία, ἐνθ' ἄνωτ., τόμ. Β', κεφ. πστ', σελ. 221.

7. Ἁγ. Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, Περί ἀγάπης, Ἑκατοντάς Β', Φιλοκαλία, ἐνθ' ἄνωτ., τόμ. Β', κεφ. η', σελ. 15.

τῆς λύπης καί ὁ τῆς μνησικακίας καί φθόνου καί καταλαλιᾶς καί οἱ λοιποί»⁸.

Γιά τούς λογισμούς τῶν κακῶν ἐπιθυμιῶν λέγει πάλι ὁ ἅγιος Θαλάσσιος ὅτι προέρχονται ἀπό τήν φιλαυτία: «Οἱ τρεῖς γενικώτατοι τῆς ἐπιθυμίας λογισμοί, ἐκ τοῦ πάθους τῆς φιλαυτίας τήν γέννησιν ἔχουσιν. Νοεῖς πάντως τούς τε τῆς γαστριμαργίας καί τῆς κενοδοξίας καί τῆς φιλαργυρίας λογισμούς, οἷς ἔπονται πάντες οἱ ἐμπαθεῖς λογισμοί...»⁹.

Μέ τήν φιλαυτία προσέβαλε ὁ διάβολος τόν ἄνθρωπο καί τόν ἐχώρισε ἀπό τόν Θεό καί ἀπό τόν συνάνθρωπό του. Λέγει πάλι ὁ ἅγιος Μάξιμος: «Πρέπει νά γνωρίζουμε ὅτι ὁ διάβολος μέ δόλο καί μέ κακότητα χρησιμοποιοῦντας ὡς ὄργανο τήν φιλαυτία, ἀφοῦ μᾶς ἐξαπάτησε προσβάλλοντάς μας μέ τήν ἡδονή, μᾶς ἐχώρισε ἀπό τόν Θεό καί μεταξύ μας»¹⁰. Λέγει ὠραῖα ὁ ἅγιος Μάξιμος: «Μή ἔσο αὐτάρεσκος καί οὐκ ἔσημισάδελφος καί μή ἔσο φίλαυτος καί ἔση φιλόθεος»¹¹. Δηλαδή, μήν εἶσαι αὐτάρεσκος καί δέν θά μισῆς τόν

8. Περὶ ἀγάπης, Ἑκατοντάς Γ', Φιλοκαλία, ἐνθ' ἄνωτ., τόμ. Β', κεφ. νστ', σελ. 35.

9. Περὶ ἀγάπης καί ἐγκρατείας, Ἑκατοντάς Γ', Φιλοκαλία, ἐνθ' ἄνωτ., τόμ. Β', κεφ. πζ', πη', σελ. 221.

10. Περὶ Θεολογίας, Ἑκατοντάς Γ', Φιλοκαλία, ἐνθ' ἄνωτ., τόμ. Β', κεφ. λ', σελ. 96.

11. Περὶ ἀγάπης, Ἑκατοντάς Δ', Φιλοκαλία, ἐνθ' ἄνωτ., τόμ. Β', κεφ. λζ', σελ. 44.

ἀδελφό σου· καί μὴν εἶσαι φίλαυτος καί θά ἀγαπᾶς τόν Θεό.

Ἄπό ὅσα εἶπαμε καταλαβαίνουμε ὅτι ἡ φιλαυτία εἶναι ἕνας ἐγωκεντρισμός: νά προτιμᾶς τά δικά σου θελήματα καί νοήματα ἀπό τά θελήματα καί νοήματα τοῦ Θεοῦ. Λέγει ὁ ἅγιος ἱερομάρτυς Πέτρος ὁ Δαμασκηνός, ἕνας ἀπό τούς Πατέρας τῆς Φιλοκαλίας: «Αὕτη δέ ἐστίν ἡ ἀρχή τῆς σωτηρίας· τουτ' ἔστι, τό καταλεῖψαι τά ἴδια θελήματα καί νοήματα ὁ ἄνθρωπος, καί ποιῆσαι τά τοῦ Θεοῦ νοήματά τε καί θελήματα»¹². Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀφήσῃ τά δικά του θελήματα καί ἀρχίσῃ νά δέχεται στήν ζωή του καί νά κάνῃ τά θελήματα καί νοήματα τοῦ Θεοῦ, τότε ξεπερνάει τήν φιλαυτία του. Λέγει: «πολλοί δίκαιοι εὐρέθησαν πρό τοῦ νόμου καί ἐν τῷ νόμῳ καί μετὰ τόν νόμον». Καί αὐτοί ἦσαν δίκαιοι. Γιατί; Διότι «προετίμησαν τήν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ καί τό θέλημα Αὐτοῦ, τῶν οἰκείων νοημάτων τε καί θελημάτων»¹³. Ἄπό τά δικά τους θελήματα, προτίμησαν τό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ φιλαυτία μᾶς χωρίζει ἀπό τόν Θεό καί ἀπό τούς ἀδελφούς μας

Ἡ φιλαυτία εἶναι ἐκείνη πού μᾶς ἐμποδίζει νά ἀγαποῦμε τόν Θεό ἀληθινά καί νά ἀγαποῦμε καί τόν συνάνθρωπό μας. Λέγει πάλι ὁ ὁσιος Πέτρος ὁ Δαμα-

12. Φιλοκαλία, ἐνθ' ἄνωτ., τόμ. Γ', σελ. 7, στ. 19-32.

13. Ἐνθ' ἄνωτ., στ. 27-30.

σκηνός: «Ἐπειδὴ ἐάν τις τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν φιλεῖ, οὐκ ἀγαπᾷ ἐξ ὅλης ψυχῆς τὸν Θεόν, ἀλλ' ἐξ ἡμισείας»· δηλαδή, ὅποιος ἀγαπᾷ μέ φιλαυτία τὸν ἑαυτό του, δέν μπορεῖ νά ἀγαπήσῃ ὀλοκληρωτικά τὸν Θεό, ἀλλά τὸν ἀγαπᾷ κατὰ τό ἡμισυ· «εἰ δέ ἑαυτούς καὶ ἄλλα ἀναρίθμητα ἀγαπῶμεν, πῶς τὸν Θεόν ἀγαπᾶν δυνάμεθα ἢ τολμῶμεν τοῦτο εἰπεῖν;». Καί ὅταν, λέει, ἀγαπᾶμε τὸν ἑαυτό μας καὶ ἔχουμε προσκολληθῆ καὶ σέ τόσα ἄλλα μάταια πράγματα, πῶς μποροῦμε ἢ τολμοῦμε νά ποῦμε ὅτι ἀγαπᾶμε ἀληθινά τὸν Θεόν; «Ἄν τὴν πρόσκαιρον ζωὴν, τάχα δέ καὶ τὴν μέλλουσαν μὴ ὑπὲρ τοῦ πλησίον ἀποβαλώμεθα, ὡς ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἀπόστολος, πῶς λέγομεν ἀγαπᾶν αὐτόν;». Αὐτός εἶναι ἕνας φοβερός λόγος. Ἐάν, λέγει, δέν εἴμεθα πρόθυμοι νά θυσιάσωμε χάριν τοῦ πλησίον ὅχι μόνον τὴν παροῦσα ζωὴ ἀλλά καὶ τὴν μέλλουσα ζωὴ, πῶς μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ἀγαπᾶμε τὸν πλησίον; «Διότι ὁ μὲν (Μωϋσῆς) ἔφη περὶ τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Θεόν· εἰ μὲν ἀφήσεις αὐτοῖς τὰ πταίσματα, ἄφες»· δηλαδή, ἐάν εἶναι νά συγχωρήσῃς καὶ τὸν λαό, συγχώρησέ τον, «εἰδ' οὖν»· ἐάν ὅμως ὄχι· «καὶ ἐμέ ἐξάλειψον ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς ἧς ἔγραψας»· δηλαδή, σβῆσε καὶ μένα ἀπὸ τό βιβλίον τῆς ζωῆς. «Ὁ δέ Ἀπόστολός φησιν (ὁ ἀπόστολος Παῦλος)· ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ Χριστοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς· ἠύχετο γάρ τὴν ἑαυτοῦ ἀπώλειαν γενέσθαι, ἵνα ἄλλοι σωθῶσι, καὶ ταῦτα οἱ ζητοῦντες αὐτόν ἀποκτεῖναι, οἵτινές εἰσιν Ἰσραη-

λίται»¹⁴. Καί ὁ ἀπόστολος Παῦλος τί ἔκανε; Ἡῦχeto νά γίγη ἀνάθεμα αὐτός ἀπό τόν Χριστό, γιά νά σωθοῦν οἱ Ἰσραηλίται. Ποιοί Ἰσραηλίται; Ἐκεῖνοι πού ζητοῦσαν νά τόν ἀποκτείνουν. «Τοιαῦται ψυχαί εἰσιν αἱ τῶν Ἀγίων»· αὐτές εἶναι οἱ ψυχές τῶν Ἀγίων· «τούς ἐχθρούς ὑπέρ ἑαυτοῦς φιλοῦσιν»· ἀγαποῦν τούς ἐχθρούς των περισσότερο ἀπό τόν ἑαυτό τους· «ὥστε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καί ἐν τῷ μέλλοντι προτιμῶσι τόν πλησίον ἐν πᾶσι, κἄν ἴσως ἐχθρός αὐτῶν ἐκ κακῆς προαιρέσεως ὑπάρχη»¹⁵. Ἔχουν τόση ἀγάπη, ὥστε νά προτιμοῦν τήν σωτηρία τοῦ πλησίον καί σ' αὐτή τήν ζωή καί στήν ἄλλη, ἔστω κι ἄν εἶναι ἐχθρός τους ἐκ προαιρέσεως. Αὐτό εἶναι τό φοβερό μυστήριον τῆς ἀγάπης τῶν Ἀγίων, πού ἐμεῖς πολύ βέβαια δυσκολευόμαστε νά τό καταλάβουμε.

Ἀντίθετος τῆς φιλαυτίας εἶναι ἡ φιλοθεΐα καί ἡ φιλαδελφία. Κατά τόν ὄσιο Πέτρο τόν Δαμασκηνό, «ὁ ἄφρων φίλαυτός ἐστι καί οὐ δύναται φιλάδελφος εἶναι, οὐδέ φιλόθεος»¹⁶. Δέν μπορεῖ νά εἶναι κανεῖς φίλαυτος καί συγχρόνως φιλάδελφος καί φιλόθεος. Ὅταν εἶναι φίλαυτος, δέν θά εἶναι οὔτε φιλάδελφος οὔτε φιλόθεος. Ὅταν πάλι εἶναι φιλόθεος καί φιλάδελφος, δέν θά εἶναι φίλαυτος. Καί ὁ ἄνθρωπος πού εἶναι φίλαυτος, «οὔτε ἐγκράτειαν τῶν ἡδονῶν, ἤτοι τῶν θελημάτων τῶν ἀρε-

14. Φιλοκαλία, ἐνθ' ἄνωτ., τόμ. Γ', σελ. 85, στ. 13-23.

15. Ἐνθ' ἄνωτ. στ. 23-26.

16. Ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 14, στ. 5.

σκόντων αὐτῶ ἔχει»· βλέπετε δὲν ἔχει ἐγκράτεια ἀπὸ τῆς ἡδονῆς· «οὔτε ὑπομονὴν τῶν ὀδυνηρῶν»· καὶ ἡ ἔλλειψις τῆς ὑπομονῆς εἶναι δεῖγμα φιλαυτίας· «ἀλλὰ ποτέ μὲν ἐπιτυγχάνοντι τοῦ ἰδίου θελήματος, αὐξεται ἐν αὐτῶ ἡδονὴ καὶ ἔπαρσις»· ὅταν ἐπιτυγχάνῃ, λέει, τό ἐγωῖστικό του θέλημα, αὐξάνει μέσα του ἡ ἡδονικὴ διάθεσις καὶ ἡ ἔπαρσις· «ποτέ δὲ ἀποτυχῶν»· ὅταν δὲ ἀποτυγχάνῃ· «καὶ ὑπὲρ τῆς τούτου ὀδύνης τυραννόμενος»· δηλαδὴ τυραννεῖται ἀπὸ μίᾳ ὀδύνη, διότι ἀποτυγχάνει· «ἔρχεται εἰς μικροψυχίαν καὶ πνιγμὸν τῆς ψυχῆς, ἣτις ἐστὶν ἀρραβὼν τῆς γεέννης»¹⁷. Δηλαδή, ἐκεῖνος πού δὲν μπορεῖ νὰ ἰκανοποιηθῆ τὰ πάθη του, ἔρχεται σὲ μικροψυχία, σὲ δειλία ψυχικὴ καὶ πνιγμὸ τῆς ψυχῆς, σὰν νὰ πνίγεται ἡ ψυχὴ του, καὶ αὐτὴ ἡ κατάστασις πού ζῆ εἶναι ἀρραβὼν τῆς κολάσεως, εἶναι κόλασις πρὸ τῆς κολάσεως. Εἶναι ἀξιοπρόσεκτο πῶς οἱ Πατέρες ἐμελέτησαν καὶ γνωρίζουν τὴν ψυχολογία τοῦ πεπτωκότος ἀνθρώπου!

Ὁ φίλαυτος εἶναι ἀδιάφορος ἀπέναντι τῶν συνανθρώπων του. Λέγει ὁ Μ. Βασίλειος στοὺς «Ὅρους κατ' ἐπιτομὴν»: «Φίλαυτος οὖν ἐστὶν ὁ ἑαυτὸν δῆθεν φιλῶν». Πράγματι, κατὰ βάθος ἡ φιλαυτία εἶναι ψευδοαγάπη τοῦ ἑαυτοῦ μας, δὲν εἶναι ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη, διότι ὁ φίλαυτος τελικὰ ἀδικεῖ καὶ τὸν ἑαυτὸ του. Χαρακτηριστικό, ὅπως εἴπαμε, τοῦ φιλαύτου ἀνθρώπου εἶναι ὅτι δὲν θέλει νὰ θυσιάσῃ τίποτε ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ

17. Ἐνθ' ἄνωτ., στ. 6-10.

του χάριν τῆς ἀναπαύσεως τοῦ συνανθρώπου του. Τό λέγει ὁ Μ. Βασίλειος: «Διότι τό νά παραλείψῃ χάριν τῆς ἀναπαύσεως τοῦ ἑαυτοῦ του κάτι πού ἔχει ἀνάγκη ὁ ἀδελφός, εἴτε ψυχικό εἴτε σωματικό, φανερώνει καί στούς ἄλλους τήν κακία τῆς φιλαυτίας, τῆς ὁποίας τό τέλος εἶναι ἡ ἀπώλεια»¹⁸.

Ἀλλά καί ἡ καταλαλιά καί ἡ συκοφαντία καί ἡ κατάκρισις καί αὐτά εἶναι ἀποτελέσματα τῆς φιλαυτίας. «Εἰ γάρ τις τά ἑαυτοῦ κακά τοῦ τῆς φιλαυτίας περικαλύμματος ἀνακαλύψας, θεάσαιτο ἀκριβῶς, οὐδενός λοιπόν ἄλλου τῶν ἐν τῷ βίῳ φροντίδα ποιήσεται· λογιζόμενος μηδέ πρός τό οἰκεῖον πένθος ἐξαρκεῖν αὐτῶ τόν ἑαυτοῦ χρόνον, κἄν ἑκατόν ἔτη ζήσῃ, κἄν τόν Ἰορδάνην ποταμόν ὅλον δάκρυον ἐκ τῶν αὐτοῦ ὀφθαλμῶν ἴδοι ἐκπορευόμενον», λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος¹⁹. Αὐτός ὁ ὁποῖος ξεσκέπασε ἀπό τήν ψυχή του τήν φιλαυτία καί εἶδε σωστά τόν ἑαυτό του δέν θά κατακρίνῃ ποτέ τούς ἄλλους οὔτε ἀσχολεῖται μέ τούς ἄλλους, διότι ξέρει ὅτι καί ἑκατό χρόνια νά ζήσῃ ἐν μετανοίᾳ, καί ὅλον τόν Ἰορδάνην ποταμό νά χύσῃ σέ δάκρυα, δέν τοῦ φθάνουν γιά νά ἐξαλείψῃ τά δικά του ἁμαρτήματα. Ἄρα πῶς θά κατακρίνῃ τόν ἄλλον; Ἄν

18. Ἀπόκρισις τῆς ΝΔ' Ἐρωτήσεως, Μ. Βασιλείου ἔργα, ΕΠΕ, τόμ. 9, σελ. 74-76.

19. Κλίμαξ, ἔκδ. Ἱ. Μονῆς Παρακλήτου, Ὁρωπός Ἀττικῆς 1978, Λόγ. Γ', κεφ. ια', σελ. 172.

ὅμως ἔχη τὴν φιλαυτία, δέν μπορεῖ νά δῆ τὴν δική του ἀσθένεια, βλέπει τίς ἀσθένειες τῶν ἄλλων.

Ἡ φιλαυτία φέρει τὴν ὀκνηρία στὸν πνευματικό ἀγῶνα, τὴν ὀλιγοπιστία καὶ τὴν πλάνη

Ἄλλο ἀποτέλεσμα τῆς φιλαυτίας εἶναι ὅτι προκαλεῖ ὀκνηρία στὸν πνευματικό ἀγῶνα. Εἶδατε; Πολλές φορές δέν ἔχομε διάθεσι νά ἀγωνισθοῦμε, δέν ἔχομε διάθεσι νά προσευχηθοῦμε, νά σταθοῦμε στὴν Ἐκκλησία, νά κάνουμε τὰ πνευματικά μας καθήκοντα. Τῆς φιλαυτίας εἶναι καὶ αὐτό. Ἀκοῦτε τί ὠραία τό λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης, κατὰ μετάφρασι τοῦ ἁγίου Νικοδήμου: «Κανένα πρᾶγμα δέν κάνει τόσο παραλελυμένην, ὀκνηρὴν καὶ πεπωρωμένην καὶ ἀνόητον τὴν ψυχὴν τοῦ ἐναρέτου, ὡσάν τὴν φιλαυτίαν, ἥγουν τὴν ἄλογον φιλίαν τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἡ ὁποία εἶναι μητέρα καὶ αἰτία καὶ τροφός τῶν παθῶν· διατί αὐτὴ προτιμᾷ περισσότερο ἀπὸ τοὺς κόπους τῆς ἀρετῆς τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ σώματος καὶ νομίζει διὰ γνῶσιν τό νά ὑγιαίνει τό κορμί, πάρεξ νά κοπιάζη εἰς τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς θεληματικῶς, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς ὀλίγους καὶ εὐλόγους ἰδρωτάς τῶν ἐντολῶν· καὶ μέ τοῦτον τὸν τρόπον προξενεῖ μεγάλην ὀκνηρίαν καὶ ἀδυναμίαν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἡσυχαστοῦ καὶ δυναμώνει τὴν παραλυσίαν εἰς τὰ ἔργα τῆς ἀσκήσεως τόσον, ὅπου τὸν κάνει εὐπολέμητον»²⁰.

20. Φιλοκαλία, ἐνθ' ἄνωτ., τόμ. Ε', σελ. 94, στ. 30-39.

Ἀλλά καί ἡ ἀπιστία καί ἡ ὀλιγοπιστία καί ἡ πλάνη, καί αὐτά ἀποτελέσματα τῆς φιλαυτίας εἶναι: «Κυριῶς ὅσοι εἶναι πράγματι σαρκικοί ἄνθρωποι καί ἐπιθυμοῦν τήν φιλαυτία, εἶναι πάντοτε δοῦλοι τῆς ἡδονῆς καί τῆς κενοδοξίας· σ' αὐτούς εἶναι ριζωμένος ὁ φθόνος... καί δέν δέχονται οὔτε πιστεύουν τά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, οὔτε μποροῦν νά δοῦν ἢ νά γνωρίσουν τόν Θεό λόγω ὀλιγοπιστίας»²¹. Οὔτε τόν Θεόν λοιπόν μποροῦν νά δεχτοῦν, ἀφοῦ ἔχουν τόν ἑαυτό τους γιά Θεό. Μπορεῖ ὁ φίλαυτος νά πιστεῦη στόν Θεό εἰλικρινά, ἐάν ἔχη τόν ἑαυτό του γιά Θεό; Καί αὐτό δέν εἶναι πού ἔχομε πάθει σήμερα; Αὐτή ἡ αὐτονομία, πού εἶναι καί ἀνθρωποκεντρισμός καί οὐμανισμός, πού εἶναι τό πνεῦμα τοῦ αἰῶνος τούτου, ἐδῶ δέν ἔχουν τήν ρίζα τους; Στό ὅτι ὁ ἄνθρωπος κάνει τόν ἑαυτό του θεό;

Ἡ φιλαυτία εἶναι νέκρωσις τῆς θείας ζωῆς καί ὄχημα τοῦ διαβόλου

Καί προχωροῦν οἱ ἅγιοι Πατέρες. Ἡ φιλαυτία εἶναι νέκρωσις τῆς θείας ζωῆς. Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής λέγει: «Φοβερόν ὄντως καί πάσης κατακρίσεως ὑπερέκεινα, τό, τήν δοθεῖσαν ἡμῖν παρά Θεοῦ κατά τήν δωρεάν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐκουσίως νεκρῶσαι ζωήν, διά τῆς πρός τά φθειρόμενα ἀγάπης· καί ἴσασι πάντως τοῦτον τόν φόβον, οἱ τήν ἀλήθειαν τῆς φιλαυ-

21. Ἁγ. Γρηγορίου Σιναΐτου, Κεφάλαια πάνυ ὠφέλιμα, Φιλοκαλία, ἔνθ' ἄνωτ., τόμ. Δ', κεφ. ρκστ', σελ. 57.

τίας προτιμᾶν μελετήσαντες»²². Φοβερό πράγμα! Τὴν θεία ζωή, πού μᾶς ἔδωσε ὁ Θεός δωρεάν, ἐμεῖς ἐκουσίως νά τὴν νεκρώνουμε διὰ τῆς ἀγάπης τῶν φθειρομένων πραγμάτων, πού εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς φιλαυτίας. Βλέπετε λοιπόν; Φιλαυτία εἶναι ἐκούσιος νέκρωσις τῆς ἐν ἡμῖν θείας ζωῆς, πού εἶναι δωρεά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Χωρὶς τὴν φιλαυτία ὁ διάβολος δέν μπορεῖ νά βλάψῃ τὸν ἄνθρωπο. Τό παραθυράκι πού ἀνοίγομε καὶ μπαίνει ὁ διάβολος καὶ μᾶς βλάπτει εἶναι ἡ φιλαυτία. Ὅπου δέν ὑπάρχει φιλαυτία, ὁ διάβολος δέν ἔχει καμμία ἐξουσία. Διὰ τῆς φιλαυτίας εἰσέρχεται καὶ μᾶς πειράζει. Λέγει ὁ ἅγιος Νικόδημος: «Ἐάν δέ ἐσύ κολακεύῃς καὶ ἀγαπᾷς τὸν ἑαυτὸν σου ἀτάκτως, καὶ ἔξω ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπου τοῦ πρέπει, ἀλλοίμονον εἰς ἐσέ. Ἐσύ ἔτσι δέν θέλεις δυνηθῆ οὔτε νά κοπιάσῃς, οὔτε νά θλιβῆς, οὔτε νά κακοπαθήσῃς, οὔτε πειρασμὸν νά ὑπομείνῃς, οὔτε νά ὑποταχθῆς μέχρι θανάτου εἰς τό θέλημα καὶ εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου, καθὼς ἀπαιτεῖ τό ἐπάγγελμα τοῦ Χριστιανοῦ· καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, ἐσύ ἐάν ᾗσαι φίλαυτος καὶ ἀγαπᾷς τὸν ἑαυτὸν σου, μισεῖς τῆ ἀληθείᾳ τὸν ἑαυτὸν σου, καὶ θέλεις ἀπολέσει αὐτόν ἐάν δέ μισῆς τὸν ἑαυτὸν σου, ἀγαπᾷς τῆ ἀληθείᾳ τὸν ἑαυτὸν σου καὶ θέλεις σώσει αὐτόν, καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος· “ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν καὶ ὁ

22. Περί Θεολογίας, Ἑκατοντάς Γ', Φιλοκαλία, ἐνθ' ἄνωτ., τόμ. Β', κεφ. λθ', σελ. 97.

μισῶν τήν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν». Διὰ τοῦτο ὅλοι οἱ θεῖοι Πατέρες συμφώνως λέγουσιν, ὅτι ἡ φιλαυτία εἶναι ἡ ρίζα καὶ ἡ πηγὴ ὅλων ὁμοῦ τῶν κακιῶν καὶ τῶν παθῶν· καὶ χωρὶς αὐτὴν μόνος ὁ διάβολος δέν δύναται νά βλάψῃ τόν ἄνθρωπον οὐδέ τό παραμικρόν...»²³. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος κυριευθῇ ἀπό τήν φιλαυτίαν, χωρίζεται ἀπό τόν Θεό, καὶ τότε πολύ συχνά κατανατᾶ «εἰς ἀπόγνωσιν καὶ τελείαν ἀπώλειαν καὶ ἔκπτωσιν ἀπό Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν τῶν δαιμόνων»²⁴. Δηλαδή, μέ τήν φιλαυτία ὁ ἄνθρωπος ἀντί νά γίνῃ καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ, γίνεται καθ' ὁμοίωσιν τῶν δαιμόνων. Διότι αὐτή ἡ φιλαυτία ἦταν πού ἐγκρέμισε καὶ τούς ἀγγέλους καὶ τούς ἔκανε δαίμονες.

Ἡ ὑπέρβασις τῆς φιλαυτίας

Ἀπό ὅσα λοιπόν εἶπαμε εἶναι φανερό ὅτι ἡ φιλαυτία εἶναι ἡ ἀρρώστια μας, ἀπό τήν ὁποία ἐάν δέν θεραπευθοῦμε, δέν μπορούμε νά υγιάνουμε πνευματικά, οὔτε μπορούμε νά ἐνωθοῦμε μέ τόν Θεό, οὔτε νά προχωρήσουμε στήν θέωσι, πού εἶναι ὁ σκοπός τῆς ζωῆς μας. Ἄρα λοιπόν, περιεχόμενο τοῦ ἀγῶνος τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ πρέπει νά εἶναι ἡ ὑπέρβασις τῆς φιλαυτίας· πῶς θά ἀγωνισθοῦμε κατά τῆς φιλαυτίας.

23. *Γυμνάσματα Πνευματικά*, Ἐξέτασις, Δ'(Α), σελ. 322-323.

24. Ἁγ. Πέτρου Δαμασκηνοῦ, *Φιλοκαλία*, ἔνθ' ἄνωτ., τόμ. Γ', σελ. 9, στ. 38-40.

Γι' αυτό άλλωστε υπάρχει η ευλογημένη άσκηση στην Έκκλησία μας, για να ελευθερωθούμε από αυτή την άρρώστια, και ελευθερούμενοι να μπορέσουμε να προσφερθούμε στον Θεό και να παύσουμε να είμαστε φιλαυτοί· να γίνουμε φιλόθεοι και φιλάδελφοι. Γι' αυτό η Έκκλησία μας έχει και αυτές τις περιόδους, όπως είναι τώρα η περίοδος της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Όλος ο αγώνας της Σαρακοστής, με την νηστεία, με τις μετάνοιες, με τις μακρές προσευχές, με τις όρθοστασίες, με τις άγρυπνίες, όλα εκεί αποβλέπουν, πώς θά μπορέσουμε σιγά-σιγά να ξεπεράσουμε την φιλαυτία και να φθάσουμε την φιλοθεΐα και την φιλαδελφία. Η Έκκλησία μας, επειδή είναι στοργική μητέρα, μάς παιδαγωγεί. Και αν προσέξουμε τα γράμματα που διαβάζουμε τώρα στην Έκκλησία, αλλά και όλη την ασκητική παράδοσι της Έκκλησίας μας, κατά βάθος είναι μία άγωγή που δίνει η Έκκλησία στα παιδιά της, να ξεπεράσουν την φιλαυτία. Και αυτό τό πνεῦμα της ασκήσεως κατά της φιλαυτίας είχε και έχει ένστερνισθῆ ὁ Ὁρθόδοξος λαός μας. Τό βλέπουμε αυτό μέσα από τις παραδόσεις τοῦ λαοῦ μας, μέσα από την ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ του.

Βέβαια σήμερα τά χάνουμε αὐτά σιγά-σιγά, γιατί ἐκκοσμικεύομεθα, ἀλλά ὅσο ὁ λαός μας ἦταν Ὁρθόδοξος τά κρατοῦσε. Δέν ξέρω, ἂν θυμᾶστε, στά γραπτά τοῦ Μακρυγιάννη ἀναφέρεται, πῶς τοῦ ἔμαθαν οἱ γονεῖς του «ἀπό ἐνοῦ χρόνου παιδί» νά κάνη μετάνοι-

ες. Τοῦ ἔλεγαν: «Κάνε μετάνοιες νά πιάσης περδικό-
πουλα». Καί ἐκεῖνος ἔκανε μετάνοιες, γιά νά πιάση
τά περδικόπουλα. Τοῦ τά ἔφεραν οἱ γονεῖς του καί
τοῦ ἔλεγαν: «Γιά, ἔκαμες μετάνοιες καί τᾶπιασες». Καί
ἔτσι σιγά-σιγά ἔμαθε νά κάνη μετάνοιες²⁵. Καί
ἔφθασε νά λέη μετά, ὅτι ὑπῆρχε ἡμέρα πού ἔκανε καί
τρεις χιλιάδες μετάνοιες. Ἐνῶ ἦταν πληγωμένος στό
σῶμα του, μέγας πιά, ἔφθασε νά κάνη καί τρεις
χιλιάδες μετάνοιες. Ἄλλοτε γιά νά εὐχαριστήσῃ τόν
Θεό, ἄλλοτε νά τόν παρακαλέσῃ γιά τό Γένος, πού
περνοῦσε μεγάλες δυσκολίες²⁶. Φαίνεται στήν ζωή τοῦ
Μακρυγιάννη αὐτό τό ἀσκητικό πνεῦμα πού τόν διέ-
κρινε.

Τό ἴδιο καί ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός. Ἄν προσ-
έξουμε, θά δοῦμε ὅτι τό κήρυγμά του εἶναι μία πρόσ-
κλησι τῶν ἀνθρώπων νά ξεπεράσουν τήν φιλαυτία, νά
ζήσουν τήν ἀσκητική ζωή τῆς Ἐκκλησίας, μέσα στήν
ὁποία νικᾶται ἡ φιλαυτία.

Πρέπει βέβαια νά τονίσουμε, ὅτι ἡ φιλαυτία δέν εἶ-
ναι κάτι πού θά νικηθῇ ἀπό τήν μία ὥρα στήν ἄλλη.
Εἶναι τόσο βαθειά ἡ ἀρρώστια αὐτή ριζωμένη μέσα
μας, ὅπως ξέρούμε ὅλοι ἀπό τόν ἑαυτό μας, ὥστε πρέ-
πει σέ ὅλη τήν ζωή μας νά ἀγωνιζόμαστε κατά τῆς φι-
λαυτίας. Δέν μπορεῖ νά πῆ κανεῖς ὅτι “τώρα ξεπέρασα

25. Ἀπομνημονεύματα Μακρυγιάννη, ἔκδ. Χ. Καρδαμάκη, Ἀθήναι,
Παράρτημα πρῶτον, σελ. 467.

26. Βλ. Ὁράματα καί θάματα, Ἀθήνα 1989, σελ. 166, 214.

τήν φιλαυτία καί εἶμαι φιλόθεος καί φιλάδελφος”. Οἱ ρίζες εἶναι πολλές μέσα μας. Σάν τήν λερναία ὕδρα εἶναι. Ἐνα κεφάλι κόβουμε, δέκα βγαίνουν.

Γι’ αὐτό λοιπόν θέλει συνεχῆ ἀγώνα. Ἄλλωστε ὅλη ἡ ζωή μέσα στήν Ἐκκλησία δέν μᾶς βοηθάει στό θέμα αὐτό; Τά ἅγια Μυστήρια, οἱ προσευχές, οἱ Λειτουργίες, αὐτή ἡ προσευχή, τό «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ», πού λέμε στό Ἅγιον Ὅρος, καί θά λέτε ἀσφαλῶς καί ἐσεῖς ἐδῶ, δέν εἶναι ἕνας συνεχῆς ἀγώνας νά βγοῦμε ἀπό τό ἐγκεντρικό καί φίλαυτο κλείσιμο στόν ἑαυτό μας καί νά ἀνοιχθοῦμε πρὸς τόν Θεό καί τούς ἀδελφούς μας;

Ὅσο πιό πολύ μειώνεται ἡ φιλαυτία μέσα του, τόσο πιό πολύ ἐλεύθερος αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος καί ἐνώνεται μέ τόν Χριστό. Οἱ ἀγωνιζόμενοι Χριστιανοί ἔχουν τήν ἐμπειρία, ὅτι ὅσο περισσότερο ἀνοίγονται στόν Θεό, τόσο περισσότερο ὁ Θεός ἔρχεται μέσα τους. Καί αὐτό, γιατί ὁ Θεός σέβεται τήν ἐλευθερία μας. Ὅσο εἴμαστε γεμάτοι μέ τόν ἑαυτό μας καί μέ τήν φιλαυτία μας, πῶς θά μπῆ ὁ Θεός; Δέν ἔχει χῶρο νά μπῆ. Πρέπει νά ἀδειάσουμε, γιά νά μπῆ ὁ Θεός. Καί μέ αὐτό τόν ἀγώνα, νά ἀδειάσουμε ἀπό τά θελήματά μας καί ἀπό τά νοήματά μας, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Πέτρος ὁ Δαμασκηνός, ἀπό τήν αὐταρέσκειά μας, ἀπό τήν αὐτάρκειά μας, ἀπό τήν αὐτοπεποιθησί μας, ἀπό τήν αὐτοεμπιστοσύνη μας, καί νά παραδοθοῦμε στόν Θεό, ἔρχεται ὁ Θεός μέσα μας.

Μία μοναχή μου έξομολογήθηκε, ότι κάποτε ή Γερόντισσά της, στην όποία έκανε όλοθυμη και άδιάκριτη ύπακοή, τής είπε: “παιδί μου, μέ τήν ύπακοή σου μέ αναπαύεις”. Καί, τήν στιγμή πού τής είπε αυτό ή Γερόντισσα, αισθάνθηκε ότι όλος ό Θεός μπήκε μέσα της. Αυτό ήταν έμπειρία. Βλέπετε; Είχε άδειάσει όλο τον έαυτό της, όλο τό θέλημά της τό άτομικό και όλος ό Θεός μπήκε μέσα της.

Τό ίδιο έγινε και μέ ένα έργάτη χωρικό, από ένα χωριό κοντά στό Άγιον Όρος, ό όποίος εργαζόταν στό μοναστήρι μας ως ύλοτόμος. Κάποτε λοιπόν, πού περνούσα από τό δάσος τής Μονής, μέ χαιρέτησε και μου είπε: «Κάτσε, Γέροντα, νά σοῦ πῶ ένα μεγάλο θαῦμα πού μου έκαναν οί άγιοι Τεσσαράκοντα, νά δῆς πόσο θαυματουργοί είναι οί άγιοι Τεσσαράκοντα. Πονούσε τό πόδι μου χρόνια. Πήγαινα στους γιατρούς, στά νοσοκομεία, αλλά τίποτα δέν μου κάνανε. Καί έγώ, έπειδή αγαπῶ πολύ τούς άγιους Τεσσαράκοντα, πήγα στην πανήγυρι τους, στην Έκκλησία του χωριού μου. Έκει ήταν πολός κόσμος, γεμάτη ή Έκκλησία. Μόλις έφθασα στην Έκκλησία, αρχίζει νά μου πονᾷ πολύ τό πόδι. Τότε λοιπόν σκέφθηκα νά βγῶ έξω από τήν Έκκλησία νά ξεκουράσω τό πόδι μου. Αλλά μου είπε ό λογισμός: “Ο Ίούδας άφησε τήν θεία Εὐχαριστία και βγήκε έξω. Ίούδας θά γίνης και έσύ;”. “Θά μείνης μέσα, κι ᾶς πονᾷς”. Μετά από λίγο πονούσα πιό πολύ και σκέφθηκα νά καθήσω σέ μία καρέκλα νά

ξεκουράσω τό πόδι μου. Τότε όμως αντίκρισα τήν εικόνα τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα, τούς εἶδα νά παγώνουν μέσα στήν λίμνη καί εἶπα στόν ἑαυτό μου: “Αὐτοί ἔκαναν τόση ὑπομονή καί πάγωσαν γιά τόν Χριστό, καί ἐσύ δέν μπορείς νά σταθῆς ὄρθιος;”. “Θά σταθῆς ὄρθιος κι ἄς πεθάνῃς”. Ἐκείνη τήν ὥρα πού εἶπα αὐτό, ἤρθε ἕνα ρεῦμα, μέ περιέλουσε ἀπό τό κεφάλι καί πέρασε σ’ ὅλο τό σῶμα μου μέχρι τό πονεμένο πόδι μου. Ἀπό τότε ἔγινα καλά καί δέν ξαναπόνεσα. Βλέπετε, Γέροντα, πόσο θαυματουργοί εἶναι οἱ ἅγιοι Τεσσαράκοντα;». Αὐτός δέν εἶχε καμμία αἴσθησι ὅτι ἔκανε κάτι ἀξιόμισθο. Πίστευε ὅτι ἦταν θαῦμα τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα. Ὅμως βλέπουμε, πότε ἔγινε τό θαῦμα καί πότε ἤρθε ὁ Θεός μέσα του; Ὅταν ὁ ἴδιος ἄδειασε τελείως ἀπό τόν ἑαυτό του καί ἀπό τήν φιλαυτία του καί ἀποφάσισε νά πεθάνῃ χάριν τῆς ἀγάπης πρὸς τόν Θεό.

Ἡ ἐν Χριστῷ ἐλευθερία

Ἔτσι λοιπόν ὁ ἄνθρωπος φθάνει αὐτήν τήν ἐλευθερία καί ἐνώνεται μέ τόν Χριστό. Ἐνωμένος μέ τόν Χριστό συμμετέχει στήν ἐλευθερία τοῦ Θεοῦ. Δέν εἶναι ἀπλῶς ἐλεύθερος, ἀλλά εἶναι μέτοχος τῆς ἐλευθερίας τοῦ Θεοῦ. Διότι, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ζητᾷ τήν ἐλευθερία στόν ἑαυτό του καί ὄχι στόν Θεό –πού αὐτό κατά βάθος δέν εἶναι ἐλευθερία, εἶναι φιλαυτία–, δέν ὀδηγεῖται τελικά σ’ αὐτό πού λαχταρᾷ διά τῆς ἐλευθερίας, ἀλλά

στόν θάνατο τῆς ἐλευθερίας του. Ἐνῶ νομίζει ὅτι εἶναι ἐλεύθερος, τελικά ὑποδουλώνεται στόν ἑαυτό του, σέ μία δυναστεία τοῦ ἑαυτοῦ του ἄνευ προηγούμενου.

Γιά μᾶς λοιπόν τούς Χριστιανούς ἡ ἐλευθερία μας ποτέ δέν μπορεῖ νά περιοριστῆ στό κτιστό, γιατί τό κτιστό εἶναι φθαρτό, εἶναι θνητό, καί μία ἐλευθερία πού εἶναι φθαρτή καί θνητή δέν εἶναι ἀληθινή ἐλευθερία. Πηγή τῆς ἐλευθερίας μας εἶναι ἡ ἄκτιστη ἐλευθερία τοῦ Θεοῦ. Καί ὅταν ἡ δική μας κτιστή ἐλευθερία συναντᾶ καί ἐνώνεται μέ τήν ἄκτιστη ἐλευθερία τοῦ Θεοῦ καί μετέχει στήν ἄκτιστη ἐλευθερία τοῦ Θεοῦ, τότε πραγματικά ἐξασφαλίζεται καί δικαιώνεται. Ἄλλωστε τό εἶπε ὁ Κύριος: «Γνώσεσθε τήν ἀλήθειαν, καί ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς»²⁷ καί «Ἐγώ εἰμι ἡ ἀλήθεια»²⁸.

Ἄρα λοιπόν ὅταν γνωρίσουμε τήν ἀλήθεια, τόν Χριστό, τότε γνωρίζουμε καί τήν ἀληθινή ἐλευθερία. Ἡ ἔνωσίς μας πάλι μέ τόν Χριστό, ὁ ὁποῖος εἶναι καί ἡ ἀληθινή ἐλευθερία, γίνεται μέσα στήν Ἐκκλησία. Γι' αὐτό καί ἡ Ἐκκλησία εἶναι χῶρος ἐλευθερίας.

Θυμᾶμαι ἕνα γεροντάκι, μοναχό τῆς Μονῆς μας, τόν π. Αὐξέντιο, ὁ ὁποῖος ἐκοιμήθη πρό ἐτῶν, καί ὁ ὁποῖος ἦταν πολύ ἐνάρετος. Ὅσοι ἀξιωθήκαμε νά τόν γνωρίσουμε, μποροῦμε νά διαβεβαιώσουμε ὅτι ἐξεπλήρωσε ὅλες τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Δέν θυμόμαστε νά παρέβη

27. Ἰωάν. γ' 32.

28. Ἰωάν. ιδ' 6.

κάποια έντολή τοῦ Θεοῦ, οὔτε καί καμμία ὑποχρέωσι τοῦ μοναχικοῦ σχήματος. Λοιπόν, ὅταν γέρασε πολύ καί δέν μπορούσε νά στηριχθῆ στά πόδια του, τοῦ ἔλεγαν οἱ ἀδελφοί: “Πάτερ Αὐξέντιε, μή πηγαίνης στήν Ἐκκλησία. Τώρα πιά εἶσαι γεροντάκι, κουράζεσαι”. Καί ἀπαντοῦσε ὁ π. Αὐξέντιος: “Δέν εἶναι κατά Θεόν. Στήν Ἐκκλησία αἰσθάνομαι ἐλευθερία”.

Εἶχε μία ὑπαρξιακή ἐμπειρία ὁ π. Αὐξέντιος, ὅπως καί σέ πολλά ἄλλα πράγματα, ἀλλά καί σ’ αὐτό πού λέμε ἐδῶ, τοῦ μυστηρίου τῆς ἐλευθερίας. Ὅτι ἡ ἐλευθερία δέν εἶναι ἔξω ἀπό τήν Ἐκκλησία, εἶναι μέσα στήν Ἐκκλησία· «ὅπου τό Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ καί ἡ ἐλευθερία»²⁹. Ὁ Θεός χαρίζει τήν ἐλευθερία Του ὡς δῶρο. Στήν Ἐκκλησία του καινοποιεῖ τά πάντα. Μέσα στήν Ἐκκλησία ἔχει νικηθῆ ἡ φθορά, ἡ ἀμαρτία, ὁ θάνατος. Βασιλεύει ὁ Χριστός, καί ἄρα μόνο μέσα στήν Ἐκκλησία ὑπάρχει ἡ καινή ζωή τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι καί ἡ ἀληθινή ἐλευθερία. Καί αὐτό τό ζοῦσε ὁ π. Αὐξέντιος.

Ἡ ἐν Χριστῷ ἐλευθερία δέν εἶναι ἀτομική ἀνεξαρτησία, ἀλλά ἀγάπη καί κοινωνία προσώπων. Εἶναι λάθος νά ταυτίζουμε τήν ἐν Χριστῷ ἐλευθερία μέ τά ἀτομικά δικαιώματα ἢ τήν ἀτομική ἀνεξαρτησία. Ἡ ἀτομική ἀνεξαρτησία, πού ἀποκόπτει τόν ἕνα ἀπό τόν ἄλλο, εἶναι ὁ θάνατος τῆς ἐλευθερίας. Ἡ ἐλευθερία μας πάντοτε εἶναι σέ συνάρτησι μέ τόν Τριαδικό Θεό,

29. Πρβλ. Β΄ Κορ. γ΄ 17.

μέ τά πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος, καί τά πρόσωπα τῶν ἀδελφῶν μας. Στήν κοινωνία τῆς ἀγάπης. Γι' αὐτό καί μπορούμε νά ποῦμε ὅτι ἐλευθερία καί ἀγάπη εἶναι συνώνυμα. Τήν ὥρα πού ἀγαπᾶς εἶσαι ἐλεύθερος. Περιεχόμενο τῆς ἐλευθερίας εἶναι ἡ ἀγάπη. Εἶμαι ἐλεύθερος, ὅταν ἀγαπῶ, ὄχι ὅταν ἱκανοποιῶ τόν ἐγωϊσμό μου. Καί αὐτό νομίζω ὅτι εἶναι τό λάθος πού γίνεται σήμερα: ὅτι ἡ ἐλευθερία περιορίζεται· δέν τοποθετεῖται στήν ἀγάπη.

Ἔτσι ἐνεργοῦν ὅσοι προσπαθοῦν νά δικαιώσουν π.χ. τίς ἀμβλώσεις. Δέν ξέρω, ἄν ἀκούσατε αὐτό πού ἀπαιτοῦν οἱ φεμινίστριες: “τό σῶμα μας μᾶς ἀνήκει”. Δηλαδή ἐλευθερία εἶναι ἡ ἐγωϊστική μου ἱκανοποίησις. Δέν εἶναι ἡ ἀγάπη, δέν εἶναι ἡ προσφορά, δέν εἶναι ἡ θυσία. Εἶμαι ἐλεύθερος, ὅταν κάνω αὐτό πού ἱκανοποιεῖ τόν ἐγωϊσμό μου. Καί ὄχι εἶμαι ἐλεύθερος, ὅταν κάνω αὐτό πού ἀπαιτεῖ ἡ ἀγάπη καί θέλει ὁ Θεός. Διότι ὁ Θεός θέλει αὐτό πού θέλει ἡ ἀγάπη. Καί τελικά βλέπομε ὅτι, ἐνῶ τόσος λόγος γίνεται γιά ἀτομικά δικαιώματα καί γιά ἐλευθερία, ὅσο πᾶμε ὑποδουλωνόμαστε περισσότερο, καί στά πάθη μας καί γενικά σέ δομές ζωῆς, οἱ ὁποῖες κάθε ἄλλο παρά ἐλευθερώνουν τόν ἄνθρωπο.

Θά ἀναφέρουμε κάποια γνωρίσματα τῆς ἐν Χριστῶ ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου.

α) Ἐλευθερία ἀπό τό σαρκικό φρόνημα

Ὁ ἄνθρωπος μέσα στήν Ἐκκλησία μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ καί τόν ἀγῶνα του ἐλευθερώνεται ἀπό τό σαρκικό του φρόνημα. Ἀγωνίζεται νά μή τόν κυριεύη τό σαρκικό του φρόνημα. Καί ἐκεῖ ἀποβλέπει ἡ ἐγκράτεια τῶν Χριστιανῶν, ἡ συζυγική πίστις τῶν ἐγγάμων καί ἡ παρθενία τῶν μοναχῶν. Νά ἐλευθερωθοῦν ἀκόμη καί ἀπό αὐτή τήν ἀναγκαιότητα, πού ἐπιβάλλει τό γενετήσιο ἔνστικτο. Εἶναι χάρις τοῦ Θεοῦ αὐτό. Εἶναι ὅμως καί ἐλευθερία γιά τόν ἄνθρωπο. Ἐνῶ, βλέπετε, σήμερα στήν ἐποχή μας, πόσο τό ἔνστικτο αὐτό ἔχει θεοποιηθῆ ἀπό τούς ἀνθρώπους καί πόσο ὑποδουλωμένοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι σ' αὐτό, χωρίς νά μποροῦν τελικά καί νά τό χαροῦν, διότι τό ζοῦν μέσα στόν ἐγωϊσμό, καί φυσικά μέσα στόν ἐγωϊσμό ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά χαρῆ τίποτε. Ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία ἔχει τό μυστήριο τοῦ Γάμου –καί εἶδατε τί ὠραίες εὐχές ἔχει ἡ ἀκολουθία τοῦ Γάμου–, ὅπου ἡ ἀγάπη καί ἡ προσφορά τοῦ ἐνός ἀνθρώπου στόν ἄλλο, καταξιώνει καί ἀναπαύει τούς συζύγους.

β) Ἐλευθερία ἀπό τήν φυσική ἀναγκαιότητα

Οἱ ἐν Χριστῷ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι δέν πιέζονται ἀπό τήν φυσική ἀναγκαιότητα.

Αὐτό τό πρόσεξα ἐφέτος ιδιαίτερα στό Τριήμερο. Στό Ἅγιον Ὄρος, ὅπως ξέρετε, οἱ Πατέρες, ὅσοι βέβαια ἔχουν εὐλογία –διότι ὅσοι ἔχουν σοβαρά προβλήματα

υγείας δέν ἔχουν εὐλογία– κρατᾶνε τίς τρεῖς πρῶτες ἡμέρες τῆς Σαρακοστῆς, Καθαρά Δευτέρα, Καθαρά Τρίτη καί Καθαρά Τετάρτη, τελεία ἀσιτία, οὔτε νερό. Εἶναι βέβαια ἕνα ἀγώνισμα. Καί ἀγώνισμα γιά ἀνθρώπους πού δέν εἶναι καί καλοταϊσμένοι ἀπό τίς προηγούμενες ἡμέρες, ἀλλά ἔχουν περάσει ἀσκητική ζωή· κάνουν καί μετάνοιες καί ἔχουν καί ὄλο τόν ὑπόλοιπο ἀγῶνα. Λοιπόν πρόσεξα μέ τί ἐλευθερία οἱ μοναχοί κρατοῦσαν τό Τριήμερο καί πῶς ὑπερέβαιναν τήν ἀνάγκη τοῦ σώματος, νά φάη, νά πιῇ λίγο νερό. Καί αὐτό δέν τό ἔκαναν μέ μία διάθεσι γιόγκα, ἀλλά τό ἔκαναν μέ μία διάθεσι ἀγάπης πρὸς τόν Θεό.

Ἔχουμε ἕνα γεροντάκι στό μοναστήρι μας, τόν π. Ἡσύχιο. Εἶναι 95 ἐτῶν. Ἄν δῆτε τά πόδια του, εἶναι μαρτυρικά. Ἀπό τά χρόνια, ἀπό τήν ἄσκησι, τήν ὀρθοστασία, τά πόδια του εἶναι σάν νά τά ἔχῃς χτυπήσει μέ μπαλτάδες, τρέχουν κιόλας. Ἄν δέν τά δέσουμε, δέν μπορεῖ νά σταθῇ. Ὁ π. Ἡσύχιος παρ' ὅλα αὐτά στέκεται ὀρθιος στήν Ἐκκλησία καί δέν ἀφήνει τόν ἀγῶνα. Λοιπόν τοῦ λέω, τήν παραμονή τοῦ Τριημέρου: “Πάτερ Ἡσύχιε, θά κρατήσης;”. “Σάν δύσκολα τά βλέπω τά πράγματα”, ἀπαντᾷ, γιατί ἔχει ἐξασθενήσει πολύ, “θά δοῦμε, ἔχει ὁ Θεός”. Καί ἀρχίζει καί τό κρατάει –τό ἔχει κρατήσει ὅλα τά χρόνια τῆς ζωῆς του βέβαια–. Λοιπόν κατά τήν Δευτέρα τό βράδυ, τόν ρωτῶ: “Πάτερ Ἡσύχιε, πῶς πᾶς;”. “Ἐ! Μέχρι τώρα καλά. Θά δοῦμε αὔριο, ἄν ὁ ἅγιος Νικόλαος βοηθήσῃ”. Τήν

Τρίτη: “Πάτερ Ἡσύχιε, πῶς πᾶς;”. “Ἐ! Μέχρι τώρα καλά. Θά δοῦμε –δέν ἐμπιστευόταν στον ἑαυτό του–, ἄν ὁ ἅγιος Νικόλαος βοηθήσῃ”. Καί κράτησε. Καί κοινώ-
νησε μετά. Μετά πού τελείωσε τό Τριήμερο καί βγαί-
ναμε ἀπό τήν Ἐκκλησία, ἀφοῦ εἶχαμε κοινωνήσει, τοῦ
λέω: “Πάτερ Ἡσύχιε, δόξα τῷ Θεῷ, κράτησες”. Ἦταν
κι ἄλλοι Πατέρες ἐκεῖ. Ἀπαντᾷ: “Ἐ! Ἄς μή μιᾶμε γι’
αὐτά τά θέματα”. Σάν νά μή εἶχε κάνει τίποτα.

Εὐχαρίστησα τόν Θεό, γιατί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί
τό ξεπέρασμα τῆς φιλαυτίας κάνει τόν ἄνθρωπο ἐλεύ-
θερο ἀκόμη καί ἀπό τίς στοιχειώδεις βιολογικές του
ἀνάγκες, ὅπως εἶναι ἡ πείνα καί ἡ δίψα.

γ) Ἐλευθερία ἀπό τόν θάνατο

Ἡ ἐν Χριστῷ ἐλευθερία, ἀφοῦ εἶναι συμμετοχή στήν
ζωή τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ, ἐλευθερώνει καί ἀπό τόν
φυσικό φόβο τοῦ θανάτου. Νομίζω ὅτι εἶναι καλό νά μή
μιᾶμε μέ ιδέες, νά μιᾶμε παρουσιάζοντας πρόσωπα,
ἀνθρώπους πού ἔχουν ἀγωνισθῆ καί ἔχουν βιώσει,
ἔχουν ξεπεράσει τήν φιλαυτία καί ἔχουν φθάσει τήν
ἀληθινή ἐλευθερία. Ἄλλωστε καί ἐγώ ὡς Ἄγιορείτης,
τί νά σᾶς πῶ; Πιστεύω ὅτι τέτοια περιμένετε νά ἀκού-
σετε ἀπό μένα.

Ὁ π. Ἀρσένιος εἶναι ἕνας χαριτωμένος μοναχός, ὁ
ὁποῖος ἔχει προχωρήσει πολύ στήν πνευματική ζωή καί
ἔχει πολύ ἀγάπη πρὸς τόν Θεό καί τούς ἀνθρώπους.
Ἔχει τελεία εἰρήνη στήν ψυχή του, ἡ ὁποία ἀκτινο-

βολει. Δέν είναι πολύ μεγάλος, είναι κάπου 73 ἐτῶν. Ἐπειδὴ πάσχει ἡ καρδιά του, περιμένει τὸν θάνατο. Τό ξέρει ὅτι μπορεῖ νά πεθάνη ἀπὸ στιγμὴ σέ στιγμὴ, ἀλλὰ εἶναι πασίχαρος. Πῆγα νά τὸν δῶ πρὶν φύγω. Ἐξομολογήθηκε καὶ μοῦ λέει: “Γέροντα, ἡ ψυχὴ ἔχει μία χαρὰ τώρα πού θά φύγη!” Σάν νά ἐπρόκειτο νά τοῦ συμβῆ τὸ μεγαλύτερο καλό. Καὶ αὐτό ἦταν ὅτι θά φύγη. Ναί. Ἐλευθερία ἀπὸ τὸν θάνατο. Ἐδόξασα τὸν Θεό. Βέβαια εἶναι καὶ ἄλλοι. Ἀλλὰ τό ἔζησα αὐτό μέ τὸν π. Ἀρσένιο πρόσφατα.

Σᾶς τό λέω, νά δῆτε, πῶς μέ τὴν Χάρι τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος μέσα στὴν Ἐκκλησία προχωρεῖ σέ μία τέτοια ἐλευθερία, πού εἶναι ἐλευθερία ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν θάνατο.

δ) Ἐλευθερία ἀπὸ τὴν κοσμικότητα

Μέσα στὴν Ἐκκλησία ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν χλιδὴ, τὴν ματαιότητα, τὴν ματαιοδοξία, τὴν κοινωνικὴ προβολή καὶ ὅλα τὰ παρεμφερῆ, πού συνιστοῦν τὸ κοσμικὸ φρόνημα.

Εἶναι γνωστό πῶς ἡ μόδα ὑποδουλώνει τοὺς ἀνθρώπους, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὥστε πολλοὶ νά μὴ τολμοῦν νά τὴν παραβοῦν, ἔστω καὶ ἂν ἀντίκειται στίς ἀρχές τους.

Μορφές φιλαυτίας

Θά ήθελα νά σᾶς ἀναφέρω κάποιες σκέψεις μου γιά τούς διαφόρους τρόπους, μέ τούς ὁποίους ἐκδηλώνεται ἡ φιλαυτία μας στήν καθημερινή ζωή.

Προηγουμένως ὅμως πρέπει νά προσθέσω καί τοῦτο, ὅτι ἡ φιλαυτία δέν εἶναι μόνον ἡ ἀρρώστια ἡ δική μας ἡ προσωπική, ἀλλά εἶναι καί ἡ ἀρρώστια τοῦ πολιτισμοῦ μας. Νομίζω, ὅτι ἕνας λόγος πού ὁ πολιτισμός μας τελικά ὀδηγεῖται στό ἀδιέξοδο εἶναι ὅτι εἶναι ἕνας πολιτισμός πού βασίζεται στήν φιλαυτία καί ὄχι στήν ἀγάπη. Καί φυσικά ἕνας πολιτισμός πού βασίζεται στήν φιλαυτία, μπορεῖ ποτέ νά ἐλευθερώσει τούς ἀνθρώπους καί νά τούς δώσει τήν χαρά νά ζήσουν μία ἀληθινή ζωή;

Ἡ οἰκογένεια γιατί ἀποτυγχάνει σήμερα; Διότι ξεκινοῦν οἱ ἄνθρωποι χωρίς ταπεινώσι καί ἀγάπη. Καί πῶς εἶναι δυνατόν νά μή ὀδηγηθῆ στό ἀδιέξοδο μία οἰκογένεια πού ξεκινᾷ μέ τήν φιλαυτία;

α) Μορφές φιλαυτίας στούς ἐν τῷ κόσμῳ Χριστιανούς

Ἀναφέρω ἐδῶ μερικές ὄψεις τῆς φιλαυτίας.

Ὁ φίλαυτος εἶναι αὐτάρκης. Δέν πιστεύει στόν Θεό καί δέν ἀναφέρεται σ' Αὐτόν, διότι πιστεύει στόν ἑαυτό του· δέν τοῦ χρειάζεται ὁ Θεός.

Ὁ φίλαυτος εἶναι ὀκνηρός καί ἀπρόθυμος στόν πνευματικό ἀγῶνα.

Χρησιμοποιεῖ τόν ἄλλο ἄνθρωπο ὡς ἀντικείμενο, βλέποντάς τον σαρκικά.

Ἄδικεῖ τούς συνανθρώπους του, λόγω φιλαργυρίας καί ἀπληστίας. Αἰσχροκερδεῖ εἰς βάρος των, εἴτε ἐργαζόμενος πλημμελῶς, γιά ἐργασία γιά τήν ὁποία ἀμείβεται, εἴτε ἐκμεταλλευόμενος τούς ἐργαζομένους, ἄν εἶναι ἐργοδότης.

Ὁ φίλαυτος συμπεριφέρεται ἐγωῖστικά στήν οἰκογένειά του. Σκέπτεται τί θά πάρη καί ὄχι τί θά δώση. Δέν ὑπομένει τίς ἀδυναμίες τοῦ συντρόφου τῆς ζωῆς του ἢ τῶν συγγενῶν του. Ἐγκαταλείπει τόν σύντροφο τῆς ζωῆς του, καί τά παιδιά του ἀκόμη, χάριν μιᾶς ἄλλης ἐρωτικῆς σχέσεως.

Τά διαζύγια, ἡ ὀλιγοτεκνία, ἡ ἐγκατάλειψις τῶν παιδιῶν ἀπό τούς γονεῖς, ἡ ἐγκατάλειψις τῶν γονέων ἀπό τά παιδιά, ἡ ἔλλειψις σεβασμοῦ σέ γέροντες, ἀναπήρους καί ἐγκύους, τί ἄλλο εἶναι παρά ἐκφράσεις φιλαυτίας;

Ὁ φίλαυτος ἀδιαφορεῖ γιά τήν ἡσυχία καί ἀσφάλεια τῶν συνανθρώπων του. Ἀνοίγει τήν τηλεόρασι ἢ τό ραδιόφωνο καί δέν τόν ἐνδιαφέρει ἄν ὁ διπλανός του ὑποφέρη ἀπό τόν θόρυβο. Αὐτό πού τόν ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ ἐγωιστική ἱκανοποίησίς του. Ἄλλος παίρνει τό αὐτοκίνητό του καί τρέχει μέ ἰλιγγιώδη ταχύτητα καί δέν τόν ἐνδιαφέρει πόσους θά σκοτώση στόν δρόμο.

Προσφορά ἀνηθίκων καί ἐγκληματικῶν θεαμάτων προβάλλουν τέτοια ἔργα γιά νά κερδίσουν, ἀδιαφο-

ρώντας για τό τί καταστροφή κάνουν στόν κόσμο καί στην νεολαία. Ἡ διάδοσις τῶν ναρκωτικῶν. Ἡ ἀνοικοδόμησις ἀπανθρώπων πόλεων χάριν κέρδους· οἱ πόλεις πού φτιάχνουμε εἶναι καταστρεπτικές για τήν υἰγεία, ἰδίως τῶν παιδιῶν μας. Οἱ διαφημίσεις· προσπαθοῦν μέ ψυχοτεχνικούς τρόπους νά ὑποβάλουν τούς ἀνθρώπους, νά τούς ἀναγκάσουν νά πάρουν τά προϊόντα πού θέλουν· μία ἀσέβεια πρὸς τόν ἄνθρωπο· φιλαυτία καί αὐτή. Ἡ ἐπιβολή στόν λαό τοῦ ἀθεϊσμοῦ· ὅταν ἔρχονται οἱ ἡγέτες τοῦ λαοῦ πού προσπαθοῦν νά ἐπιβάλουν τήν ἀθεΐα, ἐπειδή ἔχουν μία ἀθεϊστική ἰδεολογία, καί νά βάλουν τόν λαό στά μέτρα τους· φιλαυτία, ἔλλειψις σεβασμοῦ στόν ἄνθρωπο· θέλουν νά ὀδηγήσουν τόν λαό ἐκεῖ πού αὐτοί θέλουν καί ὄχι ἐκεῖ πού εἶναι προορισμένος νά ὀδηγηθῆ ἀπό τόν Θεό.

Αὐτά εἶναι μερικά ἀπό τά στοιχεῖα τῆς φιλαυτίας, πού βλέπουμε στην καθημερινή μας ζωή.

β) Μορφές φιλαυτίας στους μοναχούς

Ἀλλά καί σέ μᾶς τούς μοναχούς ἐμφανίζεται ἡ φιλαυτία μέ πολλές μορφές. Γι' αὐτό καί μέσα στόν μοναχικό ἀγῶνα τῆς καθάρσεώς μας ἀπό τά πάθη πρέπει νά εἶναι ἀδιάκοπη ἡ προσπάθεια για τήν ἀπαλλαγὴ μας ἀπό τήν μητέρα τῶν παθῶν, τήν φιλαυτία.

Παραθέτω κάποιες μορφές φιλαυτίας, πού ἐμφανίζονται κυρίως μεταξύ τῶν μοναχῶν.

Τό ἴδιον θέλημα, ἀνυπακοή στόν Γέροντα καί στούς ὑπευθύνους τῶν διακονημάτων, π.χ. τόν Τυπικάρη. Ἀπόκριψις λογισμῶν ἀπό τόν Γέροντα. Αὐτοδιοικήσις, ἀκόμη καί στά πνευματικά. Ἐλλιπής ἐπιτέλεσις τοῦ διακονήματος (φυγοπονία) καί ἀποφυγή συμμετοχῆς στίς παγκοινιές. Ἐνασχόλησις μέ ἀσχολίες τῆς ἰδίας μας ἀρεσκείας. Ἀποφυγή προσευχῆς καί ἀσκητικῶν κόπων (πρωϊνό ξύπνημα καί κανῶν). Ἀναζήτησις σαρκικῶν ἀπολαύσεων καί ἀναπαύσεων, ὅπως φιλοκοσμία, γαστριμαργία, πολυκτημοσύνη, ἰδιορρυθμία στά φαγητά. Μερική φιλία. Κενοδοξία, ματαιοδοξία. Ψάλτομανία. Ἀργολογία, πολυλογία. Φιλαργυρία. Κατάκρισις. Πλάνη. Ὀλιγοπιστία. Μεμψιμοιρία. Ψιθυρισμοί. Παράπωνα, ὅτι ὅλοι μοῦ πταίου. Ζήλεια, φθόνος. Φιλοδοξία, φιλαρχία.

Ἐπίλογος

Ὁ μακαριστός καί ἅγιος Γέροντας π. Εὐσέβιος Βίττης ἐπισημαίνει σέ ὁμιλία του τόν κίνδυνο νά νομίζουμε ὅτι ἐμφορούμεθα ἀπό φιλοθεΐα καί φιλαδελφία, στήν πραγματικότητα ὅμως νά ὑποκρύπτεται μέσα μας ἰδιοτέλεια καί ἐγωϊσμός. Γράφει ὁ π. Εὐσέβιος: «Μπορεῖ νά ἀναζητοῦμε τή δική μας συναισθηματική εὐφορία καί μία συγκινησιακή ἔκσταση, μιά εὐχαρίστηση προσωπική μόνο μέσω τῆς ἀγάπης, πράγμα, πού ἄλλοι θά ἐπεδίωκαν μέ ἄλλα μέσα. Καί τό ἐρώτημα εἶναι: κάνουμε τά ἔργα τῆς ἀγάπης καί γενικά

ἀγαποῦμε, γιὰ νά ἱκανοποιοῦμε τόν ἑαυτό μας μέ τό εὐάρεστο συναίσθημα, πού αὐτή δημιουργεῖ, καί αὐτό θέλουμε μόνο καί ὄχι τή χαρά καί τήν εὐτυχία τοῦ ἄλλου; Καί μπορεῖ ἔτσι νά κάνουμε τό ἔργο τῆς ἀγάπης π.χ. μόνο γιὰ νά ἀκοῦμε εὐχαριστίες, γιὰ νά μᾶς ἀναγνωρίζουν ὡς εὐεργέτες, γιὰ νά κάνουν λόγο γιὰ μᾶς, καί νά ἀποφεύγουμε δύσκολες περιπτώσεις ἀγάπης καί κόπους καί θυσίες, πού δέν πρόκειται νά ἀναγνωρισθοῦν. Γι' αὐτό πρέπει νά μάθουμε καί νά κάνουμε φρόνημά μας, πώς τό κύριο χαρακτηριστικό τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ αὐτοληημοσύνη καί τό “μή ζητεῖν τά ἑαυτῆς”. Γι' αὐτό ἄλλωστε συνιστᾷ ὁ Κύριος τό “μή γνώτω ἡ ἄριστερά (μας) τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ” μας καί τήν ὅσο γίνεται μέ περισσότερη ἐπιμέλεια “ἐν τῷ κρυπτῷ” διενέργειά της»³⁰.

Παράδειγμα τελείας καί ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης μᾶς ἔδωσε ὁ Κύριος, ὁ ὁποῖος «οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλά καθῶς γέγραπται, οἱ ὄνειδισμοί τῶν ὄνειδιζόντων σε ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ»³¹. Γι' αὐτό καί «ὀφείλομεν... ἡμεῖς οἱ δυνατοί τά ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καί μή ἑαυτοῖς ἀρεσκείν» καί «ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τό ἀγαθόν πρός οἰκοδομήν»³². Μᾶς παραγγέλλει δηλαδή ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ, μιμούμενοι

30. Ἐμεῖς καί ἡ ἀγάπη μας, ἔκδ. «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», σελ. 7

31. Ρωμ. ιε' 3.

32. Ρωμ. ιε' 1-2.

τόν Σωτήρα μας, νά μή κάνουμε αὐτό πού ἄρέσει σέ
μας ἀλλά ὅ,τι ἄρέσει καί οἰκοδομεῖ τόν ἀδελφό μας.

Τό ἴδιο πνεῦμα ἀπηγεῖ καί ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου
πρός Κορινθίους: «μηδεῖς τό ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλά τό
τοῦ ἑτέρου ἕκαστος»³³.

Τήν διδασκαλία αὐτή τῆς Καινῆς Διαθήκης συνοψί-
ζει τό Πατερικό λόγοιο: «Ἄνέπαυσε τόν ἀδελφόν σου,
ἀνέπαυσε Κύριον τόν Θεόν σου». Κάθε φορά πού
προσπαθοῦμε νά μή ἀναπαύωμε τόν ἑαυτό μας, ὅταν
τό ἀπαιτῆ ἡ ἀνάπαυσις τοῦ ἀδελφοῦ μας, ὑπερβαίνου-
με τήν φιλαυτία μας καί βιώνουμε τήν φιλαδελφία.
Αὐτό ἔκαναν κατά μίμησιν τοῦ Κυρίου ὅλοι οἱ Ἅγιοι
τῆς πίστεώς μας. Κάθε φορά πού καί ἐμεῖς θά ἐφαρμό-
ζουμε τό πατερικό αὐτό λόγοιο, θά ἐλευθερωνόμαστε
ἀπό τήν φιλαυτία μας καί, ἀναπαύοντες τούς ἀδελφούς
μας, θά ἀναπαύουμε τόν Θεόν.

33. Α΄ Κορινθ. ι΄ 24.

† ΜΟΝΑΧΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΣ
ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ

Ἀρχιμανδρίτου Γεωργίου
Καθηγουμένου Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου

«Τά μωρά τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ, καί τά ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός ἵνα καταισχύνῃ τά ἰσχυρά, καί τά ἀγενῆ τοῦ κόσμου καί τά ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, καί τά μὴ ὄντα, ἵνα τά ὄντα καταργήσῃ, ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ» (Α΄ Κορ. α΄ 27-29).

Μεταξύ αὐτῶν τῶν κατὰ κόσμον μωρῶν, ἀγενῶν, μὴ ὄντων, ἀνήκει καί ὁ μακαριστός ἀδελφός μας π. Διονύσιος.

Ὅλοι τόν ζήσαμε ἐπὶ 33 χρόνια, καί διαπιστώσαμε ὅτι οἱ λόγοι αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἐπληρώθησαν στό πρόσωπό του.

Ἡ μακρά καί ὀδυνηρά ἀσθένειά του, ἡ ὑπομονή του, ἡ ὑποταγή του στό θέλημα τοῦ Θεοῦ, τό ἀγόγγυστον καί ἀδιαμαρτύρητον εἰς τοὺς πόνους του, ἡ ἀφοβία του στόν θάνατο, ἡ προσδοκία καί ἡ πίστις του στήν αἰώνιο ζωή, τόν ἀπέδειξαν σοφόν κατὰ Θεόν, εὐγενῆ κατὰ

Θεόν καί ὄντα καί ἔνδοξον κατά Θεόν. Ἔτσι ἐμωράνθησαν οἱ δεινοί συζητηταί, οἱ θαυμάζοντες τά κοσμικά προσόντα τῶν ἀνθρώπων καί ἀδυνατοῦντες νά ἴδουν τήν μυστικήν ἀρετήν τῶν ἀγωνιζομένων πιστῶν ψυχῶν καί τήν καλήν ἀλλοίωσιν, τήν ὁποίαν ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ ἐνεργεῖ εἰς αὐτάς.

Μποροῦμε νά εἰποῦμε ὅτι ὅλη ἡ ζωή τοῦ π. Διονυσίου, τοῦ σιωπῶντος, τοῦ φιλοτίμως διακονοῦντος τούς προσκυνητάς καί ὑπομένοντος τάς δοκιμασίας τοῦ βίου, ὑπῆρξε τό εὐγλωττότερον κήρυγμα καί ἡ καλλιτέρα ἔμπρακτος ἀπόδειξις, ὅτι ὅσα ἐπαγγέλλεται τό μοναχικόν ἐπάγγελμα εἶναι καί σήμερον ἐφαρμοσίμα. Ἔδωσε ἐξετάσεις καί ἀρίστευσε.

Εὐχαριστοῦμε τόν Θεόν, διότι ἤδη ὁ ἀθλητής κατέπαυσε ἐκ τῶν κόπων του, ἀναπαύεται ἐν Κυρίῳ καί ἀναμένει τήν κοινήν Ἀνάστασιν, διὰ νά λάβῃ πλήρη τόν μισθόν τῶν πιστῶν καί φρονίμων οἰκονόμων.

Σέ εὐχαριστοῦμε, ὀσιώτατε πάτερ Διονύσιε, γιά τό παράδειγμα πού μᾶς ἔδωσες, γιατί ἐβίωσες τό Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, γιατί μᾶς ἐδίδαξες νά ἐλπίζωμε στόν Ἅγιον Τριαδικόν Θεόν καί νά ποθοῦμε ὑπέρ πᾶν ἄλλο τήν ἐρχομένην Βασιλείαν Του.

Ἀλλά προσωπικῶς καί ἐγώ, ὡς Γέροντάς σου, σέ εὐχαριστῶ ἐκ βάθους καρδίας. Σοῦ εὐχομαι καλόν Παράδεισο.

26 Αὐγούστου 2010

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ

Ὁ ρόλος τοῦ Πάπα τῆς Ρώμης κατά τήν πρώτη χιλιετία

Ὁ θεολογικός Διάλογος Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν ἔχει ἐστιασθῆ στό κρίσιμο ἐρώτημα: «Ποιός ἦταν ὁ ρόλος τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης κατά τήν πρώτη χιλιετία;». Εἶχε δηλαδή ὁ Πάπας πρωτεῖο ἐφ' ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, καί τί εἶδους ἦταν αὐτό; Πρόκειται γιά ἓνα θέμα πού τέθηκε μέ τό Κείμενο τῆς Ραβέννας (2007), συζητήθηκε κατά τήν ΙΑ' Συνέλευσι τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου στήν Κύπρο (Ὀκτώβριος 2009) καί συνεχίσθηκε στήν Βιέννη αὐτές τίς ἡμέρες (20-27 Σεπτεμβρίου 2010). Γιά τό ζήτημα αὐτό ἔχουν γραφῆ πολλά ἀξιόλογα κείμενα. Λόγω μάλιστα τῆς ἰδιαίτερης σημασίας τοῦ τρόπου χειρισμοῦ του ἀπό τούς ἐκπροσώπους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος ἔλαβε θέσιν μέ τήν ἱστορική ἀπόφασί της (Ὀκτώβριος 2009) νά ὀρίζη αὐτή ἡ ἴδια τίς κατευθύνσεις πού θά ἀκολουθοῦν οἱ ἐκπρόσωποί της στόν Διάλογο καί νά ἐνημερώνεται γιά κάθε βῆμα του. Ἔτσι θά ἀποφεύγεται ἡ πλημμυρῆς διαχειρίσις τῶν σοβαρῶν αὐτῶν δογμα-

τικῶν ζητημάτων ἀπό τίς ἴδιες πάντοτε ὀλιγομελεῖς ἐπιτροπές καί ἀπό κάποιους «εἰδικούς τοῦ οἰκουμηνισμοῦ» ἐρήμην τῆς Ἱεραρχίας.

Ἡ Ἱερά Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους σέ εἰδική ἀνακοίνωσί της (22 Σεπτεμβρίου/5 Ὀκτωβρίου 2009) εἶχε ἐκφράσει «τὴν ἔντονον ἀνησυχίαν καί τόν προβληματισμόν αὐτῆς, διότι συζητεῖται τό Παπικόν Πρωτεῖον, πρὶν ἀκόμη ὁ Παπισμός ἀποβάλλῃ τὰ αἰρετικά του δόγματα καί τόν κοσμικόν του χαρακτήρα (Κράτος τοῦ Βατικανοῦ)», καί εἶχε παρατηρήσει ὅτι «ἡ μόνη προϋπόθεσις γιὰ νά συζητηθῇ τό θέμα τοῦ Πρωτείου εἶναι ἡ ἐπάνοδος τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν στήν Ὁρθόδοξο Πίστι καί στό συνοδικό πολίτευμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καί ὄχι ἡ “ἐνότης ἐν τῇ ποικιλίᾳ” τῶν δογματικῶν».

Συμβολή στήν ἀντιμετώπισι τοῦ ἐνδεχομένου, νά ἀναγνωρισθῇ στόν Πάπα τῆς Ρώμης ἓνα παγκόσμιο πρωτεῖο πλὴν τῶν κανονικῶς ἀνεγνωρισμένων πρεσβειῶν τιμῆς, καί μάλιστα ἐν ὅσῳ δέν ἔχει ἐπανέλθει στήν Ὁρθόδοξο Πίστι, ἀποτελοῦν τό ἄρθρο τοῦ σεβαστοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας: «Περί τὴν ἀναγνώρισιν παγκοσμίου πρωτείου στόν Πάπα τῆς Ρώμης κατὰ τὴν πρώτη χιλιετία» (22 Σεπτεμβρίου 2009) καί ἡ εἰσήγησις ἀδελφοῦ αὐτῆς στήν Θεολογική Ἡμερίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς (28 Ἀπριλίου 2010) μέ τίτλο: «Τά πρεσβεῖα τιμῆς καί ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν πρώτη χιλιετία». Κεντρικό μήνυμα

καί τῶν δύο αὐτῶν κειμένων εἶναι ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀνεγνώριζε στόν ἐπίσκοπο Ρώμης, τότε πού ἦταν Ὁρθόδοξος, μόνον τά κανονικά πρεσβεῖα τιμῆς καί οὐδέν πλέον. Ὅποιαδήποτε μεθόδευσις γιά ἀπονομή κάποιου παγκοσμίου πρωτείου στόν Πάπα σήμερα, ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ὁ παπισμός, εἶναι ἀνεπίτρεπτη.

Παρενέργειες τῶν θεολογικῶν διαλόγων

Ἡ ἐφαρμογή μερικῆς μυστηριακῆς κοινωνίας μέ τούς Ἀντιχαλκηδόνιους εἶναι ἕνα σοβαρό θεολογικό, κανονικό καί ἐκκλησιαστικό ἀτόπημα, βασιζόμενο στίς λανθασμένες θεολογικές προτάσεις τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ περατωθέντος θεολογικοῦ Διαλόγου Ὁρθοδόξων καί Ἀντιχαλκηδονίων. Οἱ διαβεβαιώσεις ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων, ὅτι οἱ ἀποφάσεις καί οἱ προτάσεις τῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς πού διεκπεραίωσε τόν Διάλογο δέν θά ἔχουν πρακτικά ἀποτελέσματα πρὶν ἀπό τήν ἐπικύρωσί τους ἀπό τήν πανορθόδοξο Σύνοδο, δέν τηροῦνται. Στό Πατριαρχεῖο Ἀντιοχείας ἐφαρμόζεται ἤδη ἀπό τό 1991 προωθημένη μυστηριακή κοινωνία. Πρόσφατες ὁμως πληροφορίες γιά προώθησι τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας μέ τούς Ἀντιχαλκηδόνιους στήν Ἀμερική καθιστοῦν γενικώτερο τό πρόβλημα. Σέ βιβλίο πού ἐξέδωσε ἡ Μικτή Ἐπιτροπή Ὁρθοδόξων καί ἀντιχαλκηδονίων ἐκκλησιῶν τῆς Ἀμερικῆς (τῆς S.C.O.B.A. καί τῆς S.C.O.O.C.), ἡ ὁποία ἀπό τό 2000 δραστηριοποιεῖται

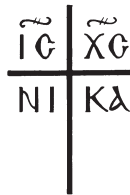
γιά τήν προώθησι τῆς ἐνώσεως Ὁρθοδόξων καί Ἀντι-
χαλκηδονίων, περιλαμβάνονται τά ἀκόλουθα ἀνησυ-
χητικά: «Τά μέλη ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν πρέπει
νά ἐνθαρρύνωνται νά εἶναι παρόντα στήν Θεία Λει-
τουργία καί στά ἄλλα Μυστήρια στίς ἐνορίες τῆς
ἄλλης παραδόσεως. Αὐτή ἡ πρακτική δίνει τήν εὐ-
καιρία νά συμπροσεύχωνται καί νά ἐκτιμῶν τίς λει-
τουργικές παραδόσεις τοῦ ἄλλου. Λόγω τῆς τυπικῆς
διαιρέσεως μεταξύ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί
τῶν Ἀνατολικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὑπάρχει μία
τυπική διακοπή τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας. Αὐτό ση-
μαίνει π.χ. ὅτι οἱ κληρικοί καί οἱ πιστοί τῆς Ὁρθοδό-
ξου Ἐκκλησίας δέν μποροῦν κανονικά νά λαμβάνουν
τήν Θεία Εὐχαριστία καί τά ἄλλα Μυστήρια σέ μία
ἐνορία τῶν Ἀνατολικῶν Ὁρθοδόξων. Κατά κανόνα ἰ-
σχύει ἐπίσης καί τό ἀντίστροφο. Αὐτή εἶναι ἡ τραγι-
κή συνέπεια τῆς διαιρέσεως τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὅμως
πάντοτε ὑπάρχουν ἐξαιρέσεις αὐτῆς τῆς πρακτικῆς
σέ περιπτώσεις σοβαρῆς ποιμαντικῆς ἀνάγκης. Πρα-
γματικά, ἡ ἰδιάζουσα σχέσις πού ὑπάρχει μεταξύ τῶν
Ὁρθοδόξων καί τῶν Ἀνατολικῶν Ὁρθοδόξων προσφέ-
ρει τήν βάσι γιά εἰδικές πρακτικές, ποιμαντικά ἀναγκ-
καίες στόν χώρο τῆς μυστηριακῆς ζωῆς. Ἦδη στό
Πατριαρχεῖο τῆς Ἀλεξανδρείας καί στό Πατριαρχεῖο
τῆς Ἀντιοχείας ὑπάρχουν ἐπίσημες συμφωνίες σχετικά
μέ τά Μυστήρια. Ἐδῶ στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, οἱ
Ἀνατολικοὶ Ὁρθόδοξοι πιστοί, οἱ ὁποῖοι δέν ἔχουν δι-

κές τους ένορίες σέ κάποια περιοχή, γίνονται δεκτοί στίς Όρθόδοξες ένορίες. Μέ τήν εϋλογία τοϋ έπιχωρίου έπισκόπου καί τοϋ έφημερίου τής ένορίας, τούς έπιτρέπεται νά λάβουν τήν Θεία Κοινωνία. Λαμβάνουν χώραν καί Βαπτίσεις καί Γάμοι. Μνημόсуна καί Κηδεΐες έπίσης λαμβάνουν χώραν. Αϋτά συμβαίνουν ύπό τήν προϋπόθεσι ότι σέ κάποια περιοχή δέν ύπάρχουν ίερεύς καί ένορία μιās Άνατολικής Όρθόδοξου Έκκλησίας. Οι Άνατολικές Όρθόδοξες Έκκλησίες ακολουθοϋν γενικώς τήν Ίδια έπίσης πρακτική» (Restoring the Unity in Faith: The Orthodox – Oriental Orthodox Theological Dialogue, Holy Cross Orthodox Press, Η.Π.Α. 2007, σελ. 92-93).

Παρομοία πρός αϋτή τήν κανονικώς άνεπίτρεπτη πρακτική, σημειωτέον, έφήρμοζε τό Πατριαρχείο τής Ρωσίας για ρωμαιοκαθολικούς πιστούς έπί τι διάστημα καί τήν διέκοψε μετά άπό διαμαρτυρία τοϋ Άγίου Όρους πρός τό Οΐκουμενικό Πατριαρχείο. Κανένας ποιμαντικός σχεδιασμός, για νά κερδίσουμε δηθεν κάποιους έμπεριστάτους έτεροδόξους ή για νά έξυπηρετήσουμε «έξ άγάπης» τίς θρησκευτικές τους άνάγκες, δέν έπιτρέπεται νά άναντρέπη τό πολίτευμα τής Έκκλησίας κατά τήν βαθύτερη οϋσία του, δηλαδή τήν ένότητά της ως κοινωνίας τοϋ Άγίου Πνεύματος, ή όποία έδράζεται στήν Όρθόδοξο Πίστι καί βιώνεται κατ' έξοχήν στήν Θεία Εϋχαριστία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἄγιοκατάταξις τοῦ πατρὸς Ἰουστίνου Πόποβιτς.....	5
Γέροντος Μωϋσέως Μοναχοῦ Ἄγιορείτου Λόγος εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν ὁσίων Ἀθωνιτῶν Πατέρων καὶ εἰς τὸν μακάριον κτήτορα τοῦ Ἡσυχαστηρίου τῶν Δανηλαίων, Δανιήλ Μοναχόν τὸν Σμυρναῖον.....	10
Ἄρχιμ. Εὐσέβιος Βίττης. Ἀναφορὰ στὸν ἀγῶνα του καὶ τὴν μαρτυρία του.....	28
Διαθήκη Ἄρχιμ. Εὐσεβίου Βίττη.....	60
Ἐόρτια μηνύματα Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μόνος Σωτήρ τοῦ σύμπαντος κόσμου.....	72
Ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ ἡ μόνη λύσις τοῦ ἀδιεξόδου μας.....	79
Ἄρχιμ. Γεωργίου, Καθηγουμένου Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Περὶ φιλαυτίας καὶ ἐλευθερίας.....	85
Μοναχὸς Διονύσιος Γρηγοριάτης - Λόγος ἐπικήδειος.....	120
Ἐπίκαιρα γεγονότα καὶ θέματα.....	122

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ: ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ «ΜΥΤΛΟΝΙΑ»
ΚΑΜΒΟΥΝΙΩΝ 7, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 2310231556, ΦΑΞ. 2310 231899